Vol. I

No. 5

27th February, 1981.
(Friday)
8 Phalgun, 1902 S.E.

THE ANDHRA PRADESH
Legislative Assembly Debates
OFFICIAL REPORT

CONTENTS

	PAGES.
Oral Answers to Questions.	.. 299
Short Notice Question and Answer.	.. 324
Matter Under Rule 329 :	
re : Dharna and strike by the workers of Government Printing Press.	.. 325
Business of the House.	.. 326
Calling Attention to a Matter of Urgent Public Importance :	
re : Non-payment of salaries to Teachers working in the Plan posts in Vizianagaram District.	.. 334
Paper Placed on the Table :	
re : Note on Farmers Welfare.	.. 334
Government Bills :	
(1) Andhra Pradesh (Agricultural Produce and Livestock) Markets (Amendment) Bill, 1981.	.. 334
(2) Andhra Pradesh Gram Panchayats and Panchayat Samithis and Zilla Parishads Acts (Amendment) Bill, 1981.	.. 334
Motion on Address by the Governor.	.. 335
(Reply to discussion on Motion of Thanks)	
Annual Financial Statement (Budget) for 1981-82 :	
Presentation of Budget.	.. 346

PRINTED BY THE DIRECTOR OF PRINTING, GOVERNMENT OF ANDHRA PRADESH
AT THE GOVERNMENT CENTRAL PRESS, HYDERABAD
[illegible]

THE ANDHRA PRADESH LEGISLATIVE ASSEMBLY

PRINCIPAL OFFICERS

Speaker: .. Sri Kona Prabhakara Rao.

Panel of Chairmen: ..
1. Sri A. Eswara Reddy.
2. Sri Koratala Satyanarayana
3. Sri V. Sobhanadreeswara Rao
4. Sri N. Yetiraja Rao.
5. Smt. Jeevaratnam Naidu
6. Sri B. Sitaramaiah.

Secretary: .. Sri E. Sadasiva Reddy.

Joint Secretary: .. Sri D. L. Narasimham.

Deputy Secretary: .. Sri M. Ramanadha Sastry.

Assistant Secretaries: ..
1. Sri S. Purnananda Sastry.
2. Sri Md. Ghouse Khan.
3. Sri T. L. Balaram.
4. Sri M. Viswanatham.
5. Sri J. V. Ramana Murthy.
6. Sri P. Bashaiah.
7. Sri A. V. G. Krishna Murthy.
8. Sri M. Hanumantha Rao.
9. Sri K. Seshaiah.

Chief Reporter: .. Sri Habeeb Abdur Rahman.

THE ANDHRA PRADESH LEGISLATIVE ASSEMBLY DEBATES
OFFICIAL REPORT

Fifth Day of the Eighth Session of the
Andhra Pradesh Legislative Assembly

ANDHRA PRADESH LEGISLATIVE ASSEMBLY

Friday, the 27th February, 1981.

The House met at Nine of the Clock.

(Mr. Speaker in the Chair)

ORAL ANSWERS TO QUESTIONS

Shifting of Crocodile Breeding and Management Training Institute from Hyderabad

37—

*6782- Q.--Sarvasri V. Sobhanadreeswara Rao (Vuyyur) and E. Subba Rao (Kuchinipudi):—Will the Minister for Forests be pleased to state:

(a) Whether it is a fact that the Central Govt. has decided to shift the Crocodile Breeding and Management Training Institute situated near Hyderabad to some other state; and

(b) If so, whether the State Government have requested the Central Government to drop the proposal to shift the said Institute and the reply received from them?

Minister for Forests (Sri M. A. Aziz):— (a) Yes, Sir.

(b) The Government of India have since modified their decision and ordered the continuance of this Institute at Hyderabad until further orders. Every effort is being made to see that the Institute is retained permanently at Hyderabad only.

శ్రీ సి హెచ్. రాజేశ్వరరావు (సిరిసిల్లా):— కేంద్ర ప్రభుత్వం అటువంటి అభిప్రాయానికి రావడానికి గల కారణాలు ఏమిటి ?

Sri M.A. Aziz:— They have not given any reasons as to why the Govt. of India has decided to shift this Institute from Hyderabad to some other place in Madhya Pradesh.

---

*As asterisk before the name indicates confirmation by the Member.

శ్రీ ఎన్.ఎస్.ఎన్. రెడ్డి (విశాఖపట్టణం):— ఇక్కడే ఉంచడానికి ప్రయత్నాలు చేస్తున్నామని మంత్రిగారు చెప్పారు. ఏమి ప్రయత్నం చేస్తున్నారు? వారు తీసుకువెళ్ళడానికి గట్టి ప్రయత్నం చేస్తున్నారు కాబట్టి యిక్కడే ఉంచడానికి మన ప్రభుత్వం చేస్తున్న గట్టి ప్రయత్నాలు ఏమిటి ?

శ్రీ ఎమ్. ఎ. అజీజ్:— మినిష్టర్ గారు వెళ్లి అగ్రికల్చర్ మినిష్టర్ గారిని కలిశారు. డిస్కస్ చేశారు. మన ముఖ్యమంత్రిగారు డి. ఓ. లెటర్ వ్రాశారు. డిస్కస్ కూడ చేశారు. టెలిగ్రామ్స్ కూడ పంపించారు. ఆ షిఫ్టింగ్ ఆర్డర్స్ షిఫ్టు చేస్తూ ఆర్డర్స్ వచ్చినాయి. థర్డ్ ట్రెయినింగు కోర్స్ యిక్కడే కండక్టు చేస్తున్నారు. ఆగస్ట్ 1981 వరకు ఆ కోర్స్ వున్నది.

శ్రీ పి. జనార్ధనరెడ్డి (కమలాపూర్):— ఆ యిన్‌స్టిట్యూషన్ ఏ పరిస్థితులలో ఇక్కడకు వచ్చినది. షిఫ్టు చేసేదానికి ఏ కారణాలు చూపిస్తున్నారు. వారికి అనుకూలంగా ఉండే పరిస్థితులు మనకన్న ఎక్కువగా మధ్యప్రదేశ్ లో ఉన్నాయా? ఈ కారణాలు వెతుక్కోకుండా యిక్కడే ఉంచమంటే సెంట్రల్ గవర్నమెంట్ వినదు. బలమైన కారణాలు చూపాలి. మా దగ్గర ఎక్కువ ట్రైనీస్ వున్నారని వారు తయారు అవుతున్నారు.

మిస్టర్ స్పీకర్:— మొసలి కంటె బలమైన కారణాలు ఉన్నాయా ?

శ్రీ ఎమ్. ఎ. అజీజ్:— ఆ కారణాలు ఉన్నాయి. చేస్తున్నాము.

శ్రీ ఎమ్. వెంకయ్య నాయుడు (ఉదయగిరి):—మొసలి పట్టు అని వున్నది. అలాంటి పట్టు పడతారా ?

శ్రీ ఎమ్. ఎ. అజీజ్:— పడతాము.

Filling up of the Posts of Obstetrician and Gynaecologists

38—

*5934-Q.—Sri Ch. Lakshmayya (Luxettipet):—Will the Minister for Health and Medical be pleased to state:

(a) the number of posts of Obstetrician and Gynaecologists vacant in the State ;

(b) the period from which they are vacant;

(c) the reasons for not filling up of the posts; and

(d) when the Government propose to fill them up ?

ఆరోగ్య వైద్య శాఖ మంత్రి (శ్రీ ఎ. మదన్ మోహన్):—

(ఎ) మూడు.

(బి) మూడు నుండి ఎనిమిది నెలలు.

(సి) ఖాళీలు ఈ మధ్యనే ఏర్పడ్డాయి. ఆమోదిత డాక్టర్ల జాబితా వెంటనే లభ్యం కాలేదు. నియామకం అయిన వారు చేరలేదు. చేరిన వారు వుండటంలేదు. ఈ కారణాల వల్ల ఖాళీలు ఏర్పడ్డాయి.

(డి) త్వరలోనే భర్తీ చేస్తాం.

శ్రీ ఎన్. రాఘవరెడ్డి (నక్రేకల్) :—గైనకాలజిస్టు పోస్టు 8 నెలలు అయి ఖాళీ ఏర్పడిందని చెపుతున్నారు. నియమించిన వారు ఉండడం లేదు. ఖచ్చితంగా ఉండేవారిని ఎందుకు పెట్టకూడదు ? నియామకం ఏ ప్రాతిపదికమీద పెట్టారు. ఎంత కాలం అయింది ? ఇంత కాలం నుంచి ఎందుకు పోలేదు ?

శ్రీ ఎ. మదన్ మోహన్ :—డాక్టర్సును మనం ట్రాన్స్ఫర్ చేసి వేసినప్పుడు అప్పుడప్పుడు రెసిస్టెన్సు వారినుంచి వస్తున్న విషయం మీకు తెలుసు, మాకు తెలుసు. ఇది ప్రత్యేకంగా అదిలాబాదుకు సంబంధించిన విషయం కనుక అక్కడికి పోవడానికి ఏ డాక్టరు అయినా, గైనకాలజిస్టు అయినా రెసిస్టు చేస్తున్నారు. మాకు డిఫికల్టీస్ ఉన్నాయి. ఈ మధ్యనే పానెల్ తయారు చేయడం జరిగింది. డిపార్టుమెంటు వారు ప్రమోషనల్ పానెల్ తయారు చేస్తారు.

శ్రీ ఎమ్. వెంకయ్యనాయుడు :—ఎక్కువ కాలంనుంచి ఖాళీ లేవు అన్నారు. ఏ తేదీకి అవి ఖాళీ అయినాయి. ఏ తేదీన ఆ ఖాళీలను భర్తీ చేస్తారు ?

శ్రీ ఎ. మదన్ మోహన్ :— మూడు నెలలనుంచి 8 నెలలు వరకు ఖాళీగా ఉన్నాయి.

శ్రీ బి. సీతారామయ్య (ముజాత్ నగర్) :—గైనకాలజిస్టు రాని కారణం గురించి చెప్పారు. త్వరలోనే భర్తీ చేస్తామని అంటున్నారు. ఈ మధ్య నెలతన జరిగిన దానిమీద హైకోర్టుకు వెళ్లారు. దానిలో గైనకాలజిస్టులు కూడ ఉండవచ్చు. హైకోర్టు తేల్చేది ఎప్పుడు ? పంపించేది ఎప్పుడు ? త్వరలో అనే దానికి ఎప్పుడో ఏమిటో చెపితే బాగా ఉంటుంది.

శ్రీ ఎ. మదన్ మోహన్ :—సివిల్ సర్జన్ పోస్టుస్. లేడి డాక్టర్సు ఉన్నారు. అది కోర్టులో వున్నది. అడ్వకేట్ జనరల్ను అప్పియర్ అయి త్వరలో తేల్చమని చెప్పడం జరిగింది.

శ్రీ పి.హెచ్. రాజేశ్వరరావు (సిరిసిల్ల) :—ఇప్పుడు వేకెన్సీస్ గురించి చెప్పారు. మూడు పోస్టుస్ ఫిలప్ చేయడానికి 8 నెలలు అంటున్నారు. అబ్స్టెట్రీషియన్, గైనకాలజిస్టు పోస్టుస్ ఫిలప్ చేసే పరిస్థితి ఏమిటి ? జిల్లాలో ఎన్ని పోస్టుస్ ఉంటాయి ? ఆ దృష్టితో చూసినా అదనంగా చేయవలసిన అవసరం వున్నదా ?

శ్రీ ఎ. మదన్ మోహన్ :—ప్రతి జిల్లా హాస్పిటల్ లో ఒక గైనకాలజిస్టు ఒక అబ్స్టెట్రీషియన్ ఉంటారు.

శ్రీ పూల సుబ్బయ్య (మార్కాపూర్) :— ప్రజారోగ్యానికి సంబంధించినది డాక్టర్స్ వేస్తే చేరరు. చేరకపోతే వారి మీద చర్య తీసుకొనే పరిస్థితి లేదు. వారం రోజులలో చేరాడా లేదా అనే పరిస్థితి చూసి మరల ఒక డాక్టరును వేసే పరిస్థితిని ప్రభుత్వం ఆలోచన చేస్తుందా? ఖాళీలు ఉన్నాయి. ఎంత రిక్రూట్‌మెంట్ చేసినా డాక్టర్ లేకుండా పోతున్నది. ప్రజలు సఫర్ అవుతున్నారు. ఆ విధంగా ప్రభుత్వం చర్య తీసుకుంటుందా?

శ్రీ ఎ. మదన్ మోహన్ :— వేసిన వారు వెళ్లకపోతే చర్య తీసుకుంటుంది. అన్ఆథరైజ్‌డ్ యాబ్‌సెంటీ క్రింద ట్రీట్ చేసి చర్య తీసుకుంటుంది. సి. సి. ఎ. రూల్స్ క్రింద తప్పకుండా చర్య తీసుకుంటుంది. వేరే వాళ్లను ఈ ప్రమోషనల్ పానెల్ క్లియర్ చేసిన తరువాత వేయగలుగుతాము.

Keeping of Medical Equipment Idle in Government Hospitals

39—

*6212-Q.—Sarvasri N. Raghava Reddy and A. Lakshminarayana (Miryalguda) :—Will the Minister for Health and Medical be pleased to state:

(a) whether the equipment worth ten lakhs of rupees which are stated to be lying idle in Government hospitals according to the Audit Report of 1978-79 have been brought to utility;

(b) the reasons for keeping them idle and the persons responsible for the same; and

(c) the steps proposed to be taken to avoid such wastage in future?

శ్రీ ఎ. మదన్ మోహన్ :—

(ఎ) ఆ సామాగ్రి విలువ రూ. 6.88 లక్షలు. దానిని ఉపయోగిస్తున్నారు.

(బి) రాష్ట్ర విద్యుత్ బోర్డు అవసరమైన కనెక్షన్లు చేయనందునను, పబ్లిక్ వర్క్స్ శాఖ సివిలు పనులను పూర్తి చేయనందునను, కొన్ని యంత్రాలకు మరమ్మతులు జరుగనందునను, ఆ వైద్య సామాగ్రిని వెంటనే ఉపయోగించడానికి వీలు కాలేదు.

(సి) ఇకముందు ఎట్టి సామాగ్రి నిరుపయోగంగా పడి ఉండకుండా చూడవలసిందని రాష్ట్రంలోని వైద్య సంస్థల అధిపతులందరికి సూచన లివ్వడం జరిగింది.

శ్రీ ఎన్. రాఘవరెడ్డి :—ఇవన్నీ ఉపయోగంలోకి వచ్చాయా? మరమ్మతులు లేకుండా, కరెంటు లేకుండా ఎంతకాలం పడిఉన్నాయి. 1971-72 ఆడిట్ నివేదికలో వచ్చి ఉన్నాయి. ఆ కరెంట్ కనెక్షన్ తీసుకోడానికి ఎంతకాలం పడుతుంది? రిపేరుచేయడానికి ఎంత టైమ్ పడుతుంది? హాస్పటల్‌లో ప్రాణాలు

కాపాడడానికి ఉండే మెషిన్ ఏళ్ళ తరబడి పనిచేయకుండా పడిఉండడానికి కారణం ఏమిటి ? కరెంట్ కాంతన్ కావడానికి ఏండ్ల తరబడి ఎందుకు పడుతున్నది? ఇప్పుడు అన్నీ నడుస్తున్నాయా?

శ్రీ ఎ. మదన్‌మోహన్ :—అన్నీ కూడ ఉపయోగంలో ఉన్నాయి.

శ్రీ ఎన్. రాఘవరెడ్డి:— ఎంత కాలం అవి అట్లా ఉన్నాయి? కారణాలు ఏమిటి?

శ్రీ ఎ. మదన్‌మోహన్:- ఎలక్ట్రిసిటి బోర్డువారు కనెక్షన్ యివ్వకపోవడం రోడ్స్ అండ్ బిల్డింగ్స్ వారు సివిల్ వర్క్స్ చేపట్టకపోవడం, మెషిన్స్ చెడిపోతే రిపేరుచేయించడానికి కరెక్ట్‌గా చేసేవారు దొరకక రిపేర్స్ ఆలస్యం అయింది. ఇప్పుడు అంత ఎక్విప్‌మెంట్ ఉపయోగంలో ఉన్నదని మనవిచేస్తున్నాను.

శ్రీ ఎ. ఈశ్వరరెడ్డి (తిరుపతి) : - అధ్యక్షా, ఈ వైద్యశాలలో చాలా సాఫిస్టికేటెడ్ ఎక్విప్‌మెంట్ నిలిచిపోయివుంది, అలాగే మెడికల్ కాలేజెస్‌లో కూడా ప్రి-ప్రొఫెషనల్ కోర్సెస్ రద్దు చేసినందువలన లేబొరేటరి ఎక్విప్‌మెంట్ అట్లాగే వున్నది. వాటిని జూనియర్ కాలేజెస్‌కు ఇప్పించడానికి ఆలోచిస్తారా?

Sri A. Madan Mohan :— I have no information, I will have to Examine, Sir.

శ్రీ ఎన్. ఎస్. ఎన్. రెడ్డి (విశాఖపట్టణం) :—విశాఖపట్టణం కె. జి. హాస్పిటల్లో, మెంటల్ హాస్పిటల్లో చాలాకాలంగా ఎక్స్‌రే ప్లాంటు మొదలయినవి ఉపయోగంలో లేకుండా పడివున్నవి. అయిదులక్షల విలువచేసే ఎక్విప్‌మెంట్ ఈ విధంగా ఉపయోగంలోలేకుండా వుంది. వాటిని వుపయోగంలోకి తీసుకురావడానికి అవసరమైన చర్యలు మంత్రిగారు వెంటనే తీసుకుంటారా? ఒక పరికరాన్ని తెప్పించి నప్పుడు వెంటనే ఎలక్ట్రిసిటీ డిపార్టుమెంటులకు, ఆర్. అండ్ బి. మొదలయిన డిపార్టుమెంట్సుకు ఇన్‌ఫార్మ్ చేసి అవి వుపయోగంలో వుండేందుకు అవసరమైన చర్యలు తీసుకోవాలి. అంతేగాక ఆయా మెషినరీకి సంబంధించి ఆపరేట్ చేసేవారు లేకపోవడంవల్ల కూడా అవి ఉపయోగంలో లేకుండా పోతున్నవి లక్షలకొలది ఖర్చుపెట్టి తెప్పించినవి నిరుపయోగమైపోతున్నవి. అందువలన, ఎక్కడెక్కడ వాటిని ఆపరేట్ చేసేవారు లేరో అక్కడ వారిని నియమించేందుకు కూడా చర్యలు తీసుకుంటారా? 9-10 a. m.

Sri A. Madan Mohan :—As far as Radiographers are concerned it is a separate question. Regarding, Equipment, as I have already stated, there is no equipment kept idle, at the moment.

శ్రీ బి. సీతారామయ్య :—ఈ ఎక్విప్‌మెంట్ ఇలా ఐడిల్‌గా పడివుండ డానికి ఒక కారణం కనబడుతున్నది. ప్రతి బ్రాంచ్‌లోనూ అప్పుడు సూపరిం టెండెంట్‌గా వున్నవారు వారికి ఇంటరెస్టెడ్ సబ్జెక్టుకు సంబంధించిన ఎక్విప్‌మెంట్ తెప్పించడం ఆ తరువాత వారు మరొకచోటికి ట్రాన్స్‌ఫర్ అయి వెళ్ళిపోవడం, అక్కడికి మరొక డిసిప్లిన్‌కు చెందిన ఎక్స్‌పర్ట్ రావడం వారు దీనిని ఉపయోగించక పోవడం యీ విధంగా జరుగుతున్నదనుకుంటాను. అందువలన ప్రభుత్వం యీ

ఎక్విప్‌మెంటును కొనేముందు ఒక కమిటీని ఏర్పాటుచేసి, వారు సూచించిన పరికరాలు కొంటే బాగుంటుందనుకుంటాను. అలాగే ప్రతి జిల్లా హెడ్‌క్వార్టర్సు హాస్పిటల్‌లోను ఇన్ని పరికరాలు ప్రతి బ్రాంచికి సంబంధించి వుండాలని ఒక జి. ఓ. గాని సర్క్యులర్ గాని ఇస్యూ చేస్తే బాగుంటుంది. ఏ ఏ బ్రాంచ్‌లో ఏ ఏ పరికరాలు వున్నాయో, లేవో, మినిమమ్, మాగ్జిమమ్ ఇంత అని సర్క్యులర్ ఇస్యూ చేస్తే బాగుంటుంది. అట్లా చేస్తారా ?

Sri A. Madan Mohan: —I quite agree that what has been expressed by the Hon'ble Member , there is an element of truth, in what he has said. Once you post a Superintendent to a Hospital, he chooses more interest in the equipment of his interested subject. After his transfer, that particular equipment may not be used. But, Sir, we are taking an over all position and reviewing as to how best these things could be remedied. Unless we go through the inventary we have in the district and teaching hospitals, it is very difficult to say anything now. Certainly, we will make an effort in that direction.

శ్రీ పూల సుబ్బయ్య :— ఇది 78-79 ఆడిట్ రిపోర్టులో చెప్పినటువంటిది 6 లక్షల విలువైన యీ పరికరాలు నిరుపయోగంగా పడివున్నాయని. దీనికి కారకులెవరు? వారిపై ఎలాంటి చర్య తీసుకున్నారు ? ఇప్పుడు సభ్యులు చెబుతున్నదానిని బట్టి చాలా హాస్పిటల్స్‌లో, మా హాస్పిటల్‌లో కూడా ఎక్స్‌రే ప్లాంట్సు కూడా ఫిల్మ్ లేక మూలపడి ఉన్నవి. ఇలాంటి వాటికి సంబంధించి ఏమి చర్యలు తీసుకున్నారు?

శ్రీ ఎ. మదన్ మోహన్ :— దీనికి గల మూడు కారణాలు ఇంతకుముందు చెప్పాను. అవిగాక, రిపేరుచేసే వారు ఎక్స్‌పర్ట్సు దొరకక పోవడంవలన కూడ యీ ఇబ్బంది ఏర్పడింది. ఇప్పుడు ఐడిల్‌గా లేవు.

శ్రీ పూల సుబ్బయ్య:— ఎక్స్‌పర్ట్సును మనం తెచ్చుకోవాలి. తెచ్చుకోకుండా ఎక్కడ నుంచి వస్తారు? ఆ విధంగా తెచ్చుకోవడంలో ఫెయిల్ అవడాని కారకులెవరు? వారిపై ఏమి చర్యతీసుకున్నారు? లేకపోతే ఎందుకు చర్య తీసుకోలేదు ?

శ్రీ ఎ. మదన్ మోహన్:— చర్య తీసుకోలేదని చెప్పలేదు. డిఫెక్టు వచ్చినప్పుడు చాలా కంపెనీలకు వ్రాయడం జరిగింది. రిపేరుచేసే వ్యక్తులు లే పోవడం వలన జాప్యం జరిగింది.

శ్రీ పోతిన చిన్న (విజయవాడ వెస్టు):— విజయవాడ హాస్పిటల్‌లో ఆ [illegible] లెప్రొసీ సెక్షన్ పెట్టారు. వారికి కావలసిన పరికరం గన్నవరం లో ఉం[illegible] ఆ పరికరాన్ని వుపయోగించే డాక్టరును విజయవాడలో వేశారు. ఇక్కడ పరిక[illegible] లేదు. అక్కడ డాక్టరు లేడు, దీనిగురించి చాలా కాలంగా చెబుతున్నా[illegible] ఆ డాక్టరును అక్కడ అయినా వెయ్యాలి. లేక ఆ పరికరాన్ని ఇక్కడయి[illegible] తెప్పించాలి. లెప్రొసి పేషంట్సు వేళ్లు పరిచేసే పరికరమది. డాక్టరును గన్నవరం[illegible]

వేస్తారా, లేక పరికరం ఇక్కడకు తెప్పిస్తారా, లేక దాని ఖరీదు రెండు వేలే, మరొక పరికరం ఇక్కడ ఏర్పాటు చేస్తారా? అతిత్వరలో అది ఉపయోగం లోకి తెచ్చేందుకు చర్యలు తీసుకుంటారా?

Sri A. Madan Mohan: —It is altogether a separate question' However, I will have to look into it.

Mr. Speaker :—Please look into it.

శ్రీ పోతిన చిన్న:—ఎన్ని రోజులలో ఇది చేస్తారు?

మిస్టర్ స్పీకర్:-చేస్తామనిచెప్పారు, (మంత్రిగారితో) త్వరగాచేయించండి.

శ్రీ పోతిన చిన్న:—ఇటువంటి సమస్యలు వచ్చినప్పుడు వివిధ డిపార్టుమెంట్సు అధికారులతో ఒక జాయింట్ మీటింగ్ ఏర్పాటు చేసి యీ సమస్యలను పరిష్కరించవచ్చునుగదా, గవర్నమెంటుకు అన్ని అధికారాలూ ఉన్నాయిగదా. లేక ప్రతి 15 రోజులకూ ఒక మీటింగు ఏర్పాటు చేస్తారా ?

శ్రీ ఎ. మదన్ మోహన్: —పదిహేనురోజులకొకసారి సాధ్యం గాదు. ఇబ్బంది వచ్చినప్పుడు తప్పకుండా ఆ విధంగా చేస్తాం.

శ్రీ వడ్డె రంగారావు (బందరు):— ఇది చాలా ముఖ్యమైన విషయం. ఊరికే చర్చించినంతమాత్రం చేత యీ సమస్య పరిష్కారం కాదు. ఇది ఒక స్వరూపం తీసుకోవాలి, పి. డబ్ల్యు. డి. వారు లేక ఆర్. అండ్. బి. వారు బిల్డింగు కట్టాలి, ఎలక్ట్రిసిటీ వారు కరెంటు ఇవ్వాలి, డాక్టర్సు వైద్యం చేయ్యాలి, అయితే వీరెవరికీ కోఆర్డినేషన్ లేదు. ఎందుకు కోఆర్డినేషన్ లేదో ఆలోచించవలసిన వారు ప్రభుత్వం వారు. మంత్రిగారు బాధ్యత తీసుకుని చెయ్యాలిగాని, మా మాటవినడం లేదు. అంటే ఇంక గవర్నమెంటు ఎందుకు ఉన్నట్లు ? ఇది అర్థం లేని సమాధానంగా వుంది. ఆరు లక్షల రూపాయల విలువైన పరికరాలు మూలపడివున్నాయని ఆడిట్ రిపోర్టులో చెప్పారంటే మనం మన బాధ్యతను ఎంతగా గుర్తించామో దీనిని బట్టి తెలుస్తున్నది. అన్ని హాస్పిటల్సులోను ఇటువంటి సమస్యలు ఉన్నాయి కాబట్టి, ఒక కమిటీని వేసి వీరిని సమన్వయపరచడానికి, వీటిని వుపయోగంలోకి తీసుకురావటానికి ఒక రిపోర్టును ఇవ్వమని, ఆ ప్రకారం చర్యలు తీసుకోవడానికి గాను ప్రయత్నిస్తారా ? 9-20 a.m.

శ్రీ ఎ. మదన్ మోహన్:—మేము ఎగ్జామిన్ చేయిస్తాం.

శ్రీమతి జి. ధన సూర్యావతి (నిడుమోలు) :—పది లక్షల విలువ గలిగిన ఇన్‌స్ట్రుమెంట్సు అట్లాగే తుప్పు పట్టిపోతున్నాయి. చాలా విచారకరమైన విషయం. మచిలీపట్నంలో ఇంజెక్షన్లు ఇచ్చేటప్పుడు చిన్న పిల్లలను పెద్దవారిని కూడా గొడ్డును పొడిచినట్లు పొడుస్తున్నారు. రక్తం వస్తున్నది. పిల్లలు ఇంజెక్షన్ తీసుకోవడం అంటే భయపడుతున్నారు. ఇంట్రావీనస్ ఇంజెక్షన్లకు ఇచ్చే సూదులతో మస్క్యులర్ ఇంజెక్షన్లు కూడా ఇస్తున్నారు. సన్న నీడిల్స్ వాడండి అని అడిగితే ప్రభుత్వానికి తెలియచేయండి అంటున్నారు. సన్న సూదులు ఉపయోగించేట్లు చూస్తారా ?

శ్రీ ఎ. మదన్ మోహన్ :—10 లక్షలు కాదు, 6 లక్షలు మాత్రమే. ఇప్పుడు ఉపయోగంలో ఉన్నాయని చెప్పాను. నేను ఇచ్చిన సమాధానం సరిగా విని ఏమైనా అనుమానం ఉండి అడిగితే సమాధానం చెప్పగలను. సన్న నీడిల్సు గురించి చెప్పారు. ఆ సంగతి నాకు తెలియదు. ఏమైనా ఇబ్బంది ఉంటే లిఖిత పూర్వకంగా ఇస్తే చర్య తీసుకుంటాను.

శ్రీమతి జి. ధన సూర్యావతి:-ఇంట్రా వీనస్ ఇంజెక్షన్లకు ఇచ్చే సూదులతో మస్క్యులర్ ఇంజెక్షన్లు ఇస్తున్నారు. రక్తం రావడం జరుగుతోంది.

మిస్టర్ స్పీకర్ :—సన్న నీడిల్సు సప్లయి చేయించండి. ఇబ్బంది ఏమిటి?

శ్రీ ఎ. మదన్ మోహన్ :—ఎప్పుడు ఏ నీడిల్సు వాడాలో డాక్టర్లకు తెలుస్తుంది. అది తెలుసుకోకుండా నేనేమి చెప్పగలను? ఏమైనా ఇబ్బంది ఉంటె వ్రాసి ఇస్తే చూస్తాను.

మిస్టర్ స్పీకర్ :—చాలా ముఖ్యమైన ప్రశ్నలు ముందున్నాయి. ప్రశ్న ప్రాముఖ్యతను బట్టి టైం తీసుకుంటే ఫరవా లేదు. మనం అడుగుతూ పోతుంటే ప్రతి ప్రశ్నకు అర్ధ గంట తీసుకోవచ్చును.

INTRODUCTION OF UNIFORM SYLLABUS AND TEXT-BOOKS IN ALL UNIVERSITIES

40—

*4547- Q--Sarvasri K. B. Siddaiah and B. Ramasubba Reddy (Kanigiri):—Will the Minister for Education be pleased to state :

(a) whether there are any proposals with the Government to introduce uniform syllabus and text-books in all the Universities in the State ; and

(b) if so, when the said proposals will be implemented ?

విద్యాశాఖ మంత్రి (శ్రీ బి. వెంకట్రామ రెడ్డి) :—

(ఎ) కొంతకాలం క్రిందట వెనకటి ముఖ్యమంత్రిగారి ఆధ్వర్యం క్రింద హైదరాబాదులో వైస్-ఛాన్సిలర్ల సమావేశం జరిగింది. ఆ సమావేశంలో, వ్యవసాయం, పరిశ్రమలు మొదలైన రంగాలకు చెందిన సాంఘికావసరాలకు సంబంధించిన కొత్త కోర్సులను పాఠ్య ప్రణాళికలో చేర్చటానికి నిర్ణయించారు. అందుకు అనుగుణంగా సిలబసులను మరల రచించే నిమిత్తం ఆయా విశ్వవిద్యాలయాలు వివిధ అధ్యయన మండలుల సమావేశాలను ఏర్పాటు చేయడానికి సమ్మతించారు. ఆయా విశ్వవిద్యాలయాలకు సంబంధించిన అంశం వారి వివరాలు దిగువన పొందపరచడం జరిగింది.

(1) బయొలాజికల్ సైన్సెస్ వైస్-ఛాన్సలర్, కాకతీయ విశ్వవిద్యాలయం :

(2) ఫిజికల్ సైన్సెస్	వైస్-ఛాన్సిలరు నాగార్జున విశ్వ విద్యాలయం. శ్రీ వెంకటేశ్వర విశ్వ విద్యాలయము. వైస్ ఛాన్సిలరుగారి సహాయంతో:
(3) హ్యూమానిటీస్.	వైస్ ఛాన్సిలర్ ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయం :
(4) సోషల్ సైన్సెస్.	వైస్ ఛాన్సిలరు, ఉస్మానియా విశ్వవిద్యాలయం. శ్రీ వెంకటేశ్వర విశ్వవిద్యాలయం.

సోషల్ సైన్సెస్. సైన్స్ విషయాల్లో మినహా, పైన పేర్కొన్న విధంగా ఆయా విశ్వవిద్యాలయాలు వివిధ అధ్యయన మండలుల సమావేశాలు ఏర్పాటు చేశాయి. పైవిషయాలకు సంబంధించి కూడా అధ్యయన మండలుల సమావేశాలు సత్వరమే ఏర్పాటు చేయవలసిందని ఆయా విశ్వవిద్యాలయాలను కోరడం జరిగింది. అందువలన ఈ విషయాన్ని విశ్వవిద్యాలయాలు చురుగ్గా పరిశీలిస్తున్నాయి.

శ్రీ కె. బి. సిద్దయ్య: — ఎప్పుడు అమలులోనికి వస్తుంది?

శ్రీ బి. వెంకటరామ రెడ్డి:— సమగ్రమైన నివేదికను ఏప్రెలు 15 న జరగబోయే విశ్వవిద్యాలయాల వైస్ చాన్సెలర్ల సమావేశంలో ఇవ్వాలని కోరడం జరిగింది. వచ్చే ఎకడమిక్ సంవత్సరం నుంచి ప్రవేశపెట్టడానికి ఆ సమావేశంలో నిర్ణయం జరుగుతుంది.

శ్రీ సి.హెచ్. రాజేశ్వరరావు :—మంత్రిగారి సమాధానంలో రెండు అంశాలున్నాయి. విశ్వవిద్యాలయాల కోర్సులలో అగ్రికల్చర్ లాంటి టెక్నికల్ సబ్జెక్ట్సు ఇంట్రడ్యూస్ చేయడానికి పరిశీలించాలనేది ఒకటి. రెండవది యూనిఫార్మిటీ ఆఫ్ సిలబై అది పరిశీలిస్తున్నారు. మొత్తం విశ్వవిద్యాలయాల్లో ఇంటర్మీడియటు మొదలు డిగ్రీ స్థాయి వరకు విద్యా పద్దతులలో ప్రాక్టికల్ ఎడ్యుకేషన్‌తో కూడిన మార్పులు తేవడానికి ప్రభుత్వం నిర్దిష్టమైన ప్రయత్నం ఏమి చేస్తున్నది?

శ్రీ బి. వెంకటరామ రెడ్డి :—నా సమాధానంలోనే ఆ వివరణ కూడా ఇవ్వడం జరిగింది. వారికి తెలియజేస్తున్నాను. వ్యవసాయం, పరిశ్రమలు మొదలైన సాంఘిక అవసరాలకు సంబంధించి క్రొత్త కోర్సులు రీస్ట్రక్చర్ చేసి వాటిని వివిధ కోర్సులలో చొప్పించి సిలబస్ తిరిగి వ్రాయాలని కాకతీయ యూనివర్శిటీ వెనుకటి వైస్‌ఛాన్సెలరు వెంకట్రామయ్యగారి అధ్యక్షతన కమిటి వేయడం, వారు రిపోర్టు ఇవ్వడం కూడా జరిగింది. దానిని వైస్‌ఛాన్సెలర్ల సమావేశంలో అంగీకరించిన తరువాత ఎట్లా, ఏమిచేయాలనేది వివిధ సబ్జెక్టులకు సబంధించిన వారిని సబ్ కమిటీలలో వేసి కూలంకషంగా రూపొందిస్తున్నారు. ఏప్రెలు 15 కు తుది స్వరూపంవస్తుంది. తరువాత వారు ఇచ్చిన నివేదికలను బట్టి అన్ని యూనివర్శిటీలలో రీస్ట్రక్చర్డ్ యూనిఫారం సిలబస్ ఫర్ వేరియస్ కోర్సెస్ ఏర్పాటు అవుతుందని మనవిచేస్తున్నాను.

శ్రీ బి.సమ్మయ్య (వర్కాల):— అన్ని విశ్వవిద్యాలయాల్లో ఇంటర్నల్ ఎసెస్‌మెంటు ఉండాలని నిర్ణయించడం వాస్తవమేనా? దానిని కాకతీయ యూనివర్శిటి సిండికేటు, వైస్ ఛాన్సెలరు వ్యతిరేకించిన మాట వాస్తవమేనా? దానికి ప్రభుత్వం తీసుకున్న చర్య ఏమిటి?

శ్రీ బి. వెంకట్రామ రెడ్డి:— అది వేరే ప్రశ్న.

శ్రీ పి. సుబ్బయ్య :—రీస్ట్రక్చర్డ్ సిలబస్ తయారైన తరువాత టేబిలుపై పెడతారా?

శ్రీ బి. వెంకట్రామరెడ్డి :—తుది స్వరూపం ఇవ్వగానే టేబిలుపై పెట్టిస్తాను.

శ్రీ వి. జనార్ధనరెడ్డి:—అన్ని విశ్వవిద్యాలయాల్లో యూనిఫారం సిలబస్ పెట్టాలనే నిర్ణయానికి వచ్చినట్లు మంత్రిగారు చెప్పారు. దానివల్ల వచ్చే లాభం ఏమిటి? ఒక్కొక్క విశ్వవిద్యాలయంలో కొన్ని కొన్ని సబ్జెక్టులపై స్పెషలైజేషన్ ఉంటుంది. ఆ విధమైన డైవర్శిటీవల్ల విద్యార్థులకు కూడా ప్రయోజనం ఉంటుంది. నా అభిప్రాయంలో యూనిఫారం సిలబస్ అనేది మంచి పద్ధతి కాదు. డైవర్సిటీ ఉండేట్లు ఏమైన ఆలోచిస్తున్నారా?

శ్రీ బి. వెంకట్రామరెడ్డి :—యూనిఫారం సిలబస్ అనడంలో హార్డ్ అండ్ ఫాస్ట్ అప్రోచ్ కాదు. యూనిఫారం సిలబస్ ఉండదగిన కోర్సులకు మాత్రమే తీసుకుంటారు. స్పెషలిటీస్ విషయం వేరు. ఉదాహరణకు ఆంధ్ర విశ్వ విద్యాలయంలో మెరైన్ ఇంజనీరింగు ఉంది. ఉస్మానియా విశ్వ విద్యాలయంలో లేదు. ఆ విధంగా ఒక్కొక్క యూనివర్శిటీకి కొన్ని ఉంటాయి అటువంటి స్పెషలైజ్డ్ వాటికి ఇబ్బంది లేకుండా కామన్ కోర్సులుగా ఉంటున్న ఎం. ఏ. హిస్టరీ ఎం. ఏ. ఎకనమిక్స్ ఎం. ఎస్‌సి. కెమిస్ట్రీ ఇటువంటి కోర్సులకు రాష్ట్రంలో ఉండే అన్ని విశ్వవిద్యాలయాల్లో కామన్ సిలబస్ ఉంటే ఇంటర్ యూనివర్శిటీ మొబిలిటీ ఫెసిలిటేట్ చేయడానికి అవకాశం ఉంటుంది. కామన్ ఇంటెగ్రేటెడ్ అప్రోచ్‌కు అవకాశం ఉంటుంది. ఎక్కడెక్కడ కామన్ కోర్సులుంటాయో వాటికి సంబంధించి కామన్ సిలబస్ పెట్టుకుని స్పెషలిటీస్‌ను ప్రొటెక్టు చేసుకోడం ఉంటుంది. గౌరవ సభ్యులు చెప్పిన విషయం కరక్టే. ఆ విషయమై జాగ్రత్త తీసుకుంటున్నాను.

9.30 a.m. శ్రీ కె. వెంకట్రామయ్య (గుత్తి):— ఈ ప్రశ్నలో 2 అంశాలున్నాయి. యూనిఫారమ్ సిలబస్ మరియు టెక్స్ట్ బుక్స్. ఇంతవరకు సిలబస్ గురించే చెప్పారు. టెక్స్ట్ బుక్స్ అంటే ఏమిటి? టెక్స్ట్ బుక్స్ యూనిఫారమ్‌గా వుంటాయా? అవి కూడ అచ్చుగుద్దినట్లు ఒకటే వుంటాయా?

శ్రీ బి. వెంకట్రామరెడ్డి:—సిలబస్ మారిన తరువాత దానినిబట్టి కంటెంట్ మారుతుంది. కంటెంట్‌ని బట్టి అచ్చు గుద్దడము కామన్‌గా వుంటుంది.

శ్రీ కె. వెంకట్రామయ్య:— సిలబస్ వేరు, టెక్స్ట్ బుక్స్ వేరు. రాష్ట్రములోని అన్ని విశ్వవిద్యాలయాల్లోను ఒకే విధమైన పాఠ్యప్రణాళిక, పా

పుస్తకాలు అంటే ఇంగ్లీషు, తెలుగు ఇటువంటి టెక్స్ట్ బుక్స్ యూనిఫారమ్‌గా వుంటాయా?

శ్రీ బి. వెంకటరామరెడ్డి:— పాఠ్యపుస్తకాలకు సంబంధించినంతవరకు సిలబస్ ఎక్కడైతే యూనిఫారమ్‌గా వుంటుందో అక్కడ టెక్స్ట్ బుక్స్‌కి యూనిఫార్మిటీ వుంటుంది. ఎక్కడైతే సిలబస్ యూనిఫారమ్‌గా వుండదో అక్కడ టెక్స్ట్ బుక్స్ డిఫర్ అవుతాయి.

Starting of Separate Girijan University

41—

*6554- (F)-Q.—Sri Dronamraju Satyanrayana (Pendurti):— Will the Mintster for Education be pleased to state :

(a) whether there is any proposal to start a separate Girijan University in the State; and

(b) if so, the details thereon ?

Sri B. Venkatram Reddy;—

(a) No, Sir.

(b) Does not arise.

ఎస్. ఆర్. టి పి. ఎస్. వీరవరాజు (సాలూరు):— గిరిజన విశ్వవిద్యాలయం గురించి పి.వి.జి. రాజుగారు కొంత భూమిని మా నియోజకవర్గ ప్రాంతములో యివ్వ సంకల్పించినట్లు, సింహాచలం దేవస్థానంవారు ఈ విషయంలో సహకరిస్తామని చెప్పడం నిజమా? అది అభూత కల్పనా?

శ్రీ బి. వెంకట్రామరెడ్డి:— అభూత కల్పన అని చెప్పే అవకాశం నాకు లేదు. అలాంటి ప్రతిపాదన మా దృష్టికి రాలేదని మనవిచేశాను. అలాంటి ప్రతిపాదన వస్తే తప్పకుండా పరిశీలన చేస్తాము.

శ్రీ సి హెచ్. రాజేశ్వరరావు:— పరిశీలన చేస్తామన్నారు. గిరిజనులకు ప్రత్యేకమైన విశ్వవిద్యాలయాన్ని ఏర్పాటు చేయడంలో గల ఔచిత్యాన్ని పరిశీలనచేసి వున్నారా? ఉచితమని అనుకొంటున్నారా?

శ్రీ బి. వెంకట్రామరెడ్డి:— ఇప్పటివరకు ప్రతిపాదన రాలేదు. పరిశీలన జరగలేదు.

శ్రీ పి. జనార్దనరెడ్డి.—కొత్త మంత్రివర్గం వచ్చిన తరువాత నేను 2, 3 సార్లు ప్రెస్‌లో చూశాను. వీరు గిరిజనులకు అన్నారు. ముఖ్యమంత్రిగారు జైనులకు యూనివర్శిటీ యిస్తామన్నారు. ఇంకొకరికి యింకొక యూనివర్శిటీ. ఇట్లా కులాల వారిగా యూనివర్శిటీలు, మెడికల్ కాలేజీలు యిస్తూ పోతే మనం ఎక్కడకు పోతున్నాము? మన పరిస్థితి ఏమిటనేది ఆలోచిస్తారా?

శ్రీ బి. వెంకట్రామరెడ్డి:— పెట్టదలచుకొన్నామని చెప్పకముందే ఈ ఆక్షేపణ వస్తే ఎట్లా? గిరిజనులకు ప్రత్యేక విశ్వవిద్యాలయం ఉచితమా కాదా అనే విషయం ప్రతిపాదన రానపుడు పరిశీలన చేయడం కష్టము, ప్రతిపాదన వచ్చినపుడు ఉచితమా కాదా అనేది పరిశీలన చేసి అవసరమైతే పెట్టడమా కాదా అనేది ఆలోచించడం జరుగుతుంది.

Enhancement of Food Charges in Social Welfare Government Hostels

42—

*6828-Q-Sarvasri B.Sammaiah and D. Narasaiah (Asifabad):— Will the Minister for Social Welfare be pleased to state:

(a) whether it is a fact that the enhancement in food charges for the boarders living in Social Welfare Department Hostels in the State is made recently;

(b) if so, to what extent;

(c) whether it is also a fact that the food charges for Orphanage Hostels under Social welfare Department is not enhanced;

(d) if so, the reasons for the discrimination; and

(e) the action taken by Government in this regard?

సాంఘిక సంక్షేమ హరిజన సంక్షేమ శాఖల మంత్రి (శ్రీ కె. రంగారావు):-

(ఎ) అవునండీ.

(బి). ఆశ్రమ పాఠశాలలతో సహా ప్రభుత్వ హాస్టళ్లలో ఉంది 8వ తరగతి నుండి 10వ తరగతి బోర్డరుకు నెల ఒక్కింటికి రూ. 50- నుండి రూ. 75-వరకు పెంచబడింది.

(సి) నుండి (ఇ) వరకు : ఈ విషయములు ప్రభుత్వ పరిశీలనలో ఉన్నవి.

శ్రీ బి. సమ్మయ్య :—భోజనం ఛార్జెస్ రు. 50 ల నుంచి రు. 75 లకు పెంచారు, కాని అనాధ పిల్లలకు పెంచకుండా వుండడం చాలా అన్యాయమని చెప్పక తప్పదు. వారి విషయం పరిశీలనలో వుందని చెబుతున్నారు. ఆ పరిశీలన ఎప్పటికి పూర్తి అవుతుంది? ఎంత పెంచుతారు?

శ్రీ కె. రంగారావు :—ఇది పరిశీలన చేయడం జరిగింది. ఆర్ఫన్ బోర్డింగ్ హోమ్స్‌లో గతములో రు. 40 లు యిస్తూ వచ్చింది. వీరికి కూడా పెంచాలనే ఉద్దేశంతో రూ. 40 నుంచి రు. 65 లకు పెంచాలని కాబినెట్ పరిశీలనచేసి అంగీకరించడం జరిగింది. త్వరలోనే తుది రూపమిచ్చి అమలుచేస్తాము.

శ్రీ సి హెచ్. విఠలరెడ్డి (నరసాపూర్) :—ఇప్పుడు నిత్యావసర వస్తువుల ధరలు బ్రహ్మాండంగా పెరిగినవి. ధరలు పెరిగిన దృష్ట్యా కనీస అవసరాలు తీరడానికి సరిపోయేటట్లు యివ్వడానికి పూనుకొంటారా?

శ్రీ కె. రంగారావు :—ఈనాడున్న పరిస్థితుల కనుగుణంగానే ఈ రేట్లు పెంచడం జరిగింది. అప్పటి పరిస్థితులను అప్పుడు పరిశీలన చేశాము, ఇప్పుడున్న పరిస్థితులను యిప్పుడు పరిశీలన చేసి అవసరమైన చర్యలను తీసుకొనడానికి ప్రభుత్వం ఆలోచన చేస్తున్నది.

శ్రీ వడ్డె రంగారావు (బందరు) :—ప్రభుత్వం నడిపే హాస్టల్స్ వారికి రూ. 75 లకు పెంచారు. దిక్కూ దివాణం లేని అనాధ బాలలకు రు. 65 లకు పెంచాము. అమలు చేయలేదని చెప్పారు. అది చాల అన్యాయం. ఎక్కడ భోజనం చేసినా భోజనం ఖరీదు ఒక్కటే. ప్రభుత్వ హాస్టల్స్ బోర్డర్స్‌తో సమానం అయినా ఎందుకు పెంచకూడదు ? ఇచ్చినది కూడ ఎందుకు అమలుచేయలేదు ? ప్రభుత్వ హాస్టల్స్ బోర్డర్స్‌కి యిచ్చే విధంగానే వీరికి కూడ వర్తింపచేస్తారా ?

శ్రీ కె.రంగారావు:—ఇందాక మనవిచేశాను తప్పకుండా పరిశీలన చేస్తాను. ప్రభుత్వ హాస్టల్స్‌లో వున్న వారితోపాటు సమానంగా యివ్వటం సాధ్యపడదు. వీరికి ఎస్టాబ్లిష్ ఛార్జెస్ ఎక్కువగా వుంటాయి. ప్రభుత్వ నిబంధనలకు లోబడి ప్రైవేటు మేనేజిమెంట్స్ బోర్డింగ్ హోమ్స్ మెయిన్‌టెయిన్ చేయడం జరుగుతుంది. అందువల్ల వారితో సమానంగా యివ్వడం జరుగదు. కాని ఆలస్యం జరిగింది. వారికి కూడ యివ్వాలని నిర్ణయం జరిగింది. తొందరగానే రు. 65 లు యివ్వడానికి చర్య తీసుకొని అమలు జరువుతామని మనవిచేస్తున్నాను.

శ్రీ బి. సమ్మయ్య:– అనాధ బాలల హాస్టల్స్ ప్రైవేటు మేనేజిమెంటు క్రింద వున్నాయి. ఇప్పటివరకు ఈ హాస్టల్స్ సోషల్ వెల్‌ఫేర్ డిపార్టుమెంటు క్రింద వున్నా ప్రభుత్వం క్రింద వున్నవి ఎన్ని ? ప్రైవేటు మేనేజిమెంటు క్రింద వున్నవి ఎన్ని ? అనాధ బాలలకు ప్రభుత్వ హాస్టల్స్‌లోని వారికన్నా ఎక్కువ సౌకర్యాలను కల్పించాలనేది ప్రభుత్వ ఉద్దేశ్యము. దాని దృష్ట్యా అనాధ హాస్టల్స్‌లోని పిల్లలకు వెంటనే అమలుచేసే విధంగా హామీ యిస్తారా ?

శ్రీ కె. రంగారావు:— తొందరలోనే మేము తీసుకొన్న నిర్ణయాన్ని అమలు జరువుతాము. తప్పకుండా దానిని హామీగా భావించాలని మనవి చేస్తున్నాను. ఇప్పటికే ఆలస్యమైనది. అని అంగీకరిస్తున్నాను. పెంచిన రేటు ప్రకారం అమలు చేయడానికి చర్య తీసుకొంటాము.

శ్రీ వి. బి. తిరుమలయ్య (వికారాబాదు):— మన బడ్జెట్ సమావేశం పూర్తి అయ్యేలోగా అమలు చేస్తారా ?

శ్రీ కె. రంగారావు:— తొందరలోనే అమలు చేస్తాము. బడ్జెట్ సెషన్ అయ్యేవరకు వుండవలసిన అవసరం లేదు. ఆర్థిక పరమైన యిబ్బందులవల్లగాని, అడ్మినిస్ట్రేటివ్ సైడ్‌న గాని 10 రోజులు అటుగాని, ఇటు గాని ఆలస్యము అవుతుంది. తొందరలోనే అమలు జరువుతామని మనవి చేస్తున్నాను.

9.40 a.

శ్రీ పి. చిన్న:—ప్రైవేటు హాస్టల్సు ఎన్ని, ప్రభుత్వ హాస్టల్సు ఎన్ని అన్న ప్రశ్నకు మంత్రిగారు సమాధానం చెప్పలేదు. వారికి ఇచ్చే డబ్బు పెంచుతున్నారు కాని వారి పరిస్థితిని గురించి పట్టించుకోవడం లేదు. వారు బలంగా

వుంటున్నారా? తిండి ఎలాంటిది పెడుతున్నారు, పెంచిన డబ్బు ఎలా ఖర్చు పెడుతున్నారు అనే విషయాలను ప్రభుత్వాధికారులు పరిశీలన చేస్తున్నారా ?

శ్రీ కె. రంగారావు:— ప్రభుత్వ యాజమాన్యంలో 2800 హాస్టల్స్ వున్నాయి. ప్రైవేటువి కావాలంటే ప్రత్యేక ప్రశ్న వేయండి.

శ్రీ పి.హెచ్. రాజేశ్వరరావు:— 50 నుండి 75 రూపాయలకు పెంచామని మంత్రిగారు చెప్పారు. ఈనాడు అన్ని వస్తువుల ధరలు విపరీతంగా పెరిగిన దృష్ట్యా, పిల్లలకు పటిష్టమైన ఆహారం ఇవ్వవలసిన బాధ్యత వుంది కనుక దానిని 100 రూపాయలు పెంచటానికి పూనుకుంటారా ?

శ్రీ కె. రంగారావు:— ప్రభుత్వ ఆర్థిక పరిస్థితిని దృష్టిలో పెట్టుకొని, వున్న వనరులను దృష్టిలో పెట్టుకుని ఎంతవరకూ సహాయం చేయడానికి వీలు వుంటుందో అంతవరకూ తప్పకుండా ఆలోచన చేస్తామని ఇంతకుముందే మనవి చేశాను.

Employment Opportunities to Medical Vidwan Holders

43—

*6982-Q.–Sri T. Amruta Rao (Tadikonda):–Will the Minister for Technical Education be pleased to state :

(a) whether the Government are in receipt of any representations requesting to provide employment opportunities to the Medical vidwan-holders by giving them 'A' grade status and to give time scales suggested by the revision commission to the Rural Medical Practitioner working in the Samithies and Zilla Parishads instead of the fixed monthly salaries being paid at present: and

(b) if so, the action taken by the government thereon?

పంచాయతిరాజ్ శాఖమంత్రి (శ్రీ పి. శేషావతారం) :—

(ఎ) వైద్యవిద్వాన్ పట్టాదార్లకు 'ఎ' గ్రేడును ఇస్తూ ఉద్యోగ అవకాశాలను కల్పించాలని కోరుతూ ఏవిధమైన అభ్యర్థనలు అందలేదు. పంచాయతీ సమితులలో పనిచేస్తున్న ఆర్.ఎం.పిలకు కాలిక జీతపు స్కేళ్ళను ఇవ్వాలని కోరుతూ అభ్యర్థనలు అందాయి. ఈ అభ్యర్థనను నిరాకరించడం జరిగింది.

శ్రీ టి. అమృతరావు:— ఎప్పుడు చర్య తీసుకుంటారు ? టైమ్ లిమిట్ వున్నదా ?

శ్రీ పి. శేషావతారం:— అభ్యర్థనే అందలేదు, ఇక ఏమి చర్య తీసుకోవాలి ?

శ్రీ టి. అమృతరావు:— సమితులలో పని చేస్తున్న రూరల్ మెడికల్ ప్రాక్టీషనర్స్ నుండి అందింది.

శ్రీ పి. శేషావతారం:— రూరల్ మెడికల్ ప్రాక్టీషనర్స్ సంఘం నుండి మాకు అభ్యర్థన అందింది. దానిని ప్రభుత్వం నిరాకరించడం జరిగింది. వైద్య విద్వాన్ పట్టాదారుల నుండి అందలేదు.

MAKING GROWTH OF FODDER TO MEET THE DEFICINECY IN THE State

44—

*6911-Q.—Sarvasri Ch. Rajeswara Rao, Poola Subbaiah, and S. R. T.P. S. Veerapa Raju:—Will the Minister for Animal Husbandry be pleased to state :

(a) whether it is a fact that the State Government have proposed to grow fodder to meet the deficiency in the State especially in drought hit areas as in Amrut Mahal Kaval (growing fodder) in Karnataka State ; and

(b) if so, the extent of amount allotted for the same ?

శ్రీ బి. రాందేవ్ (పశు సంవర్ధన శాఖా మంత్రి) :—(ఎ) లేదండి.

(బి) ఈ ప్రశ్న ఉత్పన్నం కాదు. అమృతమహాల్ బ్రీడ్ పూర్వపు మైసూరు స్టేటులో 9 జిల్లాలలో ఎలాట్ చేశారు. మన రాష్ట్రంలో ఇటువంటి ప్లాట్లు ఎలాట్ చేయలేదు. డ్రాట్ ఏరియాస్‌లో ఫాడర్ పెంచటానికి 214.26 లక్షలు ఎలాట్ చేశారు. మొత్తం జిల్లాలలో కార్యక్రమం జరుగుతున్నది.

శ్రీ హెచ్. రాజేశ్వరరావు:— మొదట లేదన్నారు, తరువాత . .

శ్రీ బి రాందేవ్ :— డిపార్టుమెంటు ఇవ్వలేదు. డ్రాట్ ప్రోగ్రాంలో వుంది. రైతులకు ఇచ్చి గ్రో చేయిస్తున్నారు.

శ్రీ సిహెచ్. రాజేశ్వరరావు:— కరువు ప్రాంతాలలో పచ్చిగడ్డి పెంచటానికి ఎన్ని జిల్లాలలో చేస్తున్నారు ? ఎన్ని లక్షలు కేటాయించారు ?

శ్రీ బి. రాందేవ్:— రు. 214.28 లక్షలు గవర్నమెంట్ ఆఫ్ ఇండియా డ్రాట్ ఫండ్స్ నుండి మాకు ఎలాట్ చేశారు.

శ్రీ సిహెచ్. రాజేశ్వరరావు:— గడ్డి పెంచటానికా లేక కొనటానికా ?

శ్రీ బి. రాందేవ్:— మనం గ్రో చేసి ఫార్మర్స్‌కు సప్లయి చేయడానికి.

శ్రీ ఎన్. రాఘవరెడ్డి:— ఏ జిల్లాలలో ఎన్నెన్ని ఎకరాలలో వేశారు ? పెరుగుతుందా ? అయినప్పటికీ సప్లయి చేశారా ?

శ్రీ బి. రాందేవ్:— గ్రాస్ గ్రో చేసి సప్లయి చేయడానికి రు. 214.26 లక్షలు ఎలాట్ చేశారు.

శ్రీ ఎన్. రాఘవరెడ్డి:— అసలు పెరిగిందా ? ఆ డీటేల్సు యివ్వండి.

మిస్టర్ స్పీకరు:— ఆ సమాచారం టేబుల్ మీద పెట్టించండి.

శ్రీ ఎస్. రాఘవరెడ్డి:— మాకు తెలిసినంతవరకు పెంచలేదు.

శ్రీ పి. జనార్ధనరెడ్డి:— మంత్రిగారు కన్ఫ్యూజన్‌లో వున్నారు. టేబుల్ మీద పెట్టిన తరువాత అడుగవచ్చు.

శ్రీ ఎస్. రాఘవరెడ్డి:— వారు టేబుల్ మీద ఎప్పుడు పెడుతారు ? మేము ఎప్పుడు అడుగాలి ? ఇది బర్నింగ్ ప్రాబ్లం.

శ్రీ పి. జనార్ధనరెడ్డి:— కరువు ప్రాంతాలకు ఎండు గడ్డి కొని పంచుతున్నారు. దాని కొరకు రెండు కోట్లు పెట్టారు. ఇప్పటివరకు ఆ గడ్డిని ఏ జిల్లాలో పెంచారో తెలియదు. అమృత్ మహాల్ గడ్డి అనేది బాగా పెరుగుతుంది. దాని వల్ల రైతులకు లాభం జరుగుతుంది. ఈ విత్తనం తెచ్చి పెంచాలి.

మిస్టరు స్పీకర్ :— నాకు అర్థం కాని విషయం. అమృత్‌మహాల్ అనేది గడ్డి పేరా ? ఏ ఏరియాలో పెంచుతారు ?

శ్రీ బి. రాందేవ్:— అమృత్‌మహాల్ అనే బ్రీడ్ వుంది. కర్నాటకలో దానికొరకు ప్రత్యేకంగా స్థలాలు ఏర్పాటు చేశారు.

శ్రీ పి. జనార్ధనరెడ్డి:— ఆ బ్రీడ్ తెచ్చి పెంచడం వల్ల రైతులకు లాభం జరుగుతుంది. దానికి సమాధానం యివ్వలేదు.

శ్రీ బి. రాందేవ్:— లేదని చెప్పాను.

శ్రీ పి. జనార్ధనరెడ్డి:— దానిని పెంచాలని అభ్యర్థిస్తున్నాము. రైతులు లాభపడుతారు. ఇప్పటికైనా ఆలోచన చేస్తారా ? వారు కన్ఫ్యూజన్‌లో వున్నారు. రెండు కోట్ల రూపాయలతో ఎండు గడ్డి కొని అమ్ముతున్నారు.

మిస్టరు స్పీకర్:— ఫస్టు క్వశ్చన్. అమృత్‌మహాల్ వెరైటీ పెంచడానికి ప్రయత్నం చేస్తున్నారా, దానికి ఏ మాత్రం డబ్బు కేటాయించారు అంటే మొదటే చెప్పారు అలాంటిది లేదని.

శ్రీ సి.హెచ్. రాజేశ్వరరావు;— లేదని చెప్పారు, అవును అని చెప్పాలి.

శ్రీ బి. రాందేవ్:— అవును ఎలా చెప్పను ?

శ్రీ సి.హెచ్. రాజేశ్వరరావు:— ఆ బ్రీడ్‌లాంటిది యిక్కడ ప్రయత్నం చేస్తున్నామంటే తృప్తిపడేవారము.

మిస్టరు స్పీకర్:— గడ్డిలో క్రాస్‌బ్రీడ్ వుందా ?

శ్రీ బి. రాందేవ్:— లేదు.

శ్రీ పి. సుబ్బయ్య:— కర్నాటక రాష్ట్రములోని అమృత్ మహల్ గడ్డి కావాలని యీ ప్రశ్న వేశాము. అందుకని పశుగ్రాసపు పెంపకము అన్నాము. అలాంటిది గోరి చేస్తున్నారా ?

మిస్టర్ స్పీకరు :—లేదన్నారు.

శ్రీ పి. సుబ్బయ్య :—ఇన్ని కోట్లు కేటాయించామన్నారు, ఏ గడ్డికొరకు?

మిస్టరు స్పీకరు :— మామూలు గడ్డి అన్నారు.

శ్రీ పి. సుబ్బయ్య :—వారికి తెలియదు. వారికి ఎక్స్‌ప్లేన్ చేస్తున్నాను. కరువు ప్రాంతాలలో వాగుల వెంట ఎక్కడైతే నీరు వుంటుందో అక్కడ నీరు తోడి గడ్డి పెంచితే పశువులను ఆదుకోవచ్చు. అటువంటి బ్రీడ్ పెంచారా? దానికి డబ్బు కేటాయించారా ? అమృత్ మహల్ లాంటిది యిక్కడ గ్రో చేస్తారా ? విత్తనాలు తెప్పించి గ్రో చేస్తారా ?

శ్రీ బి. రాందేవ్ :—నేను అదే ఆన్సరు చెప్పాను.

శ్రీ పి. సుబ్బయ్య :—రైతులు కరువుతో బాధపడుతున్నారు. పశు గ్రాసం అందించాలి.

శ్రీ బి. రాందేవ్ :—పశు గ్రాసం అందిస్తున్నాము.

శ్రీ పి. సుబ్బయ్య :— ఆ గడ్డి 30 రోజుల్లో పెరిగి కోతకు వస్తుంది. అలాంటి గడ్డిని పెంచి కరువులో రైతులను ఆదుకోవాలనే వుద్దేశముతో యీ ప్రశ్న వేశాము.

శ్రీ బి. రాందేవ్ :—ఇప్పటి వరకు, 11 special trains have been sent to Mahboobnagar. Kurnool and Prakasam Districts. 6 special trains from Narasaraopet and 4 special trains from Tenali and one special train from Kakinada. The programme will continue with much more intensity in future.

శ్రీ సిహెచ్. రాజేశ్వరరావు :—మేము అడిగింది పచ్చి గడ్డి గురించి, వారు చెప్పేది ఎండు గడ్డి గురించి.

శ్రీ బి. రాందేవ్ :—షార్ట్ డ్యూరేషను క్రాప్ అయితే మేము కూడా ఎగ్జామిన్ చేస్తాము.

మిస్టరు స్పీకర్ :—ఇప్పుడు పది గంటలు అయింది. ఇంకా చాలా క్వశ్చన్స్ వున్నవి. షార్ట్ నోటీస్ క్వశ్చన్స్ వున్నవి. రిప్లయి వుంది. 12 గంటలకు బడ్జెటును ప్రవేశపెట్టాలి.

శ్రీ యం. ఓంకార్ (నరసంపేట) :—సివిల్ సప్లయిస్‌కు సంబంధించిన ప్రశ్న వుంది. అది చాలా ముఖ్యమైనది. దానికి టైము యివ్వాలి.

మిస్టరు స్పీకర్ :— మీకు అభ్యంతరం లేకపోతే క్వశ్చన్ నెం. 47, సివిల్ సప్లయిస్‌కు సంబంధించి తీసుకుంటాను.

Steps to Prevent Black Marketing of Rice Sugar etc. by Proprietors of Fair Price Shops

47—

* 6852Q-.—Sri M. Omkar: —Will the Minister for Labour & Civil Supplies be pleased to state :

(a) whether it is a fact that proprietors of fair price shops in the twin cities of Hydrabad and Secunderabad are selling rice, sugar and palmolene oil in black market;

(b) if so, the steps taken by the Government to prevent black marketing;

(c) whether there is any proposal before the Government to constitute area citizens committees to check the black marketing by fair price shops in the interest of the public; and

(d) if so, when?

కార్మిక, పౌర సరఫరాల శాఖ మంత్రి (శ్రీ జి. వెంకటస్వామి):—

(ఎ) కాదండి. ఆవిషయం వాస్తవంకాదండి.

(బి) ఎవరైన కొంత మంది ఆ విధంగా బ్లాకు మార్కెటుకు పాల్పడినట్లు కనుగొన్నట్లయితే వారిపై కేసులు నమోదు చేసి, వారి లైసెన్సును రద్దుచేయడం వారి సెక్యూరిటీ డిపాజిట్టును జప్తు చేసుకోవడం వంటి చర్యలు తీసుకోబడు తున్నాయి.

(సి),(డి) అవునండి. జంటనగరాలలోని ప్రతి సర్కిలుకు ఒక కమిటీని ఏర్పాటుచేయడానికి ప్రభుత్వం ఇదివరకే ఉత్తరువులు జారీ చేసింది. ఆయా దుకాణాలలోని కొనుగోలు దారులకు ఎదురయ్యే దైనందిన సమస్యలను పరిశీలించటానికి, ఆ దుకాణాలు సత్వరంగా పనిచేసేటట్లు చూడడానికి ఆ కమిటీలు ఉద్దేశించబడినాయి. ప్రతి పక్షాలతో సహా రాష్ట్రంలోని అన్ని రాజకీయ పార్టీల వారిని తమ తమ నామినీలను జంటనగరాలలో గల తొమ్మిది సర్కిళ్ల విషయంలో పంపవలసిందని రాష్ట్ర ప్రభుత్వం కోరింది

శ్రీ ఎమ్. ఓంకార్ :—ఈ కమిటీలను వేయడానికి నిర్ణయం తీసుకున్నారు,
10–00 a.m. సంతోషం. వాటిని కనీసం వారం రోజులలో వేయటం పూర్తి చేస్తారా? ప్రశ్నలోని ఏ భాగమునకు సమాధానం ఇస్తూ ఇలాంటిది జరగడం లేదని అన్నారు. కాని ఇది సర్వసామాన్యంగా జరుగుతున్నది. వాటిని అరికట్టడానికి వారం రోజులలో కమిటీలు ఏర్పాటు చేస్తారా ?

శ్రీ జి. వెంకటస్వామి :— నేను మినిస్టరు కాగానే శాసనసభ్యులకు ఉత్తరాలు వ్రాసాను. కానీ ఇంతవరకు ఒక్కరు కూడా పంపించ లేదు.

శ్రీ ఎమ్, ఓంకార్ :—ఆ ఉత్తరం అందిన 2, 3 రోజులలో అందరం సమాధానం పంపించివేసాము.

శ్రీ ఎమ్. వెంకయ్యనాయుడు :— పామాలిన్ ఆయిల్ బ్లాకులో అమ్ముతున్నారని మంత్రిగారు స్వయంగా చెబితే పేపర్లలో వచ్చింది. అందరూ చూసారు. చౌకధరల దుకాణాలలో స్టాకు రిజిష్టర్సు వ్రాయకుండా అమ్మివేస్తున్నారని వారు పత్రికలవారికి కూడా చెప్పారు. పత్రికలలో వచ్చింది. మంత్రిగారు ఆ దుకాణాలకు పోయినప్పుడు ఆ విధంగా ఉంది. ఇక చక్కెర ఏ విధంగా అమ్ముతున్నారో మనకందరికి తెలుసు. ఫెయిర్ ప్రయిస్ షాపులకు కార్డు హోల్డర్సు వెళితే రేపు రమ్మని, ఇంకొక రోజున రమ్మని చెప్పి ఆ చక్కెర బైట అమ్మివేసుకొంటున్నారు ఎక్కువ రేటుకు. కనుక విజిలెన్సు ఫ్లయింగు స్క్వాడ్సును ఏర్పాటు చేసి ఆ బ్లాక్ మార్కెట్‌ను అరికట్టకపోతే ప్రభుత్వంయొక్క ధ్యేయం నెరవేరదు. కాబట్టి అటువంటి ఏర్పాట్లు ఏమైనా చేస్తారా ?

శ్రీ జి. వెంకటస్వామి :—చెప్పింది జరుగుతుంది. దానిలో బేదాభిప్రాయం లేదు. ఆ విధంగా ఇంతవరకు ఎన్నో దుకాణాలు చేసాము. ఈ పామోలిన్ ఆయిల్ వాడితే లివర్ చెడిపోతుందని కొంతమంది చెప్పడం ప్రారంభించారు. దానిని గురించి ప్రచారంచేసిన తరువాత ఇప్పుడు జిల్లాలలో బాగా అమ్ముడుపోతున్నది. సిటీలో పోవడం లేదు. ఇప్పుడు సిటీలో కూడా పోతున్నది. గవర్నమెంటు ఆఫ్ ఇండియా ముందు మనకు 10 వేల టన్నుల పామోలిన్ ఆయిలు ఇచ్చింది.

శ్రీ ఎమ్. వెంకయ్యనాయుడు:— రిప్లయికన్నా ముందు సప్లయి చేయండి. If the supply is good, there is no need for reply' let him apply his mind for supply.

శ్రీ జి. వెంకటస్వామి :—సప్లయి కోసం నేను అప్లయి చేసాను. అక్కడ ఉంటే కదా సప్లయి చేయడానికి గవర్నమెంటు ఆఫ్ ఇండియా వారు మొదట 10 వేల టన్నులు ఇచ్చారు. తరువాత దానిని 2 వేల టన్నులు చేసారు. మేము సెంట్రల్ గవర్నమెంటుతో కొట్లాడి దానిని 4,200 టన్నుల వరకు తీసుకొని వచ్చాము. సిస్టమాటిక్ గా ప్లాను వేసుకొని దానిని సిటీలోను, జిల్లాలలోను, తాలూకాలలోను పంచుతున్నాము. గత 3 మాసాల నుంచి కొంచెము కష్టంగా ఉంది. గవర్నమెంటు ఆఫ్ ఇండియా వారు దీనిని ఎక్కువ చేస్తే బాగుంటుంది. వారు ఫారిన్ నుంచి తెప్పిస్తున్నారు. పశ్చిమ బెంగాలుకు 6 వేల టన్నులు ఇస్తున్నారు. మన రాష్ట్రానికి 4,200 టన్నులు ఇస్తున్నారు. మహారాష్ట్ర, కర్నాటకలకు వెయ్యి టన్నుల చొప్పున ఇస్తున్నారు. దేశంలో మన రాష్ట్రం రెండవదిగా ఉంది. దీనిని ఇంకా పెంచుకొనుటకు ప్రయత్నం చేస్తున్నాము. ఇది బ్లాక్ మార్కెట్‌కు పోకుండా గట్టిగా ప్రయత్నం చేస్తున్నామని మనవి చేస్తున్నాను.

డాక్టర్ ఆర్. మనోహార్ (అచ్చంపేట) :— బ్లాక్ మార్కెట్‌ను అరికట్టడానికి మన ముఖ్యమంత్రిగారు తగిన చర్యలు తీసుకోవాలి. ఈనాడు షుగర్ దొరకడం లేదని అంటున్నారు. కాని బ్లాక్ మార్కెట్‌లో బాగా దొరుకుతున్నది. నేను కూడా బ్లాక్ మార్కెట్లో తెచ్చుకొంటున్నాను. మన మంత్రులు సరిగా పనిచేస్తే వీటిని అరికట్టవచ్చు.

శ్రీ ఎస్. జైపాల్ రెడ్డి (కల్వకుర్తి):— మంత్రిగారు పామోలిన్ ఆయిల్ గురించి చెప్పారు. In 1980-81 75%of the oil has been sold in the black-market by the transport dealers of that oil. After the butcher has escaped the Minister has tried to catch him. మొన్న వారిని అరెస్టు చేసారు. 10 వేల టన్నులు 1980-81 లో వారు బ్లాక్ మార్కెట్ చేస్తే కనీసం 2 crores of black money was generated in that deal. After the whole thing is over he is trying to arrest, there is a need to change the system. ఇది కలెక్టర్లకు అప్పగించి చేస్తే బాగుంటుంది.

Sri B. Ayyapu Reddy:—On a point of order as to the relevance of the question itself..

Sri M. Venkaiah Naidu: — There is no point of order in Question hour.

Sri S. Jaipal Reddy:— I will agree with the precedent—there can be points of order during question hour.

మిస్టరు స్పీకర్ :— జరుగుతున్నది ప్రతి ఒక్కరికి తెలుసు. ప్రశ్న అనేది సూటిగా వేయడానికి బదులు వీళ్లె నంతవరకు ఉపోద్ఘాతం చెబుతున్నారు. ప్రతి వారికి మోతాదు అటో, ఇటో పెరుగుతూ ఉంటుంది.

Sri S. Jaipal Reddy:— I have not made any allegations. I am only giving information.

మిస్టర్ స్పీకర్:— ఇప్పటికి కూడా నా అభిప్రాయం ఏమిటి అంటే అది చాల బిన్నంగు క్వశ్చను అని మంత్రిగారు ఒప్పుకుంటారు. ఆయన కూడా అది ఎంత చక్కగా చేయడానికి అవకాశం ఉందో అని ఆలోచిస్తున్నారు. నా దగ్గరి చాలా చాలా ఎమెన్‌షన్సు వచ్చాయి. టొబాకో మీద, కాటన్ మీద, సివిల్ సప్లయిస్ మీద ఇట్లా ఎన్నో వచ్చాయి. అవి ఒక క్వశ్చనుకి పరిమితం అయి చేయగలిగిన న్యాయం ఉండదు. ఈరోజు బి.ఏ.సి మీటింగు అవుతుంది. అక్కడ మనం చర్చించి వీటి అన్నిటికి టైము ఫిక్సు చేసుకుంటే బాగుంటుందేమో అని ఉంది. అంతేగాని క్వశ్చనుకి ఎంత టైము ఇచ్చినా తృప్తి కలుగుతుంది అని అనిపించడం లేదు.

శ్రీ పోతిన చిన్న :—అట్లా టైము ఇస్తేనే బాగుంటుంది.

శ్రీ జి. వెంకటస్వామి :— అధ్యక్షా, జైపాలరెడ్డి గారు మేము చేసిన దానికి ఎప్రిషియేట్ చేస్తాడని అనుకున్నాను. ఆయన అపోజిషనులో ఉన్నాడు కాబట్టి అట్లా మాట్లాడారు. ఆయన ప్లేసులో నేను ఉన్నా అదే మాట్లాడతాను. నేను వచ్చిన మూడు నెలలలో ఇంతకన్నా ఏమీ చేయడానికి లేదు అని నిర్ణయం చేసే పట్టుకోవడం జరిగింది. అంతా చేయాలి అనే పట్టుకోవడం జరిగింది. ఇది తాము ఎప్రిషియేట్ చేస్తారని అనుకుంటాను.

Sri S. Jaipal Reddy: —I was only trying to bring to the notice of the Civil Supplies Minister that an amount of Rs 2 crore wa generated in black money in the current year 1980-81. The Ministe

has tried to arrest them. The comment I made was he arrested them after the goods had gone out. I did not level allegations against anybody.

Mr. Speaker :—You only gave information.

Sri S. Jaipal Reddy :—Yes I have advised a change in the present system.

శ్రీ జి. వెంకటస్వామి:—వారు ఇచ్చిన సలహాను కన్నా ముందే ప్రభుత్వం ఒక నిర్ణయానికి వచ్చింది. బహుశః వారు మా నిర్ణయాన్ని బట్టే ఈ సలహాను ఇచ్చినట్లు ఉంది. 5 జోనులు చేసి అయిదుగురు కాంట్రాక్టరకు కాంట్రాక్టు ఇవ్వడం జరిగింది. దానిలో చాల మాల్ ప్రాక్టిసెస్ అయినట్లు కనబడితే డిస్ట్రిక్టుకి ఒక కాంట్రాక్టు పెట్టి 23 జిల్లాలకు 23 కాంట్రాక్టర్లను పెట్టి టెండర్లు తీసుకున్నాము. కలెక్టరుకి హేండోవరు చేయాలి. కలెక్టరు డి.ఎస్.ఓ. విజిలెన్సు వారు ముగ్గురు కలిసి డిస్ట్రిక్టు హెడ్ క్వార్టర్సులో తాలూకా, విలేజి లెవెలులోకి పోవాలని బందోబస్తు చేసి క్రొత్త టెండర్లు చేయడం జరిగింది. అది హైకోర్టుకి పోయింది. స్టే ఆర్డర్సు వచ్చాయి. మేము ఆర్డర్సు ఇచ్చాము. ఎంత ఎక్స్పెండిచరు అయినా గాని మీరు టెండర్సు కాల్ ఫరు చేసి ఎమర్జన్సీగా మీరు తెచ్చి సప్లయి చేయాలని నిర్ణయం చేయాలని ఆర్డర్సు ఇవ్వడం జరిగింది.

Restoration of Buses Removed from some of the Govt. Colonies

45—

*6555-Q.—Sri Sultan Salahuddin Owaisi (Charminar):—Will the Minister for Transport be pleased to state:

(a) whether it is a fact that most of the colony buses were removed:

(b) if so, whether it is a fact that many of the Government employees and school children are put to much inconvenience for getting the buses in the peak hours.

(c) whether the Government propose to restore back the colony buses, and

(d) whether the Government propose to extend the terminus of route No. 3-E from Engineering College to near Syndicate Bank at New Nallakunta Branch?

Minister for Transport (Sri K. Roshaiah):—

(a) No, Sir.

(b) No, Sir.

(c) Does not arise.

(d) No, Sir. Sufficient turn-round space is not available at the Syndicate Bank in New Nallakunta.

Steps to Purchase Cotton Stocks from Producers

46—

*6413-Q.—Sri K. Narasimha Reddy (Bhongir):—Will the Minister for Agriculture be pleased to state :

(a) whether it is a fact that thousands of quintals of Varalaxmi variety of cotton is stored with the producers for lack of marketing facilities ; and

(b) whether the Government are taking any steps to purchase the cotton stocks from the producers ?

వ్యవసాయ శాఖ మంత్రి (శ్రీ ఎన్. భాస్కరరావు):—(ఎ), (బి) 1979-80 సంవత్సరం ప్రారంభంలో ఈ పంటను అమ్మటంలో కొంత ఇబ్బంది కలిగింది. కాని తరువాత ఆ సీజను తాలుకు మొత్తం నిలువలు అమ్ముడు పోయాయి. ప్రస్తుత సీజనులోని ప్రత్తి నిలువలను కూడా సకాలంలో కొనుగోలు చేయటానికి అవసరమైన ఏర్పాట్లు చేయడం జరిగింది. గిట్టుబాటు ధరలపై వరలక్ష్మి ప్రత్తిని కొనుగోలు చేయవలసిందిగా ప్రభుత్వం భారత ప్రత్తి సంస్థను ఇదివరకే కోరింది. ఇప్పటి వరకు ప్రైవేటు వర్తకులు కొనుగోలు చేసింది కాక ప్రత్తి సంస్థ 1.11 లక్షల క్వింటాళ్ల వరలక్ష్మి రకం ప్రత్తిని కొనుగోలు చేసింది.

Handing over of Tourist Guest House near Regional Engineering College, Warangal to Tourism Department

48—

*5945-Q.-Sri M. Jagannadham (Varadannapeta) :—Will the Minister for Tourism be pleased to state :

(a) the total cost of construction including the cost of land of Turist guest house near Regional Engineering College, Warangal;

(b) the amount shared by the Central Government and State Government for construction;

(c) whether this guest house was handed over to the State Government tourism department,

(d) if so, the reasons for not opening the same for accommodation to visitors,

(e) the exact duties of Tourist officer and his aids at Warangal,

f) the particulars of funds spent on this office including salaries being drawn by the staff,

(g) whether it is a fact that the Government have proposed to develop the Warangal centre as regional tourist centre, and

(h) if so, the details of the proposed plan including allocation of funds etc ?

పర్యాటక శాఖ మంత్రి (శ్రీ సి. రాజనరసింహ) :—(ఎ) నిర్మాణానికి రూ. 11,31,500 ఖర్చు అయింది. వరంగల్లు ఇంజనీరింగు కళాశాల నుండి ఈ చోటును నామ మాత్రపు రేటుమీద ఏడాదికి రూ. 1/– చొప్పున కౌలుకు తీసుకొన్నారు.

(బి) కేంద్ర ప్రభుత్వం భరించి౦ది రూ. 2,63,485. రాష్ట్ర ప్రభుత్వం భరించినది రూ. 10,35,800.

(సి) అవునండి.

(డి) అతిథి గృహం 23-8-1980 న ప్రారంభించబడింది.

(ఇ) వివరణ సభా సమక్షంలో ఉంచబడింది.

(ఎఫ్) వివరణ సభా సమక్షంలో ఉంచబడింది.

(జి) అవునండి.

(హెచ్) 8 లక్షల అంచనా వ్యయంతో వరంగల్లులో ప్రాంతీయ పర్యాటక సమాచార కేంద్రం నిర్మించాలన్నది ఈ పథకపు ఉద్దేశ్యం. Statement Placed On The Table

(e) Duties of Information Officer and his duties.

(1) Collecting Information of important tourist places and supplying the same to the tourists.

(2) Distribution of tourist literature.

(3) Conducting sight-seeing tours.

(4) Runing of Regional Tourist Information Bureau.

(5) Maintenance of Tourist Guest House in Warangal District

(6) Covering the visits of VIPs and Guests of the Department of Tourism Government of India, to the places of Tourist interest in his region,

(7) Supervision of Tourism Department works under execution in his region.

(8) Recommeding applications for grant of tourist car permits and for approval of hotel proejects,

(9) To assist and guide the tourists.

(f) (1) By way of Salaries to the staff Rs. 40.829-75

(2) By way of T.A. Rs. 3,299-95

(3)	Water and Electricity charges.	Rs.	298.85
(4)	Service postage Telepone and Telegram charges.	Rs.	1,306-10
(5)	Rents	Rs.	2,004-00
(6)	other office expenses	Rs.	1,852-00

The above items of expenditure relate to the financial year 1979-80.

శ్రీ ఎం. జగన్నాధం :— ఆ టూరిజం భవనం పూర్తి కాకముందే నేను ఈ ప్రశ్న వేసినాను. ఎందుకంటే ఈ ఇంజనీరింగు కళాశాలకి ఎదురుగా ఈ అతిథి గృహము నిర్మాణం జరిగింది. ప్రారంభం జరిగే నాటికి అది బీటలు వారింది. అసలు దీనికొరకు కేంద్రం ఎంత కేటాయించినారు. రాష్ట్రము ఎంత కేటాయించినారు? ఇప్పుడు దానిలో ఏలాంటి సదుపాయాలూ లేవు. అక్కడ గైడెన్సు ఏమీ లేదు. వారు చెప్పిన కార్యక్రమాలు బాగానే ఉన్నాయి గాని అవి ఆచరణలో అమలు లేదు. అక్కడ యాత్రికుల కోసము యశోధర అని ఒక వాను ఇచ్చారు. ఇప్పుడు అది లేదు. ఎక్కడ ఉన్నదో మాకు తెలియదు. వరంగల్లు యాత్రాస్థలము. అక్కడ ఆ వేనుతో బాటు ఇంకా కొన్ని అదనపు సౌకర్యాలు కల్పించాలని కోరుతున్నాను.

శ్రీ సి. రాజనరసింహ :— గౌరవసభ్యులు చెప్పినట్లు ఆ గెస్టు హౌసు పూర్తి అయ్యేందుకే సెంటరు ఈ 6వ ప్రణాళికలో 8 లక్షలు ఇచ్చారు. మినీ బస్సు పెట్టినాను. అప్పుడు దానికి బడ్జెట్టు లేక టాక్సు కట్టక పోవడం జరిగింది. బడ్జెటు ఇప్పుడు రిలీజు అయింది. కనుక అది తొందరలో రోడ్డుమీదకు రావచ్చు.

L.A.Qs. Postponed From 30-9-1980.

63—

Special Training To Balawadi Sevika Teachers Working in Primary Schools

*5763-P-Sir N. S. N. Reddy:—Will the Minister for Education be pleased to state:

(a) the number of Balasevika trained teachers working in Primary Schools and Balawadi Schools in the State,

(b) whether Balasevika trained teachers are equivalent to Secondary Grade Trained Teachers.

(c) whether it is a fact that Balasevika trained teachers were paid Secondary grade teachers salaries upto 1-9-76 and subsequently put on different scale:

(d) if so, the reasons therefor; and

(e) whether there is also any proposal with the Government to give spicial training to Balawadi sevika teachers to equivalise B.S.T. with Secondary grade teachers?

శ్రీ బి. వెంకట్రాంరెడ్డి:—(అ) రాష్ట్రంలోని ప్రాథమిక పాఠశాలలో 288 శిక్షణ పొందిన ఉపాధ్యాయినులు ఉన్నారు. విద్యాశాఖ ఆధ్వర్యంలో బాలవాడీలు లేవు.

(ఆ) లేదండి.

(ఇ) అవునండి.

(ఈ) సెకండరీ గ్రేడు ఉపాధ్యాయులకు కావలసిన అర్హతలు వారికి లేవు.

(ఉ) అవునండి.

శ్రీ ఎన్.ఎస్.ఎన్. రెడ్డి :—ఇప్పుడు వారు త్రిశంకు స్వర్గంలో ఉన్నారు. 10.20 a.m. బాలసేవిక శిక్షణ పొందినవారికి సెకండరీ గ్రేడు స్కేలు ఇస్తారా? గతంలో వారికి అలా ఇచ్చారు. వీరికి ఒక సంవత్సరం శిక్షణ ఇచ్చి అప్పుడు సెకండరీ గ్రేడు ఉపాధ్యాయులుగా పరిగణిస్తారా ?

శ్రీ బి. వెంకట్రాంరెడ్డి :— అంతకుముందు ఉన్న పరిస్థితులలో కొంతమంది బాలసేవిక ఉపాధ్యాయులను సెకండరీ గ్రేడు టీచర్స్‌గా పరిగణించిన మాట నిజం. ఈ ట్రెయినింగ్ సెకండరీ గ్రేడు ట్రెయినింగు సమానం కాదని గ్రహించిన మీదట ఇప్పుడు ఉన్నవారికి ఒక స్వల్పకాలిక కోర్సు పెట్టే ఏర్పాటు చేసి దరిమిలా వారిని సెకండరీ గ్రేడు టీచర్సుకు సమానం చేయాలనే ప్రతిపాదన ఒకటి ఉంది. అంతకుముందు ఉద్యోగాలలో ఉన్నవారిని తీసివేయకుండా వారందరికి ఈ వసతి కలిగించాలని ఉంది. మిగతావారికి సెకండరీ గ్రేడుతో మినిమమ్ జీతం ఇవ్వడానికి నిర్ణయం జరిగింది.

శ్రీ ఎన్. ఎస్. ఎన్. రెడ్డి :— ఈ ట్రెయినింగ్ అయినవారికి ఆ స్కేలు ఇవ్వడం లేదు. మంత్రి పరిశీలించి వారు ఇచ్చిన హామీ అమలు జరిగేట్లు చూస్తారారా ?

శ్రీ బి. వెంకట్రాంరెడ్డి :—వారికి తప్పకుండా ఇవ్వడం జరుగుతుంది.

శ్రీ పి జనార్ధనరెడ్డి :—బాలవాడిని ప్రతి ప్రయిమరీ స్కూలుకు ఎటాచ్ చేయాలి పిల్లలకు మంచి ఫౌండేషన్ ఉండడానికి అది చాలా అవసరం. ఇప్పుడు న్యూట్రిషన్ ఫుడ్, మిడ్ డే మీల్సు మొదలైన పథకాలు అమలు చేస్తున్నారు. పిల్లలు బాగుపడాలంటే ప్రతి స్కూలుకు బాల్‌వాడిని ఎటాచ్ చేసే విషయం ఆలోచిస్తారా ?

శ్రీ బి. వెంకట్రాంరెడ్డి :—అంతకుముందు ఈ ప్రీప్రయిమరీ సంబంధించిన విధానం మంచిది కాదని కేంద్ర ప్రభుత్వం చెప్పడం జరిగింది. ఇప్పుడు దానికి కూడా ప్రాముఖ్యత ఇవ్వాలని చెప్పడం జరుగుతున్నది. సభ్యులు చెప్పిన దానిని కూడా దృష్టిలో ఉంచుకొని పరిశీలించడం జరుగుతుంది.

Upgrading of Existing Urdu Medium High School at Nizamabad

64—

*5917—Sri Gulam Samdani :—Will the Minister for Education be pleased to state:

(a) whether the Government received any representation from Anjuman Taraqui Urdu branch Nizamabad for upgrading the existing Urdu Medium High School at Nizamabad into an Intermediate College to provide and extend higher educational facilities to hundreds of girls students of Nizambad district; and

(b) if so, whether this can be materialised by next academic year?

శ్రీ బి. వెంకట్రాంరెడ్డి :—(అ) లేదండి.

(ఆ) ఉత్పన్నం కాదండి.

Sri Gulam Samdani :— The question is have you got any representation from the Urdu branch Nizamabad. For that there is no answer.

Mr. Speaker:— He says there is no representation.

Sri Gulam Samdani: —I request the minister to consider.

Mr. Speaker :—If there is a representation, he will consider. Please see that some representation is given.

శ్రీ సి హెచ్. విఠల్ రెడ్డి :— మంత్రి రిప్రజంటేషన్ రాలేదన్నారు. మంత్రి స్వయంగా చొరవ తీసుకొని ఎక్కడయితే ఉర్దూ మీడియం గరల్సు హైస్కూల్సు ఉన్నాయో వాటిని జూనియర్ కాలేజీలుగా చేయడానికి ప్రయత్నం చేస్తారా?

శ్రీ బి. వెంకటూరాం రెడ్డి :— అవసరం అయినచోట తప్పకుండా ఆలోచిస్తాము.

శ్రీ పూల సుబ్బయ్య :— ఎక్కడైతే మైనారిటీస్ 12 శాతం కంటె ఎక్కువ ఉన్నారో అక్కడ వారి హక్కులను రక్షించడానికి ఈ కాలేజీలను తెరవాలి. నిజామాబాదులో 18 శాతం మైనారిటీస్ ఉన్నారు. మంత్రి దానిని దృష్టిలో పెట్టుకొని కాలేజీని ఏర్పాటు చేయడానికి పూనుకుంటారా? నిజామాబాదు చుట్టూ చాలా ఉర్దూ మీడియం గరల్స్ హైస్కూల్సు ఉన్నాయి. అలాంటప్పుడు అక్కడ కాలేజి ఎందుకు తెరవరు?

Sri B. Venkataram Reddy: —The suggestion will be examined.

Short Notice question and Answer

Closing of salt manufacturing companies at Nawpada in Srikakulam district

48-A—

S.N.Q. No. 8025-J-Sri M. Yarraiah Reddv, Smt. M. Swarajam, Sri A. Laxminarayana:—Will the Minister for Labour and Civil Supplies be pleased to state:

(a) whether it is a fact that the managements of Salt Manufacturing Companies Nawpada village in Srikakulam district have closed down their factories in the last week of January, 1981 rendering thousands of workers jobless; and

(b) if so, the action taken thereron?

శ్రీ జి. వెంకటస్వామి:—(ఎ) గురునాద్-అప్పారావు (పయివేటు) లిమిటెడ్, నౌపాడ శెడల్స (పయివేటు) లిమిటెడ్ కంపెనీల యాజమాన్యం వారు తమ కార్మికులకు 25-10-80 నుండి 8-2-1981 దాకా ఎటువంటి పని కూడ ఇవ్వలేదు. ఎక్స్‌గ్రేషియా పైకం చెల్లించాలని వేతనాలలో 60 శాతం పెంచాలని కోరుతూ వారు ఆందోళన చేస్తూ వుండిరి.

(బి) శ్రీకాకుళం జిల్లా అసిస్టెంట్ లేబరు కమీషనరు రాజీ ప్రయత్నాలలో వారి కోర్కెలను అంగీకరించి, రాజీకుదరినట్లు నివేదిక పంపారు అయితే 8-2-81 తేదిన యాజమాన్యం వారు కార్మిక సంఘాలు కలిసి 1947 పారిశ్రామిక వివాదాల చట్టంలోని 18 (1)వ విభాగం క్రింద ఒక ఒప్పందానికి వచ్చారు. 8-2-1981 తేదీనుండి పనివారలు తిరిగి తమ తమ విధులకు హాజరయ్యారు.

Matters under Rule 329

re : Strike by workers of Govt. Printing Press.

Sri G. Venkatswamy :—A strike notice was issued by the concerned unions in State Government undertaking like Ground Water Works, Rigs Wing, Panchayat Raj Department, Irrigation Power Department, Government Examinations Department, Printing Press, etc., stating that they would go on strike on 25th February, 1981. The Addl. Commissioner of Labour has convened a meeting on 18th February, 1981 with the concerned people of Ground Water Works, Rigs wing of Panchayat Raj Department and also with the Irrigation and Power department employees. In these cases, the unions withdrew the strike notices and promised not to go on strike. In the case of employees of Government Printing Press, the Government issued orders on 18th February, 1981 referring the dispute over the alleged anomalies in pay scales to the Addl. Industrial Tribunal, Hyderabad for adjudication. As regards the demands raised by the Andhra Pradesh Medical Employees Union, I have convened a meeting on 6th February, 1981. In respect of the demands of other units, the respective Departments of the Government will pursue for expenditious action.

శ్రీ పూల సుబ్బయ్య :—ప్రభుత్వం డిలే ఎందుకు చేస్తున్నది? అందుకే ధర్నా జరుగుతున్నది. ప్రభుత్వం దీనిని ఎలా పరిష్కరిస్తుంది?

శ్రీ జి. వెంకటస్వామి :—మెడికల్ ఎంప్లాయీస్ తప్పించి అందరూ రాజీ పడ్డారు. వారు స్ట్రయిక్ నోటీసు విత్‌డ్రా చేసుకొన్నారు, కొన్ని

ఎనామలీన్ విషయం రాజబహదూర్ గౌడ్ గారు రిప్రజెంటు చేశారు. ఒక మీటింగు పెట్టి తప్పకుండా వారి సమస్యలను పరిష్కరించడానికి ప్రయత్నం చేస్తాను.

శ్రీ సి.హెచ్. రాజేశ్వరరావు :—మెడికల్ ఎంప్లాయిస్‌ది ఏ సందర్భముగా వచ్చింది. అభిప్రాయభేదం ఏమిటి? దానిని పరిష్కారం చేస్తారా ?

శ్రీ జి. వెంకటస్వామి :—అది ఎనామలీన్ విషయం. 6 వ తేదీన మీటింగు పెట్టాను.

BUSINESS OF THE HOUSE

10.30 a.m. శ్రీ పి. జనార్ధనరెడ్డి :—పబ్లిక్ సెక్టర్ అండర్ టేకింగ్సులోని వర్కర్సు గత రెండు నెలల నుంచి స్ట్రైకు చేస్తున్నారు. అది ఇంకా పరిష్కరించబడ లేదు. నేనూ, నాయని నరసింహారెడ్డిగారు మోషన్ ఇచ్చాము.

Mr. Speaker :—I think it is not admitted. Any way, I will find out from the office.

శ్రీ యన్. నరసింహారెడ్డి :—ఎందుకు సార్......

శ్రీ పి. జనార్ధనరెడ్డి :—64 రోజుల నుంచి సమ్మె జరుగుగుతూనే ఉంది. మన రాష్ట్రములో 16 వేల మంది ఉపవాసం ఉంటున్నారు..

శ్రీ కొరటాల సత్యనారాయణ (రేపల్లె) :—టొబాకో ప్రయిసెస్ మీద నోటీసు ఇచ్చాము. ఈవేళ వస్తుందని మాకు ఇంటిమేషన్ ఇచ్చారు. ఎజెండాలో చూస్తే కనిపించడం లేదు.

మిస్టర్ స్పీకరు :—ఆ సబ్జక్టు డిస్కషన్‌కి రిజర్వు చేశారు.

శ్రీ కొరటాల సత్యనారాయణ :—టొబాకో కొనుగోలు ప్రారంభమైంది. ఎప్పుడో చర్చిస్తాము అంటే ప్రయోజనం లేదు. వ్యాపారస్థులు ఇష్టము వచ్చినట్లు కొంటున్నారు. అన్నీ అయిపోయిన తరువాత చర్చిస్తాము అంటే రైతులకు రక్షణ ఎకడొడ ?

మిస్టరు స్పీకరు :—రేపు చర్చిద్దాము.

శ్రీ కొరటాల సత్యనారాయణ :—రేపు, ఎల్లుండి అసెంబ్లీ లేదు....

శ్రీ యం. వెంకయ్యనాయుడు :—అసెంబ్లీ సమావేశాలు ప్రారంభం కాక ముందు అక్కడి రైతులు మా మీద ఒత్తిడి తీసుకు వస్తే మేము మంత్రిగారి దృష్టికి కూడా తెచ్చాము వారి దగ్గర అన్సరు కూడా సిద్ధముగా ఉంది. జనరల్ డిస్కషన్ వేరే.

Mr. Speaker ;—We have not included in the agenda.

శ్రీ యం. వెంకయ్యనాయుడు :— ఈవేళ ఉందని మాకు ఇంటిమేషన్ ఇచ్చారు.

Mr. Speaker ;—Why should you be agitated?

Sri M. Venkaiah Naidu ;—Because the ryots are agitated,
(ఇంటరప్షన్స్)

శ్రీ యం. వెంకయ్యనాయుడు :—మా ఆందోళనను సక్రమంగా అర్థం చేసుకోండి.

మిస్టర్ స్పీకర్ :— నేను అర్థం చేసుకొనేలోపలే మీరు ముగ్గురూ ఒకేసారి నుంచుని మాట్లాడితే...

శ్రీ యస్. నరసింహారెడ్డి :—ఇన్‌ఫ్లూయన్స్ ఉన్న వారికే మీ స్టాఫ్ ఎడ్మిట్ చేస్తున్నారు. 64 రోజుల నుంచి వారు స్ట్రయిక్‌చేస్తూ ఉపవాసం ఉంటూ ఉంటే దాని మీద మోషన్ ఇస్తే అది రాలేదంటే...

మిస్టరు స్పీకరు :—నా దృష్టికి తీసుకు రాలేదు అనుకోవద్దు. స్టాఫ్ మిస్‌డైరెక్టు చేస్తే ఆ ప్రకారం నేను ఆర్డర్సు వేస్తాను. వారిని కించపరచడం కాదు నన్ను కించపరుస్తున్నారు, నాకు ఉన్న తెలివితేటలతోటి చూసి చేస్తున్నాను. నేనూ మానవుడినే, మానవాతీతుడను కాదు. పొరపాట్లు జరగ వచ్చు. ఈ మనిషికి వ్యతిరేకంగా, ఈ మనిషికి అనుకూలంగా అనే భేదం ఉండదు. స్టాఫ్ చేశారు అన్నారు. అంటే నేను అసమర్థుడినే కదా...

శ్రీ యస్. నరసింహారెడ్డి ;—16 వేల మంది రెండు నెలల నుంచి సమ్మె చేస్తున్నారు. ఆ సమస్య ప్రధానమైనది కాదా ?

మిస్టరు స్పీకరు :— ఆ విషయం నేను కనుక్కుంటాను అన్నాను కదా.... ఈ లోపలే ఏమి వచ్చింది ? Let us not waste time నేను లోపలికి వెళ్ళి అడగాలి కదా, వెంటనే తీసుకోమంటే ఎట్లా ?

శ్రీ యం. వెంకయ్యనాయుడు :—20వ తేదీన ప్రేడర్సు తోటి రైతుల తోటి ఒంగోలులో మీటింగు పెట్టారు, దానిని వాయిదా వేశారు. ఆ తరువాత కాల్ అటెన్షన్ అడ్మిట్ అయింది, ఈ రోజుకు వేశారు, వారు ఈ సాయం కాలం ఢిల్లీ వెళుతున్నారు.

శ్రీ పూల సుబ్బయ్య :—ఇది పరిష్కారము చేస్తే మాకు....

శ్రీ జి. వెంకటస్వామి ;—మెంబర్స్ ఆదుర్దా చెందుతున్నారు కాని ధర ఆల్‌రెడీ ఎక్కిపోయింది.

Mr. Speaker :—I have to approach the House for resolution of this issue. ఎందుకంటే ఇది చాలా బర్నింగు ప్రాబ్లమ్, అందులో సందేహాము లేదు. దాని గురించి ఇన్వెస్టిగేషన్ ఒంగోలులో జరుగుతూ ఉంది, నిన్న, మొన్న రెండు రోజులూ ఇటువంటి సమస్యలు అనేకం వచ్చాయి. వీటికి న్యాయం చేకూర్చాలి అంటే ఒకటి, రెండు గంటలు డిస్కషన్ పెడితే బాగుంటుందన్న అభి ప్రాయం కలిగింది. లీడర్స్ ఆఫ్ ది అపోజిషన్‌ను కంటాక్టు చేశాము. నేను ఈ వేళ డిస్కస్ చేయబోతున్నాను. అందుచేత ఈ మధ్యలో దీనిని పోస్టుపోన్ చేయడం జరిగింది. ఎజెండాలో లేదు కాబట్టి ఎజెండాలో లేని సబ్జక్టుని తీసుకో వాలంటే హౌస్ పర్మిషను ఇస్తే...

Sri E. Ayyapu Reddy :—We have no objection.

శ్రీ యన్. భాస్కరరావు (విజయవాడ) :—ఆన్సర్ రెడీగా ఉందని కాదు, అధ్యక్షుల వారు సెలవిచ్చినట్లుగా అరగంటో, గంటో టైము నిర్ణయిస్తే టొబాకో, కాటన్ గురించి కూలంకషంగా చర్చిస్తే బాగుంటుంది, కాటన్ గురించి ఆన్సర్ రెడీగా ఉంది, సిద్ధముగా ఉన్నాను. టొబాకో వ్యవహారం కావాలంటే క్లారిఫికేషన్ ఇవ్వగలను. ఒంగోలు, గుంటూరు ప్రాంతాలలో చాలా మంది కొంటున్నారు. దానికి ఇబ్బంది లేదు....

(ఇంటరప్షన్స్)

గౌరవసభ్యులు చెప్పేది ఏమిటంటే కావలసిన ధర రాలేదు అంటున్నారు. గంటా, రెండు గంటలలో ఆ వివరాలు అన్నీ తెప్పించి తమరి ముందు పెట్టించ డానికి కూడా సిద్ధముగా ఉన్నాను.

(ఇంటరప్షన్స్)

మిస్టరు స్పీకరు :— వారు చెప్పారు, అయిపోయింది. అయితే వారు చెప్పిన దానికి ఎవరికైనా అభ్యంతరం ఉందని చెపితే ఒక్కొక్కరిని పిలుస్తాను, లీజర్‌గా అడగవచ్చు.

10.40 a.m. శ్రీ యం. వెంకయ్యనాయుడు :—అధ్యక్షా, మంత్రిగారు తమ సమాధానంలో ఫ్యాక్ట్స్ చెపితే బాగుండేది. కాని వారు అబ్జర్వేషన్ చేసారు. ప్రకాశం, గుంటూరు జిల్లాలలో పొగాకు విషయంలో అన్నీ బాగానే వున్నాయి కాని వాళ్ల అబ్జక్షన్ ధర విషయంలోనే అని చెప్పారు. అసెంబ్లీ సమావేశాలు ప్రారంభమై ఇప్పటికి ఏడు రోజులైంది. రైతులు గత నెల రోజులుగా మన చుట్టూ తిరుగుతున్నారు. "రైల్ రోకో" అని రైళ్లు నిలిపివేసే కార్యక్రమాన్ని కూడా చేసారు. గత సంవత్సరంకంటే ఈ సంవత్సరం కేంద్రప్రభుత్వం పొగాకు ధర 8శాతం పెంచిందనే విషయం మంత్రిగారి దృష్టికి వచ్చిందా? గత సంవత్సరం నా నియోజక వర్గంలో సి. ఐ. -4 అనే గ్రేడుకు 1250 రూ. లు ఇవ్వడం జరిగింది గత సంవత్సరం క్వాలిటీ బాగా లేనప్పుడు అనేక గ్రేడ్స్ పెట్టారు. ఈ సారి క్వాలిటీ బాగా వచ్చింది కాని పంట తక్కువగా వచ్చింది. ఈ సారి గ్రేడ్స్ తీసివేసి అన్నిటికీ కచ్చా గ్రేడుకు ఇచ్చే ధర అంటే 1000 రూపాయిలు లేక 1100 లు ఇవ్వడం చేస్తున్నారు. మంచి క్వాలిటీ వున్న పొగాకును కూడా అదే ధరకు కొంటామంటున్నారు. అది కూడా సరిగా కొనడంలేదు. ఇప్పటి పంటవచ్చి, క్యూరింగ్ అయిన తరువాత కూడా నెల రోజులు ఆలస్యం చేసారు. స్టోరేజ్ ఫెసిలిటీస్ లేకుండా వాళ్లు ఎంత కాలం స్టోర్ చేసుకొంటారు? వ్యాపారులు రైతులను ఎక్స్‌ప్లాయిట్ చేస్తుంటే ప్రభుత్వం చూస్తూ ఊరుకుండి పోయింది. పొగాకు మార్కెట్లోకి వస్తే దానిని కొనడానికి తగిన కొనుగోలు కేంద్రాలు తెరువలేదు. రేట్ విషయంలో చాలా అన్యాయం జరుగుతోంది. నా నియోజకవర్గమైన ఉదయగిరినుంచి రైతులు వచ్చారు. టాప్ గ్రేడుకు కూడా 1150 రూపాయల కంటే ఎక్కువ ఇవ్వడం లేదని వాపు చెప్తున్నారు. గత సంవత్సరం రు. 1250 ఇస్తే ఈ సంవత్సరం 8 పర్సెంటు పెంచారు.

కాని ఇప్పుడు అది ఇవ్వకుండా గత సంవత్సరం కంటే కూడా తక్కువ ఇస్తే ఎట్లా జరుగుతుంది? ఈ సారి మిగతా పైర్లు దెబ్బతిన్నాయి గాని ఒక్క పొగాకు పంట మాత్రమే కాస్త బాగా వచ్చింది. మంత్రిగారు 28 వ తారీఖున ఒంగోలులో మీటింగ్ పెడుతున్నామన్నారు. కాని ఇప్పుడు పరిస్థితి చూస్తే ఆ మీటింగ్ వాయిదా పడినట్లే కనిపిస్తున్నది. లాస్టు ఇయర్ కూడా రైతులు డీలర్స్‌కు అమ్ముకోవలసి వచ్చింది. కాబట్టి మంత్రిగారు నిజంగా రైతులకు సేవ చేయాలను కొంటే తక్షణమే ఒంగోలు, గుంటూరు మొదలైన ప్రాంతాలకు వెళ్లి పొగాకు రైతులతోనూ, వర్తకులతోనూ మీటింగ్ జరిపి ధర నిర్ణయించండి. అధికారులు ఇచ్చిన లెక్కలు చెపితే లాభం లేదు, స్పష్టమైన హామీ ఇవ్వండి. ఇప్పటికైనా కేంద్ర ప్రభుత్వం నిర్ణయించిన ధరనైనా రైతులకు ఇచ్చేట్లు చేస్తారా అని అడుగుతున్నాను. ఆ హామీ అయినా ఇచ్చినట్లయితే రైతులకు కొంత ఉపశమనం కలుగుతుందని మీద్వారా మంత్రిగారిని కోరుతున్నాను.

శ్రీ పూల సుబ్బయ్య :— ధరలు ప్రధానం ధరలనేవి లేకుండా వుంటే ఇక సమస్యే లేదు. ఇప్పుడు సరకు మార్కెట్లోకి వచ్చింది. దానిని కొనగోలు చేయాలి. గాబట్టి ధరల సమస్య ప్రధానంగా ముందుకు వచ్చింది. వారికి ఇప్పుడు ఇస్తున్న రేట్లు ఏమిటి? వారు చెప్పినట్లుగా గత సంవత్సరం కంటే ఈ సంవత్సరం 100 రూపాయలు తక్కువగా ఇస్తున్నారంటే ఆశ్చర్యపడవలసిన విషయం. ఈ విషయాన్ని మంత్రిగారి దృష్టికి స్పష్టంగా తీసుకువచ్చాం. 28 తారీఖున ట్రేడర్సు, కన్‌స్యూమర్స్, రైతులతోనూ మరియు ఆ యా జిల్లాలలోని ఎం. ఎల్. ఏ. లతోనూ సమావేశం జరిపి ఎక్స్‌పోర్ట్ ప్రైస్ విషయంలో నిర్ణయాలు చేస్తామని అన్నారు. ఆ వార్త పేపర్లలో వచ్చింది, రేడియోలో కూడా వచ్చింది. ఆ విధంగా వచ్చిన తరువాత ఇలా మార్చడం ఆశ్చర్యకరమైన విషయం. ఇప్పుడేమో 17, 8, తేదీలలో సమావేశం చేస్తామంటున్నారు. అన్ని రోజులు అయ్యేసరికి పొగాకు అయిపోతుంది. రైతులకు మీరు చేసింది నష్టం తప్ప ఏమీ లేదు. అందువల్ల ఎందుకు మార్చారో అర్థంకావడం లేదు. ఇకపోతే ఈ రోజు ఇక్కడ పోస్ట్ అయితే దానిని తమరు విత్‌డ్రా చేస్తామన్నారు. ఒప్పుకొన్నాం. ఎందుకంటే వారు ఈరోజు ఢిల్లీకి పోయి ఈ విషయాలు అక్కడ చర్చించి పరిష్కరించుకొస్తారనుకొన్నాం. అలా అనుకొంటే ఈ రోజు అది కూడా కాలేదు. అసలు నిర్ధారణ చేసిన రేట్లు ప్రకారం పోయిన సంవత్సరం కంటే ఈ సంవత్సరం 5 నుండి 10 పర్సెంటు పెంచామంటే అట్లానైనా ఇస్తున్నారా? అది కూడా లేదు. అసలు ఎక్స్‌పోర్టు ప్రైస్ తీసుకొంటే సి. ఐ. - 4 అనేదానికి రు. 1400 పడుతుంది. 1450 కూడా పడుతుంది. అలా 1450 రూపాయలు పడినప్పుడు ట్రాన్స్‌పోర్టింగ్ మొదలైన ఖర్చులు అన్నీ కలిపి వేసుకున్నప్పుడు 100 రూపాయల కంటే ఎక్కువ కాదు ఆ ఖర్చులు తీసివేస్తే 1850 రూపాయలు ఇవ్వాలి, కనీసం 1800 రూపాయలైనా ఇవ్వాలి. కాని ఈ రోజు ఇస్తున్నది 1150 రూపాయలు మాత్రమే. వివిధ రకాల గ్రేడ్సుకు రూ, లు 100, 900, 800, ఈ విధంగా వేసుకుంటే ఆఖరు దానికి రూ. 600లు వేసి సరాసరి చూసుకొంటే 800 పడుతోంది, ఆ రకంగా రైతు దోపిడీకి గురై దివాలా తీస్తున్నాడు. అందువల్ల రైతుకు గిట్టుబాటు ధర

రావాలంటే వెంటనే ప్రభుత్వం రంగంలోకి దిగాలి. ప్రభుత్వమైనా సరే లేక ఎస్. టి. సి అయినా సరే వెంటనే రంగంలోకి వస్తే తప్ప రైతులకు నిలకడైన రేట్లు రావు. అది చేస్తున్నారా? లేకపోతే మీకు అలా చేయాలనే కోరిక లేదని చెప్పక తప్పదు.

శ్రీ కోరటాల సత్యనారాయణ :— అధ్యక్షా, ఇప్పుడు ప్రత్యేకంగా దీని అత్యవసరం ఏమిటో వేరే చెప్పవలసిన అవసరం లేదు. సీజన్ వుండగానే రైతు తన ఉత్పత్తినంతా 10, 15 రోజులలోనే సొమ్ము చేసుకోవలసిన అవసరం వుంది. ఆ పరిస్థితులలో దీని ప్రాధాన్యతను, అర్జన్సీని గమనించాలని నేను ప్రత్యేకంగా కోరుతున్నాను. ముఖ్యంగా ఒక విషయం తమ దృష్టికి తెస్తాను. కేంద్ర ప్రభుత్వం మినిమం ఎక్స్‌పోర్టు ప్రైస్‌ను నిర్ణయించడంలోనే ఒక అన్యాయం జరిగింది. గుత్తపెట్టుబడిదారుల ప్రభావంలో పడి, వాళ్ళ వాదాలకు తల ఒగ్గి ప్రభుత్వం వాళ్ళకు అనుగుణంగా నిర్ణయం చేసిందని చెప్పకతప్పదు. వ్యవసాయ ఖర్చులు నూటికి 25 శాతం పెరిగాయి. బొగ్గు, ఎరువులు మొదలైన వాటి ధరలు ఈ విధంగా పెరిగాయి. ఇలా పెరిగిన వ్యవసాయ ఖర్చులకు అనుగుణంగా కేంద్ర ప్రభుత్వం ధరలు పెంచలేదు. గత సంవత్సరంకంటే 5 నుండి 10 శాతం ధరలు మాత్రం పెంచుతున్నామని చెపుతున్నారు. కేంద్ర ప్రభుత్వం నిర్ణయించిన ధరలు పెరిగిన వ్యవసాయ ఖర్చులకు అనుగుణంగా పెరగలేదు. వ్యవసాయ ఖర్చులు 25 శాతం పెరిగితే ధరలు మాత్రం 5 నుండి 10 శాతం మాత్రమే పెరగడం జరిగింది. అది కూడా లో-గ్రేడ్స్‌కు ఎక్కువ ధర పెంచారు. నూటికి 80 వంతులు వుండే టాప్ గ్రేడ్స్ విషయంలో ధర తక్కువగా పెంచబడింది. ధరల నిర్ణయంలో అన్యాయం జరిగింది. గుత్త పెట్టుబడిదారులకు అనుగుణంగా నిర్ణయాలు జరిగాయని నేను మనవిచేస్తున్నాను అందువల్ల అన్ని గ్రేడ్స్‌పై యూనిఫారంగా కనీసం 10 శాతమైనా ధరలు పెంచాలని రాష్ట్ర ప్రభుత్వం, ముఖ్యమంత్రి గారు కూడా కేంద్ర ప్రభుత్వాన్ని అడగాలని కోరుతున్నాను కేంద్ర ప్రభుత్వం ఇంతకు ముందు టాప్ గ్రేడ్ నుంచి లో గ్రేడ్ వరకూ అన్ని గ్రేడ్స్‌కు యూనిఫారంగా పెంచుతూ వచ్చింది. కాని ఈ సంవత్సరం టాప్ గ్రేడ్స్‌కు తక్కువగా, లో గ్రేడ్స్‌కు ఎక్కువగా, పెంచడం జరిగింది కేంద్ర ప్రభుత్వానికి ఎట్లా 600 కోట్లకు పైగా ఆదాయం సంపాదించిపెడుతున్న పంట ఇది. సుమారు 130 ను డి 160 కోట్ల
10.50. a.m. వరకు ఫారన్ ఎక్స్ఛేంజి వస్తుంది. అందువల్ల నేను కోరేది ఏమిటంటే మినిమం ఎక్స్‌పోర్టు ప్రైస్ చాలా తక్కువగా వుంది. కాబట్టి ఈ విషయాన్ని రాష్ట్ర ప్రభుత్వం కేంద్ర ప్రభుత్వ దృష్టికి తీసుకుపోయి దానిని రివైజ్ చేయడానికి తన పలుకుబడి ఉపయోగించాలి. మార్కెట్ పరిస్థితి గురించి ఈవేళ వెంకయ్య నాయుడుగారు, పూల సుబ్బయ్యగారు కూడా చెప్పారు. ఇంతకుముందు ఐ.ఎల్. టి.డి. కొనుగోలు చేసింది, కొన్ని విషయాలు చాలా విచిత్రంగా వున్నాయి. నాదగ్గర ఓచర్స్ వున్నాయి, ఏ రకంగా ధరలు నిర్ణయిస్తారో అర్థం కావడంలేదు. 1-వి అనే దానికి మొదట 900 వేసారు, ఆ తరువాత దానికి 600 వేసారు. ఇది ఏరకంగా నిర్ణయించారు. వారి ఇష్టం వచ్చినట్లు ధరలు నిర్ణయించి రైతులను కొల్లగొడుతుంటే, వాళ్ళ దయాదాక్షిణ్యాల మీద చేస్తుంటే మీరు రక్షణకు వస్తారా లేదా? మార్కెట్లోకి వచ్చి కొనుగోలు చేయండి. గుత్త పెట్టుబడి

దారుల ఆటలను కట్టించాలన్నది ప్రధానమైన విషయం. అది చేయగలగాలి. అలా చేయలేకపోతే పొగాకు రైతులు కూడా ఇతర రైతాంగం మాదిరిగానే అలజడి చేస్తారు. కాబట్టి రాష్ట్ర ప్రభుత్వం వెంటనే తగిన చర్య తీసుకోవాలి. మంత్రిగారు ప్రకటనల సందర్భంలో మార్కెట్ బాగానే వుంది, రైతుకు ధర వస్తుంది అనే సంతృప్తిని వెలిబుచ్చుతున్నారు. డిపార్టుమెంట్ ఇన్‌ఫర్మేషన్ అనేది చాలా పొరపాటు సమాచారాన్ని వారికి ఇస్తున్నారనే చెప్పవలసి వస్తుంది. వాస్తవ పరిస్థితులకు భిన్నంగా వుంది మీకు వస్తున్న సమాచారం. అందువల్ల మంత్రిగారు డిపార్టుమెంటు వారు కూర్చుని నిర్ణయం చేయండి. ఎస్.టి.సి. ని గాని, మార్క్ ఫెడ్‌ను గాని ఐ.టి.సి.ని గాని మార్కెట్లోకి దించండి. అట్లా మార్కెట్లోకి వచ్చి ధరలను స్టెబిలైజ్ చేయాలని నేను కోరుతున్నాను.

శ్రీ ఎన్. భాస్కరరావు:-అధ్యక్షా, మహాశయా, గౌరవసభ్యులు చెప్పినవి, వారి ఆవేదనను అర్థం చేసుకున్నాను. రైతాంగానికి యిలాగ యిబ్బందులు వచ్చినాయని నేను రెండుమూడు ప్రాంతాలలో ఈ శాఖను తీసుకోవడంతోనే చర్చలు చేయడం జరిగింది. చర్చలు చేసిన తరువాత ఈ పొగాకును ఎందుకు కొనడం లేదని తెలుసుకొని మన ఆఫీసర్స్‌నందరిని అక్కడకు పోయి పొగాకు మార్కెట్‌నంతా ఓపెన్ చేయించవలసిందిగా కోరడం జరిగింది. మార్కెట్స్‌ను ఓపెన్ చేయించినాము. ప్రైస్ కూడ ప్రభుత్వం నిర్ణయించిన ప్రైస్ యివ్వడం లేదు అన్నారు. ప్రభుత్వం వారు 8 పర్సంట్ యింక్రీజ్ చేసినారు. 5 పర్సంట్ హై క్వాలిటికి లో క్వాలిటికి 3 పర్సంట్ యిచ్చారు. ఆ ప్రకారంగా కొనుగోలు జరుగుతున్నది. క్వాలిటి తక్కువ ఉండి మీ దృష్టికి తీసుకువస్తే దానికి తవాతవా లాడి ధర తక్కువ యిస్తున్నారని అనుకోవలసిన పని లేదు. క్వాలిటీ తక్కువ ఉంటే తక్కువధర ఇస్తున్నారు. స్పెసిఫిక్ ఇన్‌స్టెన్స్-ఒంగోలు, కందుకూరు అక్కడ చూస్తాము. కాటన్ కార్పొరేషన్‌తో మాట్లాడడానికి ఢిల్లీ వెళ్ళడానికి ఈరోజు నిర్ణయం జరిగింది. కాటన్‌కు కూడ గ్లట్ వచ్చినది. దానివిషయం కూడ వెంటనే రమ్మని అక్కడ మాట్లాడుకోవాలని ప్రోగ్రామ్ వేశారు. ఈ ప్రోగ్రామ్ మార్చుకొని రేపు అయినా అక్కడకు రావడానికి సిద్ధంగా ఉన్నానని మనవి చేస్తున్నాను. మార్కెట్ తెరచినారని కంచికచర్ల నుంచి రైతాంగం చెప్పారు. 40, 50 పర్సంట్ కొనేసినారు. రష్యన్స్ రు. 25 వేలు కొనవలసిన వారు రు. 30 వేల దాకా కొంటాము అన్నారు. కావలసిన ధర రాలేదు. ప్రభుత్వం పెంచిన ధర యివ్వడం లేదు. క్వాలిటి అని చెప్పి క్వాలిటి పేరుతో మోసం చేస్తున్నారు అని చెపుతున్నారు. తప్పకుండా ఆలోచన చేద్దాము. ఆ ప్రాంతాన్ని విజిట్ చేసి తప్పకుండా తెలుసుకుంటాను అని మనవి చేస్తున్నాను.

శ్రీ ఎమ్. వెంకయ్యనాయుడు:— నేను మీద్వారా మంత్రిగారి దృష్టికి తీసుకువచ్చేది ఒక్క ఒంగోలు జిల్లాలోనే నాలుగు కోట్ల 17 లక్షల కె.జి.ల పొగాకు వున్నదని అఫిషియల్ ఎస్టిమేట్. ఇప్పటివరకు మనకు వచ్చిన సమాచారము బట్టి కొనుగోలు చేసిన పొగాకు 44 లక్షల కె. జి. ల పొగాకు. 4 కోట్ల 17 లక్షల కె.జి. లకు 44 లక్షలు కె.జి. లు అంటే ఎంత పర్సంట్ కొన్నారని చూస్తే 10 పర్సంట్ మాత్రమే కొన్నారు. 90 పర్సంట్ ప్రకాశంజిల్లాలో పొగాకు కొనుగోలు కాకుండా ఉన్నది. మిగత ప్రాంతాలలో ఏ విధంగా కొన్నారని వచ్చినదో నాకు

తెలియదు. ప్రకాశంజిల్లాలో, నెల్లూరుజిల్లాలో కొనవలసిన పొగాకు చాల వున్నది. వారికి నిర్ణయించినదాని ప్రకారం ఇస్తున్నారా? పి 1-4 రు. 1250. 5 పర్సెంట్ వేసుకొన్నా కూడ రు.1800 రావాలి. ఇప్పటికి కూడ ఆ గ్రేడ్ యివ్వడం లేదని స్పష్టంగా చెప్పగలము. ఆ రేట్ పి 1 గ్రేడ్‌కు ఇవ్వకుండా దానిని కచ్చా గ్రేడ్ క్రింద పెట్టినప్పుడు రేట్ అంత రాదు. దీనికి ప్రభుత్వం ద్వారా చేసిన ఏర్పాట్లు ఎమిటి? ట్రేడర్, పొగాకుబోర్డ్ రైతును దోపిడి చేయకుండా ప్రభుత్వం తీసుకొన్న చర్య ఏమిటి? ఏ గ్రేడ్ ఉంటే ఆ గ్రేడ్ లేయించే దానికి చెక్ ఏమిటి? దానికి ఏమి ఎర్పాటు చేస్తున్నారు? అక్కడికి వెళ్లడం తక్షణం అవసరం. అప్పుడే కంపెనీలకు యితర కొనుగోలు చేసే వారికి భయం కలుగుతుంది. కొంత అయినా మార్పు కలుగుతుందని మనవిచేస్తున్నాను. కొనుగోలు జరగడం లేదు. గ్రేడ్ కూడ సరిగా అమలు జరగడం లేదు.

శ్రీ ఎన్. భాస్కరరావు:—గౌరవసభ్యులు కోరినట్లుగా నా ప్రోగ్రామ్ మార్చుకొని ఈ రాత్రి బైలుదేరి ఒంగోలు గుంటూరు ప్రాంతలలో పర్యటన చేయదలచాను. అక్కడ సలహా చెప్పండి. అక్కడ రైతాంగాన్ని కలుసుకుంటాను అని మనవి చేస్తున్నాను. గ్రేడ్‌ను గురించి చెప్పేమాటలు తెలుసుకోవలసి ఉంటుంది. సరుకు మాత్రం పూర్తిగా కొంటున్నారు. తూర్పు గోదావరి, పశ్చిమ గోదావరి, కృష్ణా, గుంటూరు జిల్లాలలో చాల వరకు కొనేసినారని వార్తలు వచ్చినాయి. డైరక్టరు నుంచి వచ్చినది. ఒంగోలు ప్రాంతంలో ఎందుకు తక్కువ కొన్నారో తెలుసు కుంటాము. ఆ ప్రాంతానికి వెళతాను అని మనవి చేస్తున్నాను

శ్రీ వి. రామారావు (జగ్గయ్యపేట):—అధ్యక్షా, ఈ పొగాకు విషయంలో మంత్రిగారికి మేము మనవి చేశాము. దీనికి మూడు జోన్స్ క్రింద విడగొట్టారు. సెంట్రల్ జోన్, సౌత్ జోన్, వెస్టరన్ జోన్ అని మూడు జోన్‌లు వచ్చినాయి. ఒంగోలు ప్రాంతం, భద్రాచలం, తూర్పుగోదావరి, పశ్చిమగోదావరి కొన్ని ప్రాంతాలలో ధర ఎక్కువగా కొంటూ, సెంట్రల్ జోన్‌లో, కృష్ణ జిల్లాలో చాల తక్కువగా కొనే ఏర్పాటు చేశారు. అప్పుడు మేము మంత్రిగారి దగ్గరకు వచ్చి మనవి చేశాము. మనవి చేయడమే కాకుండా రైతాంగం అంతా ఆందోళన చేసినారు. చేసిన తరువాత కేంద్రప్రభుత్వంవారు పెంచిన ధరను ఆ రెండుజోనులకు వర్తింప చేస్తాము అన్నారు. సెంట్రల్ జోన్‌కు వర్తింపచేస్తాము అనడంలేదు. మంత్రిగారికి మనవి చేసిన తరువాత వారు ఆదేశాలు యిచ్చారు. వారి ఆదేశాల మేరకు అధికారులు వచ్చారు. నేను టొబాకో ఎక్స్‌పర్ట్‌ను కాను. 8 గ్రేడ్స్ ఉన్నాయని చెప్పారు మేము తెలుసుకుంటే ఆ 8 గ్రేడ్స్ నిర్ణయించిన వారు ఎక్స్‌పర్ట్స్ మాత్రం కాదు. బయ్యర్స్ వస్తారు. ట్రేడర్స్ తరపున వారు ఏమి చదువుకొన్న వారుకాదు. ఏ సూత్రాలు నిర్ణయిస్తారో గాని వారి యిష్టం వచ్చినట్లు రు. 900, 700 వేసుకుంటూ పోతారు గౌరవ ప్రతిపక్ష సభ్యులు చెప్పినట్లుగా నిర్ణయం చేసేటందుకు ఎక్స్‌పర్ట్స్ కావాలి. గతంలో ఈ ప్రభుత్వం టొబాకో బోర్డు అధ్యక్షులను ఎపాయింట్ చేసినది. ఆ అధ్యక్షులు రైతాంగానికి

మేలు చేశారా అని చర్చచేస్తే బాగా ఉంటుంది. ఆయన రాజీనామా సమర్పించారు. ఎందుకు సమర్పించారు అనేది గౌరవసభ్యులు తెలుసు ఏమో గాని రైతులు చాల ఆందోళన చేసినారు. కంచికచర్లలో ప్రభుత్వం ఈ తక్షణ చర్య తీసుకొన్న కారణంగా 80 శాతం పొగాకు అమ్ముడు పోయింది. ట్రేడర్స్ అందరు కూడ కొనుగోలు చేసినారు. ఒక కోటి 40 లక్షల రూపాయలు కంచిక చర్ల, నందిగామ ప్రాంతాలలో ప్రభుత్వం తీసుకున్న చర్య మూలంగా లాభం వచ్చినదని చెప్పక తప్పదు. ఇదీ ప్రభుత్వం తీసుకొన్న చర్య. గ్రేడ్స్ విషయంలో ఎక్స్పర్ట్సును నియమించి విషయాన్ని పరిశీలన చేయమని కోరుతూ శెలవు తీసుకుంటున్నాను.

శ్రీ పూల సుబ్బయ్య :—అసలు వర్జీనియా పొగాకు ఒంగోలు, నెల్లూరు ఈ రెండు జిల్లాలలో కలిసి 60 శాతం ఉత్పత్తి చేస్తున్నాయి. రైతులకు రేట్స్ లేవు. నానా బాధలు పడుతున్నారనే విషయం వారి దృష్టికి తీసుకువచ్చాము. నందిగామ వగైరా చోట్ల డిఫరెన్షియల్ ట్రీట్ మెంట్ యిచ్చారేమో తెలియదు ఇక్కడ ప్రధానమైన గ్రేడ్స్ టాప్, మీడియమ్ ఎక్కువగా వున్నది. లైట్ సాయిల్ కాబట్టి రంగు వచ్చింది. లైట్ సాయిల్ లో వచ్చినరంగును పిల్ఫర్ చేస్తారు. టాప్, మీడయమ్ గ్రేడ్స్ కు తగ్గించి కోర్స్ కు ఎక్కువ చేయాలనేటటువంటిది. అక్కడ రైతాంగాన్ని దివాళా తీయించే దానికి బాగా పండించే పొగాకు ఉత్పత్తిదారుల దగ్గర బాగా తక్కువ ధరలకు కొనుగోలు చేయడం జరుగుతున్నది. చాల తక్కువ ధరకు కొంటున్నారు. రైతులు దివాళా తీయబోతున్నారు. వారినిఆదుకొని సక్రమమైన రేట్స్ ఇవ్వాలని మా ఆవేదన. మంత్రిగారు బైలుదేరుతున్నారు. సంతోషమే. వారితోపాటుగా ఎక్స్పర్ట్సు టీమ్ ఉండాలి. మంత్రిగారు ఎక్స్పర్టు కాదు. మేము ఎక్స్పర్ట్సు కాదు. ఐ.టి.సి. వారిని కూడ మనం తీసుకపోవాలి. టొబాకో బోర్డు వారిని, డైరక్టర్ గారిని కూడ తీసుకురావాలి. అట్లాగే, అగ్రికల్చర్ డిపార్టుమెంటు ఎక్స్పర్ట్సును కూడ తీసుకొచ్చి, వారి సమక్షములో గ్రేడు, ధర నిర్ణయ జరిగితే దానివల్లఫలితం ఉంటుంది. లేకపోతే పోయిరావడంవలన ప్రయోజనమేమీ వుండదని, మంత్రిగారి పర్యటన ప్రయోజనకరంగా వుండాలని నేనుకోరుతున్నాను.

శ్రీ ఎన్. భాస్కరరావు :—అధ్యక్షా, గౌరవసభ్యులు రామారావుగారు 11-00 a m
చెప్పినట్లు ఈ గ్రేడ్సు దృష్టిలో వుంచుకుని వారికి న్యాయం జరపడానికి, నిష్పక్షపాతంగా వ్యవహరించడానికి, వారు చెప్పిన విషయాలన్నీ దృష్టిలో వుంచుకుంటామని మనవిచేస్తున్నాను. పూల సుబ్బయ్యగారు తక్కువకు కొంటున్నారు అన్నారు. వెంకయ్యనాయుడు గారు కొనడం లేదు అన్నారు, చాలావరకు కొనేసినట్లుగా నాకు సమాచారముంది. మీకంటే ఎక్కువగా రైతుల గురించి మేము ఆవేదన చెందుతున్నాం, తప్పకుండా వారికి లోపంజరగకుండా వుండడానికి, రేపే అక్కడ వుండడానికి ఈ రాత్రి నేను బయలుదేరుతున్నానని మనవిచేస్తున్నాను.

Calling Attention to a Matter of Urgent Public Importance.

Re: the non-payment of salaries to Teachers working in the plan posts in Viziayanagaram district.

Education Minister (Sri B. Venkataram Reddy):— The approximate number of plan posts allotted to the schools in Vijayanagaram District is 70. Out of this, 50 posts are in Panchayat Samithi schools and 11 are in Zilla Parishad High Schools. Three posts are alloted to Muncipal schools and six posts are allotted to aided private schools.

Tha District Collector has not reported any dificulty in regard to the payment of salaries to the teachers working in the plan posts alloted to Zilla Parishad High schools or Panchayat Samithi Primary schools (61). In regard to the remining 9 posts (3 in Municipal schools and 6 in Aided private schools) the Director of school Edu cation has released the grant-in-aid towards the salaries of the teachers by reallocating funds already allotted to Srikakulam and Visakhapatham districts. Thus necessary action has been taken to release the salaries of these 9 teachers. Hence salaries are released to all of them.

Paper Placed on the Table.

Sri T. Anjaiah :— Sri, I place on the Table a copy of the "Note on Farmers' Welfare."

Mr. Speaker ;—Paper placed on the Table.

Government Bills:

The Andhra Pradesh (Agricultural Produce and Live stock) Markets (Amendment) Bill, 1981. (Introduction)

Minister for Marketing and Warehousing Corporation (Sri Ch. Hanumaiah) :—Sir, I beg to move;

That leave be granted to introduce the Andhra Pradesh (Agricultural Produce and Livestock) Markets (Amendment) Bill, 1981

Mr. Speaker :—Motion moved.

The question is:

That leave be granted to introduce the Andhra Pradesh (Agricultural Produce and Livestock) Markets (Amendment) Bill, 1981.

The Motion was adopted and the Bill was introduced.

The Andhra Pradesh Gram panchayats and Panchayt Samithis and Zilla Parishads Acts (Amendment) Bill, 1981.

Minister for Panchayat Raj (Sri P. Seshavataram):— Sir, I beg to move:

That leave be garnted to introduce the Andhra Pradesh Gram Panchayats and Panchayat Samithis and Zilla Parishads Acts (Amendment) Bill, 1981.

Mr. Speaker:— Motion moved.

The question is:

That leave be granted to introduce the Andhra Pradesh Gram Panchayats and Panchayat Samithis and Zilla Parshads Acts (Amendment) Bill, 1981.

The Motion was adapted and the Bill was introduced.

MOTION ON ADDRESS BY THE GOVERNOR

(Reply on discussion)

శ్రీ టి. అంజయ్య (ముఖ్యమంత్రి) :—అధ్యక్షా, గవర్నరు ప్రసంగం పై తెచ్చిన అభినందన తీర్మానం పై చాలా మంది గౌరవ సభ్యులు మాట్లాడారు. ప్రతిపక్ష నాయకులు చేసిన ప్రసంగాలు ఒకటి రెండు ఇక్కడ విన్నాను. వారి ఉపన్యాసాలు విన్నప్పుడు కొంత బాధ పడ్డాను. ఎందుకనగా—వారు మాటి మాటికి ఎప్పటికి ఒకే విషయాలు చెబుతూ వస్తున్నారు. కరప్షన్ గురించి మాట్లాడారు. కరప్షన్ అన్నప్పుడు ఎక్కడెక్కడ కరప్షన్ ఉందో చూద్దాం. నేను కూర్చుంటాను. రాజకీయంగా కరప్షనా, ఎడ్మినిస్ట్రేషనులో కరప్షనా? అవసరమైతే ఆఫీసర్లను పిలిపించి ఫైల్సు తెప్పించి మాట్లాడడానికి సిద్ధంగా ఉన్నాను. ఆఫీసర్లు అయినా పార్టీలోపల మంత్రులు కాని ముఖ్యమంత్రి కాని ఎవరైనా తప్పులు చేస్తే, నేను ముఖ్యమంత్రి ఐన తరువాత తప్పులు కనిపించినవి చూపిస్తే, తప్పకుండా వారి చేత రాజీనామా పెట్టిస్తాను. నేను కూడా రాజీనామా ఇవ్వడానికి సిద్ధంగా ఉన్నాను. కిసాన్ రాలీ గురించి చెప్పారు. డబ్బులు వసూలు చేస్తాం అన్నారు. కిసాన్ రాలీ ఎందుకు అన్నారు. అందరికి తెలుసు ప్రతిపక్ష నాయకులు కిసాన్ రాలీ అని బెదురుపెడుతునే ఉన్నారు. కాంగ్రెసు-(ఐ) కిసానుల గురించి ఏమి చేయడంలేదని చెబుతున్నారు. అందువల్ల కాంగ్రెసు-(ఐ) హైకమాండులో కిసాన్ రాలీ కావాలని మేము అనుకుని చేయవలసి వచ్చింది. ఇక్కడ నుంచి వేల మంది పోయి వచ్చారు. చాలా మంది వారంతట వారే డబ్బు కట్టుకున్నారు. పార్టీ ఫండుగా కొంత కలెక్షన్లు కూడా ఇచ్చారు. ఎవరో ఆఫీసర్లతో చేయించింది కాదు. ఈ పని చేస్తే ఈ డబ్బు అనే పద్ధతిలో చేసింది కాదు, అందరికి తెలిసినదే రాజకీయ పార్టీలకు ఫండ్సు కావాలి. వారికి ఎక్కడ నుంచి వస్తాయో తెలియదా? ఎన్నికలు అయినప్పుడు ఎవరైనా పార్టీ పై చారవంతో అన్‌కండిషనల్‌గా, ముఖ్యమంత్రితో కాని ఆఫీసర్లతో కాని సంబంధం లేకుండా, డొనేషన్లు ఇచ్చే మాట వాస్తవమే. పార్టీ వికోట్ డొనేషన్సు ఎన్నికలు నడిపిస్తాం అని నేను చెప్పడం లేదు, వారు ఆ విధంగా చేయగలరేమో, వారి వద్ద ఏమైనా మాయాజాలం ఉందేమో తెలియదు. అటు 11-10 a.m.

వంటి మంత్రమో యంత్రమో మాకూ చెబితే మేము కూడా ఆ విధంగా చేసుకుంటాము. కిసానురాలీ చాలా మంది కిరాయి వారు వచ్చారు అన్నారు. కృష్ణా నుంచి కాజీపేట నుంచి కొంతమందిని పార్టీవారు పంపారు. దాదాపు 80 లక్షల మంది ఢిల్లీలో రైతులు సమావేశమైనారు. అసలు ఈరాలీ ఎందుకుఅంటున్నారు. వారు ఎందుకు చేసారు ? వారికే రైతుల యెడల అభిమానం ఉంది, మేమే రైతులకు సేవ చేస్తున్నాం అని చెప్పేటప్పుడు రైతులు ఎన్ను కుంటేనే ఇంత పెద్ద సంఖ్యలో మా సభ్యులు వచ్చారు కనుక రైతుల వల్లనే మేము గెలిచాము. కనుక రాలీ తీయవలసి వచ్చింది. మిత్రులు వెంకయ్యనాయుడు గారి స్పీచ్ విన్నాను. ఆయన స్పీచ్ బాగా చేస్తారు, నేను అదివరకు వినలేదు. మొన్ననే విన్నాను. వారి స్పీచ్ చూస్తే ప్రజలను రెచ్చగొట్టటానికి చేస్తారేమో అనిపిస్తుంది. వారు చెప్పింది ఎంత సేపు రాజారాం గారు ఏమి చెప్పారు, వెంకటస్వామి గారు ఏమి చెప్పారు ఈ విధంగా మాపార్టీ విషయాలే వారు ఎక్కువగా చెప్పారు. వేరే విషయాలు మాట్లడలేదు. ఎడ్యుకేషన్ గురించి కాని పరిశ్రమలు గురించి కాని ఇరిగేషన్ గురించి కాని ఏమి లేదు. ముఖ్యమంత్రి, మంత్రులు ఏమి చెప్పుకుంటూ 7చ్చారో అదే చెప్పారు. జయపాల్ రెడ్డిగారు ఆక్స్‌ఫర్డ్ యూనివర్సిటీ ఇంగ్లీషు చదువుకున్నవాడు. నేను అంతగా చదువుకోలేదు. రైతు కుటుంబంలో పుట్టాను, కార్మికునిగా పెరిగాను, ఏదో కొద్దిగా చదువుకున్నాను, ఆ అవకాశం నాకు రాలేదు. వారు మాట్లాడింది. వింటే వెంకయ్యనాయుడు గారు చెప్పిందే జయపాల్ రెడ్డి గారు మాట్లాడారు. రెండు ఉపన్యాసాలు వింటే ఒకటే అనిపిస్తున్నది. రాజేశ్వర రావు గారు మాట్లాడినప్పుడు విన్నాను. 1946-48 సంగతులే మాట్లాడుతున్నారు. ఆ పరిస్థితులు మారాయో లేదో వారికి తెలియదు. పెద్ద పెద్ద భూస్వాములు ఎక్కడ ఉన్నారు ? వందలు వేల ఎకరాలు వారు ఎవరున్నారు ? రైతులను భూస్వాములని అంటే గౌరవం కాదు. బిజినెస్ కమ్యూనిటీ వాడు ఒక బంగళా కడితే పది లక్షలు అవుతుంది. వారు చెప్పే భూస్వామి మొత్తం భూమిని అమ్ముకుంటే 10 లక్షలు రాదు. రైతుల మీదనే పడి ఈ విధంగా నింద వేయడం మంచి పద్ధతి కాదని చెబుతున్నాను. చాలా వరకు మనం చూస్తున్నాం— భూస్వామి మాకు కనిపించలేదు. మునపటి మాదిరి వందల ఎకరాల మాగాణి వేల ఎకరాల డ్రై ఉన్న వారెవరూ లేరు. పూర్వం అయితే రాజేశ్వర రావు గారు చెప్పింది నిజమే. 40 సంవత్సరాల లోపల ఏ మార్పులు రాలేదని వారు అనుకుంటున్నారు. ఎన్నో మార్పులు వచ్చాయి. ముందుకు పోయాం, ప్రాజెక్టులు కట్టాం. ఎన్నో సౌకర్యాలు చేసుకుంటూ వచ్చాం. ఈ ప్రభుత్వం భూస్వాముల ప్రభుత్వం, కాపిటలిస్టుల ప్రభుత్వం అని అవే మాటాలు వారు చెబుతున్నారు. అది నిజం కాదు. ఈ దినం ఇందిరా గాంధీ నాయకత్వం క్రింద సోషలిస్టు, డెమాక్రెటిక్, సెక్యులర్ విధానంతో వీకర్ సెక్షన్స్‌ను మైనార్టీలను ముందుకు తేవాలని కంకణం కట్టుకున్నాం. మాటి మాటికి ఢిల్లీ వెడుతున్నామని చెప్పారు. ఇప్పుడే ఢిల్లీ ఎన్ని సార్లు వెళ్లానో చూసాను. అయితే ఢిల్లీ వెళ్ల వలసిన అవసరం ఉంటుంది. ప్రతిపక్ష నాయకులకు కూడా

ఢిల్లీ వెళ్ల వలసిన అవసరం ఉంటుంది. ఢిల్లీ పోకుండా ఏ రాష్ట్ర నాయకుడు, ముఖ్యమంత్రి ఉండజాలడు జనవరి 9 నుంచి ఫిబ్రవరి 9 వరకు 3-4 సార్లు వెళ్లాను. ఒక నేల అక్కడే కూర్చున్నాను అంటే నేను ముఖ్యమంత్రి అయి నాలుగు నెలలైనది. నేను ఢిల్లీలో ఉన్నా ఎక్కడ ఉన్నా హోటళ్లకు ఎక్కడకు పోయే అలవాటు లేదు. ఏ జహంగీరు హోటలుకో అశోకా హోటలుకో వెళ్ళే అలవాటు నాకు లేదు. రాత్రి రెండు గంటలైనా ఎవరు వచ్చినా మాట్లాడు తూనే ఉంటాను. ఆఫీసర్లను పిలిపించి రాష్ట్రం గురించి ఏమి చేయాలో మాట్లాడుతూనే ఉంటాను. డ్రామాలకో వేరే వాటికో హోటళ్ళకో పోయే అలవాటు నాకు లేదు ముందు కూడా ఉండదు. రాజకీయంగా కొన్ని విషయాలు చెప్పారు. మంత్రుల గురించి చెప్పారు. మంత్రుల గురించి శాసన సభ్యుల గురించి డిగ్రేడ్ చేస్తూ మాట్లాడడం డెమాక్రసీలో మంచి పద్ధతి కాదు. సర్వీసెస్ మీద మనం ఎంతో డబ్బు ఖర్చు చేస్తున్నాము. కోట్లు ఖర్చు చేస్తున్నాము. మన ఆదాయంలో 400 కోట్లు జీతాలుగా ఇస్తున్నాము. కొంతమంది ఆఫీసర్లు చైర్మెన్‌లుగాను ఎం.డి. లు గాను కూడా ఉన్నారు. నాన్-అఫీషియల్స్‌ను ఎవరినైనా చైర్మెన్‌గా వేస్తే ఇంకా బాగా పని చేస్తారనే నమ్మకం ఉంది. చైర్మెన్‌గాను ఎండి గాను ఒకే ఆఫీసరు ఉంటే కంట్రోలు ఎక్కడ ఉంటుంది? నిజాం షుగర్ ఫాక్టరీ విషయాలే తీసుకోండి. మంత్రి ఏదైనా చెబితే అక్కడ చైర్మెన్ వేరే ఉంటాడు. శాసన సభలో మంత్రి అన్ని విషయాలు చెప్పజాలక పోతాడు. కనుక ఇన్-చార్జి చైర్మెన్ మినిస్టర్ అయితే తొందరగా చెప్పగలుగుతాడని మంత్రులను ఎక్కువ చేసుకున్నాము. అందరిని కూడగట్టుకోవాలని కలుపుకోవాలని ఆశ పెట్టాలని కాదు. 10-15 రోజులు మంత్రులు జిల్లాలకు వెడుతున్నప్పటికి అక్కడ కలెక్టర్లదే బాధ్యతగా ఉంది. జిల్లాపరిషత్తులు లేవు. సమితులు లేవు. వాటికి కూడా ఎన్నికలు తొందరగా పెట్టాలని అనుకుంటున్నాం. తొందరగా నిర్ణయాలు తీసుకో డానికి జిల్లాకు మంత్రులను కొందరిని ఇన్-ఛార్జి చేయాలి అనుకున్నాం. మంత్రులు అంటే భూతాలు అనుకుంటున్నారు. ఈ సమాజం లోపల మనలను మనం గౌరవం చేసుకోకపోతే ఎవరు మనలను నమ్ముతారు? లోపల ఏదైనా చెప్పవచ్చు, దానికి విలువ ఉంటుంది. అట్లాకాక బైట ఏదేదో చెటుతుంటే విశ్వాసం ఎక్కడ ఉంటుంది. శాసన సభ మీద సభ్యుల మీద మనమే విశ్వాసం లేకుండా చేసుకుంటున్నాం అనిపిస్తుంది. ఘెరావ్ చేస్తే, హంగర్ స్ట్రయిక్ చేస్తే ఇక శాసన సభ ఎందుకు? ఇక్కడ మాట్లాడడం ఎందుకు?

ఏ రాష్ట్రములో అయినా వారు చూస్తున్నారా ? మేము చూశామా. ఈ స్టేటు అభివృద్ధి గురించి నా బాధ్యతే కాదు, వారి బాధ్యత కూడ వుంది? ప్రతిదినం కరప్షన్, కరప్షన్ అంటూ వుంటే మనం అనేక అభివృద్ధి కార్యక్రమా లకు వరల్డ్ బ్యాంక్ వంటి అంతర్జాతీయ సంస్థల నుంచి సహాయాన్ని అడుగు తున్నపుడు ఎవరు లోన్ ఇస్తారు ? రాష్ట్రమంతటా కరప్షన్ వున్నపుడు ఎవరు మనకు సహాయం చేస్తారు ? కరప్షన్ వుండవచ్చు. నేనూ ఒప్పుకొంటాను. ఏదైనా వుంటే చర్చిద్దాము. సీరియస్ ఛార్జెస్ వుంటే కమిటీలు వేస్తాను. 11-20 a.m.

అందుగురించే లోక్ అయుక్తు, ఉప లోక అయుక్తు బిల్లును తీసుకువస్తున్నాము. ఏదైనా వుంటే దానికి రిఫర్ చేద్దాము. ఈ సమావేశము కాలములోనే ఆ బిల్లును తీసుకువస్తున్నాము. మాటిమాటికి అదే చెబుతూంటే అధికారులు డీమోరలైజ్ అవుతారు. ఏమి మాట్లాడినా దీన్ని గురించే అంటారు. అటువంటి అధికారుల పైన తొందరగా చర్య తీసుకోవాలంటే కోర్టులు అడ్డము. ఏదైనా ట్రాన్స్‌ఫర్ చేస్తే ప్రెషర్ తీసుకువచ్చి అదే స్థలాలలో కంటిన్యూ చేయాలంటారు. ఇక్కడ మంచి ఆఫీసర్స్ వున్నారు. మన రాష్ట్రములో కూడ చాల కష్టపడి మన రాష్ట్రాన్ని ముందుకు తీసుకువెళ్ళాలనే వారు వున్నారు. కరప్ట్ ఆఫీసర్స్ వుంటే తప్పకుండా చర్య తీసుకొంటాము. నిన్న అన్నానని నేను ఎంతో బాధ పడ్డాను. మాటిమాటికి బెదిరింపు మాట్లాడితే ఏమి చేస్తాము? నాయుడుగారు, జైపాల్ రెడ్డిగారు ఎప్పటికీ ఒకటే చెబుతారు. ప్రజలకు మంచి చేద్దామనుకోకుండా చెప్పిన కథనే చెబుతూ వస్తే వినేవారికి విసుగు వస్తుంది. అందరి సహకారం కావాలి. మన రాష్ట్రము ఎలాంటి క్లిష్ట పరిస్థితులలో వున్నదో తమకు తెలుసు. సామాన్య ప్రజలు కొన్ని ప్రాంతాలలో త్రాగడానికి మంచినీరు లేక బాధపడుతున్నారు. రాయలసీమ, తెలంగాణా ప్రాంతాలలో బావుల లోని నీటి లెవెల్ చూస్తే చాల బాధాకరంగా వుంది. దానికి మనము ఏ విధంగా సహాయపడాలనేది ఆలోచించాలి. ఆఫీసర్లను అలర్ట్ చేయాలి. రిగ్స్ వేసి మంచి నీరు అందచేయాలనే ఉద్దేశ్యముతో రోజురోజు ఆఫీసర్లతో మాట్లాడుతున్నాము. సిటిలోను యిదే పరిస్థితి వుంది. వర్షాలు పడనందుకు బాధపడుతున్నాము. మన రాష్ట్రములో రెండు విధాల పరిస్థితి వుంది. పశ్చిమ గోదావరి, తూర్పు గోదావరి జిల్లాలవారు నీటి గురించి మాట్లాడడం లేదు. వారికి మెడికల్ కాలేజీ కావాలనీ, ఇంజనీరింగ్ కాలేజీ కావాలని మాట్లాడుతారు. రాయలసీమ, తెలంగాణా ప్రాంతాలలో మంచినీటి విషయం చెబుతారు. ముఖ్యమంత్రిగారు రాష్ట్రములో ఎక్కడా తిరగడం లేదని నాయుడుగారు అన్నారు. ఏ జిల్లాను చూడలేదని అన్నారు. నాకు వున్న కొద్ది సమయములోను 10 15 జిల్లాలు చూశాను. ఆయా జిల్లా కలెక్టర్లతో మాట్లాడాను. ఈ పనులు కాకపోతే డిసిప్లినరి యాక్షన్ తీసుకొంటాను అని చెప్పాను. నేను ముఖ్యమంత్రిగా వచ్చి 120 రోజులైనది. ఎంతో మంది వచ్చి కలుస్తారు. చాల విషయాలు చెబుతారు. చాలమంది గౌరవ సభ్యులు వచ్చి ఎన్నో సమస్యలుచెబుతారు. వినడానికి కూడ టైమువుండదు. వారికి ఎన్నో బాధలు వున్నాయి. ఈ ముఖ్యమంత్రి వచ్చారు కనుక చేస్తారు అనే విశ్వాసముతో వున్నారు. ఆ విశ్వాసమును దూరము చేసుకొని బెదిరించి మాట్లాడాలని లేదు. రైతుల గురించి మేము తీసుకొన్న కార్యక్రమాల గురించి మాటిమాటికి చెప్పవలసిన అవసరం లేదు. వరికి గాని, చెరుకుకు గాని ప్రకటించిన సపోర్టు ప్రైస్ విషయం అందరకూ తెలుసు. ఈ రాష్ట్రములో రైతుల గురించి తీసుకొన్న స్కీములే ప్రధానమంత్రిగారు కిసాన్ ర్యాలీ సమయములో కూడా చెప్పారు. క్రాప్ ఇన్‌స్యూరెన్స్ చెప్పాము. దానిని తప్పకుండా తీసుకురావాలని ఎన్నోవిధాల ప్రయత్నం చేస్తున్నాం. అగ్రికల్చరల్ లేబర్‌కి ఎంప్లాయిమెంటు గ్యారంటీ తీసుకువస్తామనే నమ్మకము వుంది. ఐ. టి. ఐ. విద్యార్థులు రోజూ

ప్రోత్సాహకాలు చేస్తున్నారు. వారు వచ్చినపుడు మాట్లాడుతున్నాము. ఈ రాష్ట్రాన్ని అభివృద్ధి చేయాలనే సంకల్పముతోనే వున్నాము. ఇది భూస్వాములకు, కేపిటలిస్టులకి చేసే ప్రభుత్వం కాదు. కొంత టైము ఇవ్వాలి. చెప్పిన మాటలే మాటి మాటికి చెబుతూ వుంటే బేజారు అవుతారు. చేయాలనే ఉద్దేశ్యముతో ఉన్నాం. స్కాలర్ షిప్స్ మంజూరుకు ఆదాయపు పరిమితిని రూ. 6,000 ల నుంచి 12,000 చేశాము. ఆర్థికంగా వెనుకబడినవారికి రూ. 8,600 వరకు చేశాము. 400 రూపాయలతో గుడిసె వేసుకొంటే ఏవిధంగా వుంటుందో తమకు తెలుసు. 1,000 రూపాయలు యిచ్చినా తక్కువే. మనకు వున్న వనరుల దృష్ట్యా రూ. 1,000 లు చేశాము. అవసరమైతే లోన్స్ యిప్పించాలి. కొన్ని కార్యక్రమాలను తీసుకొని ముందుకు పోతున్నాము. అనావృష్టి పరిస్థితులు వున్న ప్రదేశాలలో విద్యార్థుల ఫీజు మాఫీ చేశాము. ఎడ్యుకేషన్. కొన్ని కాలేజీలు బాగా నడవడం లేదు. టీచర్లకు జీతాలు ఇవ్వడం లేదు. విద్యామంత్రిగారికి చెబుతున్నాను. ఈ పద్ధతిగా అయితే స్కూల్స్ గాని, కాలేజీలను గాని టేక్ ఓవర్ చేయడం మంచిదని చెబుతున్నాను. కొంతమంది డొనేషన్స్ తీసుకొని విద్యా సంస్థలను స్టార్టు చేస్తారు. తరువాత బాగా నడువవు. టీచర్లకు జీతాలు యివ్వకపోతే వారు వచ్చి కంప్లెయింట్ చేస్తారు. ఇలాంటి సమస్యలు వుంటాయి. కొంతమంది సభ్యులు లా అండ్ ఆర్డరు గురించి చెప్పారు. మన రాష్ట్రములో వున్న పోలీసు డిపార్టుమెంటు అన్ని విధాల లా అండ్ ఆర్డరును చక్కగా మెయింటెయిన్ చేసుకొంటూ వస్తున్నారు. అక్కడక్కడ దొంగతనాలు, దౌర్జన్య చర్యలు వుండవచ్చు. హరిజనులపైన అత్యాచారాలు జరిగితే 24 గంటలలో నాకు రిపోర్టు రావాలని అంటున్నాను. కొంతమంది గూండాయిజం చేస్తున్నారు. వారికి బుద్ధి చెప్పాలనే ఉద్దేశ్యము నాకు వుంది. వారికి వార్నింగ్ యిస్తున్నాను. ఆదిలాబాదులో, వరంగల్లులో, కరీంనగర్ లో, శ్రీకాకుళం జిల్లాలలో అడవులను తగులబెడుతున్నారు. కొట్టి వేస్తున్నారు. వారంతా నక్సలైట్లా? అంతా గూండాయిజం మీద వుంది. పొలిటికల్ ఇన్వెస్టిగేషన్ తో ఈ విధంగా చేస్తున్నారు. ప్రభుత్వం చర్య తీసుకొనడానికి ముందుకు పోతుంది. నా ప్రామిసెస్ అన్నీ నాయుడుగారు నోట్ చేశారు. సంతోషమైన విషయం. నేను ట్రేడ్ యూనియన్ లో పని చేశాను. మాట్లాడే టప్పుడు ఏదైనా ఆలోచనగా వస్తే చెబుతాను. దానివల్ల డబ్బు అంతా ఖర్చు 11-30 a.m. చేసెసి దివాలా తీయిస్తున్నారు అనే వారు వున్నారు. ఎన్ని కోట్లు ఖర్చు పెట్టామనేది చూసినపుడు అంతా న్యాయముగానే ఖర్చు పెడుతున్నాము తప్ప ఉచితముగా యిచ్చేది నాకు కన్పించడం లేదు. అట్లా విమర్శ చేసినవారు కొంతమంది వున్నారు. ప్రజలకోసము ఏమైనా ఖర్చు పెడితే తప్పు లేదు. ఆర్.టి.సి. విషయం మాట్లాడినపుడు జైపాల్ రెడ్డిగారితో చెప్పాను. ఆ సంస్థ చైర్మన్ గా వుండాలని చెప్పాను. వారు వద్దని చెప్పి స్టేటుమెంటు యిచ్చారు. టికెట్ రేట్లు పెంచితే ఆందోళన చేస్తామన్నారు. ఆయిల్ ధర నా చేతిలో వుందా ? 7 కోట్లు యిస్తేనే ఆయిల్ ఇస్తామన్నారని కొత్త జనరల్ మేనేజరుగారు చెప్పారు. వెనుక 15 కోట్లు ప్రభుత్వంతరపునుంచి అరేంజిచేయాలని అన్నారు. ఎక్కడనుంచి

అరేంజిచేయాలి? ప్రైవేటు బస్సులను నడిపిస్తే తప్పకుండా 75 కోట్లు మనకువస్తుంది. ఆ ఆదాయంవస్తే ఫ్రీగా హౌసెస్ కట్టవచ్చు. కానీ మిస్ మేనేజిమెంటుబాగా వుంది. ప్రైవేటు లారీలను కూడా ఎలా చేశారు. ప్రైవేటు లారీలలో పాసెంజర్స్‌ను తీసుకువెడుతున్నారు. యాక్సిడెంట్స్ ఇతర రాష్ట్రాలతో పోల్చి చూస్తే మన రాష్ట్రంలో తక్కువ వున్నప్పటికీ ఇక్కడ కూడా జరుగుతూనే వున్నాయి. యాక్సిడెంట్స్ అయితే డ్రైవర్లను గట్టిగా పనిష్ చేయాలి. డోర్నకల్ బ్రిడ్జి విషయం మాట్లాడుతూ జైపాల్ రెడ్డిగారు కంట్రాక్టర్ల లోపం అయితే ఎంక్వయిరి వేయరు, లేకపోతేనే జ్యూడిషియల్ ఎంక్వయిరీ వేస్తారని చెప్పారు. మెటీరియల్ ముఖ్యం కాదు. హ్యూమన్ బీయింగ్స్ చాలా ముఖ్యం డబ్బుకు విలువలేదు. డబ్బు వుంటే సిమెంటు రావచ్చు, ఇనుము కొనవచ్చు. కాని మనిషి ప్రాణాలు రావు. కన్‌స్ట్రక్షన్ కార్పొరేషన్‌లో పని చేసేవారికి గ్రూప్ ఇన్సూ్యరెన్స్ పెట్టారు. మరణిస్తే పదివేలు ఇవ్వాలి. నష్టపరిహారం ఇవ్వాలి. ఎక్కడ యాక్సిడెంట్ అయినా కొంత రిలీఫ్ కలుగచేయాలి. మెహబూబ్‌నగర్‌లో బావి త్రవ్వుతుంటే పది మంది చనిపోయారు. దానిలో మాకు సంబంధం లేదు. అయినా బీద కార్మికులు, వారి కుటుంబాలకు సహాయం చేయాలి. 2500 రూపాయలు కాకుండా 5000 రూపాయలు ఇవ్వాలని చెప్పాను. ముఖ్యమంత్రి రిలీఫ్ ఫండ్ నుండి ఇవ్వవలసిందని చెప్పాను. రాజకీయ బాధితులు ఇండ్లు లేకుండా బాధ పడుతున్నారు. వారి పరిస్థితి బాగా లేదు. వారికి ముఖ్యమంత్రి రిలీఫ్ ఫండ్ నుండి సహాయంచేసి ఇండ్లు ఇప్పించాలనే ఉద్దేశ్యంతో వున్నాము. కిసాన్ ర్యాలిలో ఒక రైతు మరణించాడు. పదివేల రూపాయలు పార్టీ నుండి ఇచ్చాము. ముఖ్యమంత్రి రిలీఫ్ ఫండ్ నుండి ఇవ్వలేదు. సి.ఎమ్. రిలీఫ్ ఫండ్ నుండి ఇచ్చినట్లు పత్రికల్లో వచ్చింది కాని అది కరెక్ట్ కాదు. కాంగ్రెస్ పార్టీ ఫండ్ నుండి ఇవ్వాలని చెప్పాము. విశాఖ ఉక్కు ఫ్యాక్టరీ, నాగార్జున ఎరువుల ఫ్యాక్టరీ మొదలై పది సంవత్సరాలు అయింది, పది కోట్ల రూపాయలు ఖర్చు పెట్టాము. ఎప్పటికి పూర్తి అవుతాయో. బిర్లాన్‌ను పిలిచి మాట్లాడాను. మీరు తొందరగా చేస్తారా లేకపోతే వేరే చర్య తీసుకోవాలా అని అడిగాను. నాగార్జున ఎరువుల ఫ్యాక్టరీ గురించి నేను ఢిల్లీ వెళ్ళినప్పుడు సేథీ గారితో మాట్లాడాను. దానిని తొందరగా కన్‌స్ట్రక్షన్ చేసి ప్రారంభించాలనే ఉద్దేశం వుంది. మనకు వున్న రిసోర్సెస్ ప్యాడీ అండ్ కోల్, కోల్ కేంద్ర ప్రభుత్వానికి, ప్యాడీ ఇతర రాష్ట్రాలకు పోతున్నది. మనకు కమర్షియల్ టాక్సెస్, కల్లు తప్ప ఏమీలేవు. ప్రక్కనున్న మైసూరు రాష్ట్రంలో చూస్తే వారికి శాండిల్ వుడ్, క్యాజూనట్, కాఫీ వున్నాయి. అలాగే తమిళనాడులో ఇతర వనరులు వున్నాయి. నేను నేషనల్ డెవలప్‌మెంట్ కౌన్సిల్ మీటింగులో చెప్పాను. మాకు వున్న కోల్, ప్యాడీ బయటకు పోతున్నది, మా స్టేటుకు వచ్చే ఆదాయం లేదని చెప్పాను. మన రిసోర్సెస్ పెంచుకోవాలి, మన ఆదాయం పెంచుకోవాలి. సిమెంటు, కాఫీ, ఎరువులు, పేపరు వంటి ఇండస్ట్రీస్ పెట్టుకోవచ్చు. ఆల్కహాల్ లేకుండా పోయింది. ఫ్యాక్టరీలు లే ఆఫ్ అయ్యాయి ఇంతకుముందు ప్రభుత్వం

ఆల్కహాలు అబ్కారి కంట్రాక్టర్లకు వేలంవేసి ఇచ్చారు. అది పోవాలంటే కోర్టుకు పోవాలి. నేను అంతులేగారితో మాట్లాడాను. వారు 3 లక్షల లీటర్లు ఇస్తామని చెప్పారు. మనవద్ద పాత బెల్లంతో ఆల్కహాల్ తయారు చేయటానికి రెవెన్యూమంత్రి గారు, రెవెన్యూ సెక్రటరీ సమావేశమై చర్చలు జరిపి లే ఆఫ్‌ను తొలగించటానికి చర్యలు తీసుకోవాలని చెప్పాను. చెరుకుకు సంబంధించి నిజాం షుగర్ ఫ్యాక్టరీ తప్ప మిగిలిన చోట్ల నష్టం వస్తున్నది. హిందుపూర్‌లో సంవత్సరానికి కోటి రూపాయలు నష్టం వస్తున్నది. ప్రైవేటువారు నడుపుతున్న వాటికి లాభం వస్తూ కోపరేటివ్ సెక్టారులో వాటికి నష్టం వస్తున్నది. పబ్లిక్ సెక్టరులో వాటికి లాభం రావాలి. నష్టంతో నడుస్తున్న వాటికి డబ్బు ఇవ్వాలంటే ఎక్కడ్నుంచి తేవాలి? సింగరేణి కాలరీస్‌కు ప్రభుత్వం ప్రతి సంవత్సరం 6, 7 కోట్ల రూపాయలు ఖర్చు పెడుతున్నది దానిని కేంద్ర ప్రభుత్వానికి అప్పగిస్తే బాగుంటుంది. రిక్రూటింగ్ ఆఫీసరు, మొదలైనవారు మనవారు వుంటే చాలదా? సెంటిమెంట్స్ సెంటిమెంట్స్ అంటారు, ఏదైనా ఇండస్ట్రీస్ ప్రాఫిట్‌గా నడవకపోతే డిస్పోజాఫ్ చేయటానికి సిద్ధంగా వున్నాను. మీరు ఎవరు కావాలంటే వారిని ఆఫీసరుగా వేస్తారు. మీలో ఎవరైనా చైర్మన్‌గా వుండి, ఆదాయం తెప్పించండి. పబ్లిక్ సెక్టారు ఏమి పాపం చేసిందో కాని అక్కడ పని చేయరు, డబ్బు ఇవ్వాలి, వర్కింగ్ క్లాస్ రెస్పాన్సిబిలిటి లేకుండా చేస్తున్నారు. వారు రెస్పాన్సిబిలిటి ఫీల్ కావాలి. పబ్లిక్ సెక్టారు అంటే వేయి కండ్లతో కాపాడాలి. అది మన ఫ్యాక్టరీ అనే వుద్దేశ్యం వుండాలి. మీరు సలహాలు యిస్తే అవసరమైన మేనేజింగ్ డైరక్టర్లను, బోర్డు ఆఫ్ డైరక్టర్సును పెడుతాము. కాని లాభం లేకున్నా జీతాలు యివ్వాలంటే ఎక్కడి నుండి యివ్వాలి? ఎసోసియేట్ గ్లాసు ఫ్యాక్టరీకి జనార్ధనరెడ్డి ప్రెసిడెంటు వున్నాడు. అది ఎక్కడి నుండి వచ్చింది, ఏదో కావాలంటే అప్పు యిచ్చాము బందు అయితే టేకోవరు చేశాము, యిప్పుడు లేఆఫ్ చేసిన తరువాత కూడా జీతాలు యిస్తున్నాము. ఇది ఎట్లా వుందంటే నైజాం ప్రభుత్వం లాగా అయిపోయింది, సర్ఫేఖాస్ లాగా తయారు అయింది, అట్లా ఇవ్వడం అంటే ఖానాజాద్ అనేవారు. ఈ పబ్లిక్ సెక్టర్లు అన్ని ఖానాజాద్‌లు అయిపోయినవి. కాబట్టి యివి అన్ని మార్చాలనే ఉద్దేశం వుంది. అట్లాగే ఎలక్ట్రిసిటిలో ఫీల్ ఫ్రేజ్ యిరిగేషన్ మిగతా వాటిలో మిస్‌మేనేజ్‌మెంటు యివి అన్నీ వుంటాయి. ఏ డిపార్టుమెంటుకు అయినా 5 ఏండ్లు సమయం యిస్తాము. అప్పటికి ప్రాఫిట్ రాకపోతే ఎట్లా నడిపేది? ఇవి ఏమి డిఫెన్స్ సెక్టర్సు కావు. అట్లాంటప్పుడు వాటిని పట్టుకునే ఎట్లా కూర్చుందాము. అందుకని యీ రాష్ట్రానికి మంచి జరుగాలని దీనిని ముందుకు తీసుకుపోవాలని తగిన కృషిచేస్తూ అవసరమైన కార్యక్రమాలు తీసుకోవాలనే వుద్దేశం వుంది. అక్కడ కౌన్సిల్‌లో అన్నారు, గవర్నరు అంటే లౌడుస్పీకరు, రబ్బర్ స్టాంప్ అని. గవర్నరు లౌడుస్పీకరు, రబ్బరు స్టాంపా? గవర్నరు ఎపాయింటు చేస్తే మా ప్రభుత్వం వుంది. వారికి వున్న ప్రాముఖ్యతను గుర్తించలేకపోతే ఎట్లా? వారు లేకపోతే యిక్కడ నేను ముఖ్యమంత్రిగా ఎట్లాకూర్చుంటాను. గవర్నరుఅడ్రసు ప్రభుత్వం యిస్తుందన్నారు.

ప్లానింగు కమీషనుతో మాట్లాడి, యింకా ఫైనాన్స్ కమీషనుత మాట్లాడి, మిగతా అన్నీ చూసుకొని యివి అన్ని గవర్నరు అడ్రసులో పెట్టడ జరుగుతుంది. ప్రభుత్వం యిచ్చిన రిపోర్టును వారు చదువుతారు అంటే ఆ యిప్పుడున్న పార్లమెంటరీ సిస్టం. కాదు, ప్రెసిడెంటు వైపు కావాలంటే మేమ సిద్ధంగా వున్నాము.

Sri P. Janardhana Reddy :— The cat has come out of the ba

శ్రీ టి. అంజయ్య :— అంటే గవర్నరుగారు నైజాము లాగా ఫర్మా చేయాలా ? అవసరమైనప్పుడు అది చెబుతారు, అవసరం లేనప్పుడు ఇ చెబుతారు, వారికి ఏది వీలుగా వుంటె అది మాట్లాడితే ఎట్లా ?

11-40 a.m. ఇక ప్రాజక్టుల గురించి చాలా మంది చెప్పారు. తెలంగాణాలోని జూరా ప్రాజక్టుకు ప్లాను తయారు అయింది. నేను వెళ్ళి ఫౌండేషను వేశాను. శ్రీశై రైటు కెనాల్ క్రింద అతి తొందరలో శంఖుస్థాపన చేయాలని వుంది. శ కెనాల్ నల్లగొండకు పోయేది, వాటరు గురించి చూడాలి. ఇవి అన్ని ఎగ్జామి చేస్తున్నాము. ఈ రాష్ట్రములో రీజినల్ ఫీలింగ్సు తెచ్చేవారు కొంత మ వున్నారు. డెవలప్‌మెంటు బోర్డ్సు రీజినల్ ఫీలింగ్సుతో వేసినవి కా I can't tolerate this regional feeling.

Sri M. Venkaiah Naidu :— There is a great T. P. S. lea speaking about integration.

శ్రీ టి. అంజయ్య:—టి.వి.యస్. వుండిందో గ్రేట్ టి.పి.యస్. వుండిం అప్పుడు వెంకయ్యనాయుడు చిన్నపిల్లవాడు.
You are a child. You are a boy in the politics.

Sri B.T.L.N. Chowdary:—(Interruption)

Sri M. Venkaiah Naidu:—What is this nonsense ? Wh I speak they interrupt. Why should they take objectio అట్లా మాట్లాడుతున్నందుకు వారికి 5 మార్కులు యివ్వండి. ఈ మా కామెంటును టాలరేట్ చేయలేరా? ముఖ్యమంత్రిగారు మాట్లాడుతూ కామెం చేస్తే మేము టాలరేట్ చేయలేదా? ఏమి ప్రజాస్వామ్యం? అందుకే అధ్యక్షుపా అంటున్నారా? Is it the democrecy Chief Minister wants to maint in the House ?

శ్రీ ఎస్. నరసింహారెడ్డి:—కావాలని వారందరు ముఖ్యమంత్రిగారు మె కొరకు మాట్లాడుతున్నారు.

శ్రీ యం. వెంకయ్యనాయుడు:—చెన్నారెడ్డి గారికి చెక్క భజన చే వారు దిగిపోయారు. ఈయనకు ముదలుపెట్టారు. ఈయన గూడ దిగుతా I am warning the Chief Ministei not to allow these people to talk.

శ్రీ టి. అంజయ్య:—నాయుడుగారు వుద్రేకంగా మాట్లాడుతున్నారు.

మిస్టరు స్పీకరు:—సభా సంప్రదాయం ప్రకారం ఒక వ్యక్తి మాట్లా తున్నప్పుడు మరొకరు లేవకూడదు?

శ్రీ యం. వెంకయ్యనాయుడు:-- నిన్న ముఖ్యమంత్రిగారు ఏమి చేశారు?

మిస్టరు స్పీకరు:-- నేను అప్పుడు లేను, తరువాత వచ్చాను.

శ్రీ యం. వెంకయ్యనాయుడు:-- మేము చాలా హుందాగా వింటాము. We respect him but respect should come from the other side also.

మిస్టరు స్పీకరు:- జయపాల్ రెడ్డి గారు మాట్లాడినప్పుడు 'I am not going to yield he said. When a person is speaking he has got the right to hold the floor.

శ్రీ టి. అంజయ్య :—అధ్యక్షా, తమకు తెలిసిన విషయమే. వేరే రాష్ట్రాలలో హైడ్రో ఎలక్ట్రిసిటి ఎక్కువగా వుంది. మనకున్నది థర్మల్ పవరు. బొగ్గు కొనవలసి వస్తుంది. ఎలక్ట్రిసిటి చార్జెస్ ఎక్కువగా వున్నవి. మన రాష్ట్రంలో, నేను ఒప్పుకుంటాను. మన ఇబ్బందుల నుండి దూరం కావడానికి యింకా ప్రయత్నాలు చేస్తున్నాము. రైతుల కొరకు ఏ త్యాగం అయినా చేస్తామనే నమ్మకం వుంది, అపోజిషను నాయకుల సహకారం అవసరం. ఇప్పుడు డెట్ ఫండు పెట్టి క్యాష్ బెనిఫిట్స్ యివ్వాలని చూస్తున్నాము. వేప్ చేసిన ల్యాండు రెవిన్యూను డిపాజిటు చేసి దానికి కొంత ఎమౌంటు కలిపి చేయాలనిఉంది. అపోజిషనువారితో ఘర్షణ కాదు. వారిని తిరస్కారం చేయాలనే పద్ధతి కాదు. మేము అట్లా చేయము. తెలుగు ప్రజల గురించి సేవ చేయాలి. వారేదో గ్రేట్ టి.పి.ఎస్ అన్నారు. ఇప్పుడు ఆ విషయాలు మాట్లాడితే వచ్చేది ఏమి లేదు. That is not going to solve the problem. అపోజిషను నాయకులు తిడితే ప్రభుత్వం నడవదు. ప్రభుత్వము పైన నింద వేస్తే ప్రభుత్వం ఎట్లా నడుస్తుంది? అందుకని అందరి సహకారం కోరుతున్నాను. వారిని యిగ్నోరు చేసే సమస్య లేదు. ప్రజాస్వామ్యములో అపోజిషను నాయకులకు ఎంతో విలువ వుంది. వారు ఏమి సౌకర్యాలు కోరినా ఇవ్వడానికి సిద్ధంగా ఉన్నాను. కార్పొరేషన్సులో ప్రతినిధులు కావాలన్నాము. పెద్దలు సుందరయ్యగారు అచ్చన్నగారు వారు చెబితే మార్పులు చేయడానికి ప్రయత్నం చేస్తాను. వారు చెబితే వినము అనికాదు. ఈ ప్రభుత్వం అపోజిషను వారికి విలువ ఇస్తుంది. వారు కూడ కొంత సహకారం చేసే పద్ధతిలో వుంటే మనమందరము రాష్ట్రానికి తెలుగు ప్రజలకు సేవ చేస్తామని హామీ యిస్తూ తమకు ధన్యవాదాలు తెలుపుతూ సెలవు తీసుకుంటు న్నాను.

శ్రీ యం. వెంకయ్యనాయుడు :—ముఖ్యమంత్రిగారు నన్ను పెద్ద స్పీకరు అన్నారు. వారు కూడ పెద్ద స్పీకరు అని రుజువు చేశారు. మీ ద్వారా వారి దృష్టికి తెచ్చేదేమంటే ముఖ్యమంత్రిగారు నిన్న ఒక కామెంటు చేశారు, దానికి యివాళ కాంట్రాడిక్టరీగా స్టేటుమెంటు యిచ్చారు. పేపర్లో చదివాను, బాధ పడ్డాను, 80, 40 మంది అపోజిషనువారు వుంటే ఎంత లేకపోతే ఎంత అని అన్నారు. ఇండియన్ ఎక్స్ప్రెస్ లో, హిందూలో, వార్త వచ్చింది. 80 మంది ఎంత 40 మంది ఎంత అనే మనస్తత్వం గల ముఖ్యమంత్రిగారు వుంటే ప్రజా స్వామ్యానికి ఏ గతి పడుతుంది ? వారు అధ్యక్షత తరహా పాలన గురించి చెప్పారు.

మేము కోరలేదు. మేము చెప్పని విషయాలు వారు ఎందుకు చెబుతున్నారు. నా తరపున, ప్రతిపక్షం తరపున We take very strong objection to this irresoponsible statement. I am sorry to say that it is irresponsible. కాని యిది చాలా బాధ్యతాయుతమైనటువంటి ప్రమాదకరమైనటువంటి ధోరణి. కరప్షన్ గురించి చెప్పారు. పెద్దవారు ముఖ్యమంత్రిగారు వారు చెప్పే విషయాలు మేము గౌరవిస్తాం. మాట్లాడిందే మాట్లాడుతారు అని వారేదో ఛలోక్తి విసిరితే, వారందరు చప్పట్లు కొట్టారు. సింహపురి మహిళా సూపర్ బజారు గురించి, సింగరేణి కాలరీస్ మేనేజింగు డైరక్టరు గురించి రాష్ట్ర రెవిన్యూ మంత్రి జనార్ధనరెడ్డిగారిపైన 21 మంది ఎం. ఎల్. ఎలు సంతకాలు చేసిన కాగితాలను పంపాను. ఇంతవరకు ఏ విషయములో ఏమి చర్య తీసుకున్నారు?

Sri E. Ayyapu Reddy :—Is it again making speeches ? He
11-50 a.m. cannot revive the debate. There is no possibility for him to revive the debate. There must be an end to it.

(ఇంటరప్షన్సు)

మిస్టరు స్పీకరు :—ముఖ్యమంత్రిగారు ఇచ్చిన రిప్లయిలో క్లియర్‌గా లేని విషయాలు ఏమైనా ఉంటే సందేహం నివృత్తి చేసుకొనడానికి అడగవచ్చు కాని మళ్లీ ప్రసంగాలు చేయడం సమంజసం కాదు.

శ్రీ ఎమ్. వెంకయ్య నాయుడు :—అధ్యక్షా, ఈ సభాముఖంగా ప్రభుత్వానికి ఒక విషయం మనవి చేయదలచుకున్నాను. ఈ ప్రభుత్వం తన పాత ధోరణిని ఎంతకాలం వరకు మార్చుకోదో అంతవరకు చెప్పిన దానిని మరల, మరల, మరల శ్రీ అంజయ్యగారికి విసుగు పుట్టేవరకు, ఇంకొక ముఖ్యమంత్రి వచ్చేవరకు నేను కరప్షను గురించి మాట్లాడుతూనే ఉంటాను. అందుకే నేను ఇక్కడకు ఇచ్చాను.

శ్రీ ఎస్. జైపాల్ రెడ్డి :—గవర్నరు గారి ప్రసంగంలో నాగార్జున ఫెర్టిలైజర్సు కార్పొరేషన్ decisive స్టేజి గురించి చెప్పారు. ఆ decisive స్టేజి ఏ విధంగా వచ్చిందో ముఖ్యమంత్రిగారు చెప్పలేదు. ముఖ్యమంత్రిగారు మాట్లాడుతూ ఉన్న సమయంలో అంతరాయం కలిగించవద్దని మీరు చెప్పారు. దానితో మేము ఏకీభవించాము. We will certainly hear him but there are others who also support him. తరువాత ముఖ్యమంత్రిగారు నిన్న ఒక వ్యాఖ్య చేశారు. అప్పుడు నేను వినలేదు. శ్రీ వెంకయ్య నాయుడుగారు చెప్పారు ప్రతిపక్ష సభ్యులు 30, 40 మంది ఉన్నారు. వారు ఉంటే ఏమిటి, లేకపోతే ఏమిటి అన్నారు. ఈ విషయంలో వారి నుంచి వివరణ కావాలి.

మిస్టరు స్పీకరు :—ప్రతిపక్షాలకు, ప్రతిపక్ష సభ్యులకు విలువ ఇవ్వడానికి నేను సిద్ధంగా ఉన్నాను, వారి సహకారం పొందడానికి సిద్ధంగా ఉన్నాను అని వారు చెప్పిన తరువాత క్లారిఫికేషను అక్కరలేదు.

శ్రీ టి. అంజయ్య :—ఉద్రేకం వచ్చినప్పుడు నేను ఆ మాట అన్నాను తరువాత బాధ పడ్డాను. వారికి ఏ గౌరవం ఇవ్వాలో ఆ గౌరవం యిస్తామని మనవి చేస్తున్నాను.

شری امان اللہ خان :—اسپیکر صاحب موجودہ چیف منسٹر صاحب مسلم دوست کی حیثیت سے شہرت رکھتے ھیں۔ کل میں نے چند مسلم مسائل کو اٹھایا تھا لیکن میں سمجھتا ہوں کہ اس وقت چیف منسٹر صاحب ایوان میں موجود نہ ہونے کی وجہ سے ان کو یہ معلوم نہ ہوسکا ۔ جیسا ہی انجیا صاحب چیف منسٹر بنے ہم لوگوں نے یہ کہا کہ پرانے شہر کے لئے اولڈ سٹی ڈولپمنٹ اتھارٹی قائم کی جائے ۔ دوسرے یہ کہ مسلم فینانس کارپوریشن کا قیام عمل میں لایا جائے ۔ تیسرے یہ نوبت پہاڑ کی مسجد کا تصفیہ کیا جائے ۔

شری ٹی انجیا :—ہم نے مسلم فینانس کارپوریشن کے قیام کا اعلان کیا ہے۔ اور بہت جلد اس ھاوز میں اس کارپوریشن کے رولس اینڈ ریگولیشن پر ہم ڈسکشن کرینگے ۔ اولڈ سٹی ڈولپمنٹ اتھارٹی کے تعلق سے بھی بہت جلد قدم اٹھایا جائےگا ۔ اور بہت جلد ہم اس کے متعلق ڈسکس کرینگے ۔ نوبت پہاڑ کا معاملہ کورٹ میں چل رہا ہے ۔ سرکار کسی کو اس معاملہ میں ٹھیس پہنچانا نہیں چاہتی ۔ مندر ہو یا مسجد ہو لوگ وہاں خدا کی اور بھگوان کی عبادت کرنے کے لئے جاتے ہیں۔ کورٹ سے جو بھی فیصلہ ہوگا اسکی روشنی میں حکومت کارروائی کریگی ۔

Mr. Speaker :—The question is:

Add the following at the end.

"But regret that no mention has been made regarding the comprehensive Education Bill."

Add the following at the end.

"But regret that there is no mention about the land Ceiling (Amendment) Bill and distribution of available surplus lands to the poor."

Add the following at the end.

"But regret that the Silver Jubilee Celebrations have failed to fulfil the targeted objected. The said celebrations have ended as an advertisement to the Government but failed to bring about the integrity and cultural Unity of over 5 crore Telugu peoples."

Add the following at the end.

"But regret that the state Government failed to recommend remunerative prices for the agricultural produce including Commercial Crops to the Central Government."

Add the following at the end.

"But regret that the Government has failed to prevail over the Tobacco traders for fixing remunerative prices and supply coal to the growers."

Mr. Speaker:—The amendments were negatived.

Mr. Speaker:—The question is:

"The Members of the Andhra Pradesh Legislative Assembly assembled in this Session are deeply grateful to the Governer for the Address which he has been pleased to deliver to both the Houses of the Legislature on the 20th February, 1981."

The Motion was adopted.

Mr. Speaker:—Now the Minsster for Finance will present the
1-00 noon Budget to the House.

ANNUAL FINANCIAL STATEMENT (Budget) FOR 1981-1982

Presentation of Budget

ఆర్థిక శాఖా మాత్యులు (శ్రీ జి. రాజారాం) :— అధ్యక్షా, 1981–82 సంవత్సరపు ఆంధ్ర ప్రదేశ్ బడ్జెటును సభవారికి సమర్పిస్తున్నాను.

నేను కిందటిసారి బడ్జెట్ సమర్పించి నప్పట్నించీ గడచిన సంవత్సరం కొంత బాగా గడచింది; మరికొంత గడ్డుగా గడచింది. గత సంవత్సరం తీవ్రమైన అనావృష్టివల్ల ఏర్పడిన అనేక ఆర్థిక సమస్యలతో ప్రారంభమైంది. మన రాష్ట్రంలో మళ్ళీ అనేక ప్రాంతాలు అనావృష్టికి గురికావడంతో ఈ సమస్యలు కొనసాగాయి. అయితే అంతకు ముందు సంవత్సరం కంటే, ఈ ఆర్థిక సంవత్సరం కొంత ప్రోత్సాహకరంగా ముగుస్తోంది. ప్రస్తుత ప్రభుత్వం అధికారంలోకి రాగానే శ్రీకాకుళం వరదలకీ, రాయలసీమ, తెలంగాణాల అనావృష్టికీ సంబంధించిన సమస్యల్ని ఎదుర్కోవలసి వచ్చింది. అలాగే, రైతులు, ఉద్యోగులకు సంబంధించిన సమస్యలు కూడా ఎదురైనాయి. ఈ సమస్యలన్నింటినీ సత్వరంగా, సానుభూతితో ప్రభుత్వం పరిష్కరించిన సంగతి గౌరవ సభ్యులకు తెలుసు. ఈ ఇబ్బందులు ఎదురైనప్పటికీ, సంవత్సర మధ్య కాలంలో ప్రణాళికను సవరించి, ప్రణాళికా మొత్తాన్ని పెంచడం జరిగింది; ప్రధాన మంత్రి 20 సూత్రాల కార్యక్రమానికి అనుగుణంగా, బలహీన వర్గాల సంక్షేమం కోసం ప్రస్తుత ప్రభుత్వం అనేక అభివృద్ధి కార్యక్రమాలను చేపట్టింది.

ఆర్థిక పరిస్థితి

అనేక ప్రాంతాల్లో వాతావరణ పరిస్థితులు అనుకూలించక, వ్యవసాయోత్పత్తి తగ్గిపోవడంతో, 1979–80 సంవత్సరం దేశమంతటికీ గడ్డుగానే గడిచింది. ఆ సంవత్సరంలో మరికొన్ని రంగాల్లోకూడా ఉత్పత్తి తగ్గు ముఖం పట్టింది. తత్ఫలితంగా, 1979–80 లో జాతీయాదాయమూ తగ్గింది; దేశం మొత్తమ్మీద తలసరి ఆదాయమూ తగ్గింది. ఈ పరిస్థితుల ప్రభావం మన రాష్ట్రంపైన కూడా పడి, అంతకు ముందు సంవత్సరం కంటే రాష్ట్రాదాయం 2.9 శాతం తగ్గింది. ఇందుకు ప్రధాన కారణం వ్యవసాయోత్పత్తి తగ్గటం; ముఖ్యంగా ఆహార ధాన్యాల ఉత్పత్తి తగ్గటమూనూ. అంతకు ముందు సంవత్సరం 106.7 లక్షల టన్నుల ఆహార ధాన్యాలు ఉత్పత్తి కాగా, 1979–80 లో 95.8 లక్షల టన్నులు మాత్రమే ఉత్పత్తి అయినాయి. అయితే, ఇక్కడ గుర్తించదగిన విశేషమేమిటంటే—వాతావరణ పరిస్థితులు అనుకూలించక,

ఉత్పత్తి ఎంత తగ్గినా కూడా, ఒక్క 1978-79 సంవత్సరం మినహాయిస్తే మిగతా గత సంవత్సరాలన్నింటి కంటే 1979-80 సంవత్సరపు ఆహార ధాన్యాల ఉత్పత్తి ఎక్కువగానేవుంది. అంటే ప్రభుత్వం చేపట్టిన వివిధ అభివృద్ధి కార్యక్రమాల ఫలితంగా—ప్రతికూలమయిన వాతావరణ పరిస్థితుల ప్రభావాన్ని కనీసం కొంతవరకయినా తగ్గించగల విధంగా, వ్యవసాయోత్పత్తి పునాది పటిష్టమైందన్న మాట. వ్యవసాయ పుత్పత్తిలో వాతావరణ పరిస్థితులు ముఖ్యాంశమయినప్పటికీ పుత్పత్తి ఇంతకు ముందున్న స్థాయికంటే ఎక్కువగానుంటుందని మనం ఆశించవచ్చును. 1980-81 వ్యవసాయ సంవత్సరం ఆశాజనకంగా ప్రారంభమైంది. సకాలంలో వర్షాలు ప్రారంభమైనాయి; దక్షిణ ప్రాంతంలో తప్ప రాష్ట్రమంతటా విస్తృతంగా వర్షాలు పడినాయి. అయితే, రాయలసీమలోనూ, తెలంగాణాలోనికొన్ని ప్రాంతాల్లోనూ ఈ పరిస్థితి కొనసాగలేదు. నైరుతీ ఋతుపవనాలు రాయలసీమని అసలే విస్మరించాయి; తెలంగాణాలో దాదాపు మామూలు వర్షపాతమే వున్నప్పటికీ, కొన్నిచోట్ల చాలాకాలం వర్షం పడలేదు. దీనితో, దాదాపు అన్ని జిల్లాల్లో కొన్ని ప్రాంతాల్లో ఖరీఫ్ పంటలు దెబ్బతిన్నాయి. అయితే కోస్తా ఆంధ్రలో వాతావరణ పరిస్థితులు అనుకూలంగా వుండటంతో శ్రీకాకుళం జిల్లాలో అకస్మాత్తుగా వచ్చిన వంశధార వరదల వల్ల అపారమైన నష్టం కలిగినప్పటికీ, ఈ ఖరీఫ్ కాలంలో ఆహార ధాన్యాల ఉత్పత్తి బాగానే వుంటుందనీ, షుమారు 72 లక్షల టన్నుల ఉత్పత్తి జరగవచ్చుననీ భావిస్తున్నాం.

సెప్టెంబరు, అక్టోబరు మాసాల్లో సకాలంలో వర్షాలుపడని కారణంగా మాఘీ జొన్న, రబీ జొన్నవంటి పంటలు ఈసారి మామూలుగా వేసేంతమేర వెయ్యలేదు. లైనింగ్ పనికోసం నాగార్జునసాగర్ ఎడమకాలవని కూడా మూసివెయ్యటం జరిగింది, దీనికి తోడు—రాయలసీమ, తెలంగాణా జిల్లాలోని చెరువుల్లో తగినంత నీరునిండని కారణంగా—ఆ చెరువుల కింద వున్న భూముల్లో రెండో పంటగా వేసే వరి బాగా తగ్గిపోయింది. ఈ లోటు పూడ్చేందుకుగాను—కృష్ణా—గోదావరి డెల్టాల్లో—ప్రభుత్వం అదనంగా 2 లక్షల 45 వేల ఎకరాలకి నీరు సరఫరా చేసింది దీనివల్ల, రబీ కాలంలో సుమారు 30 లక్షల టన్నుల ఆహార ధాన్యాలు వుత్పత్తి కావచ్చునని భావిస్తున్నాం; ఈ విధంగా 1980-81 సంవత్సరంలో కోటి టన్నులకి పైగా ఆహార ధాన్యాలు ఉత్పత్తి కాగలవని అంచనా.

ఇదే విధంగా, 1980 సంవత్సరపు ద్వితీయార్థంనించీ పారిశ్రామిక ఉత్పత్తి వేగాన్ని పుంజుకుంది. విద్యుచ్ఛక్తి ఉత్పత్తి కూడా పెరిగింది, కార్మిక పరిస్థితి విషయంలో కూడా అనుకూలమయిన వాతావరణం నెలకొంది. అలాగే, 1980 ఆగస్టు, తర్వాత టోకు ధరలు కొంత తగ్గాయి; ద్రవ్యోల్బణ వేగం తగ్గింది. ఏమైనప్పటికీ, ధరల పరిస్థితినీ, ఉపాధి కల్పనా పరిస్థితినీ ఎప్పటికప్పుడు పరిశీలిస్తూ విధానాల రూపంలో గాని, ప్రత్యేక కార్యక్రమాలద్వారాగాని సకాలంలో తగు చర్యలు తీసుకోవలసివుంది. ద్రవ్యోల్బణ మనేది దేశమంతటావుంది; అ మాటకొస్తే

ప్రపంచమంతటా కూడా వుంది. దీన్ని అరికట్టడానికి అవసరమైన విధాన పరమైన పరికరాలు రాష్ట్రప్రభుత్వపు చేతిలో లేవు. అయితే ప్రజా పంపిణీ విధానం, ఈ విషయంలో ప్రధానపాత్ర వహించడానికి అవకాశం వుంది. అందువల్ల ఈ విషయంపట్ల మనం ప్రత్యేక శ్రద్ధ తీసుకుంటూ వచ్చాం.

ప్రజా పంపిణీ విధానం

భారత ప్రభుత్వపు నిత్యావసర వస్తువుల ఉత్పత్తి పంపిణీ విధానం క్రింద రాష్ట్రమంతటా నెలకొల్పిన 25,822 చౌకధరల దుకాణాలు పనిచేస్తున్నాయి. బియ్యం; గోధుమలు; పంచదార; వంటనూనెలు; కిరోసిను వంటి నిత్యావసర వస్తువులు ఈ దుకాణాల ద్వారా అవసరమున్న ప్రజలందరికీ అందజెయ్యబడు తున్నాయి. కొన్ని చౌక ధరల దుకాణాలలో-సబ్బులు; అగ్గిపెట్టెలు; సైకిల్ టైర్లూ, ట్యూబులూ; నోట్ పుస్తకాలు; నిరోధ్; కాఫీ; టీల వంటివి కూడా అమ్మకం జరుగుతోంది. ప్రజా పంపిణీ విధానం ద్వారా బలహీనవర్గాల వారికి చౌకరకం బట్ట కూడా పంపిణీ అవుతోంది,

ఉపాధి పరిస్థితి

ఉపాధికి సంబంధించినంతమట్టుకూ రెండు అంశాలున్నాయి - ప్రధానంగా పట్టణ ప్రాంతాలకి పరిమితమయిన, విద్యావంతులయిన వారి నిరుద్యోగ సమస్య ఒకటి; గ్రామీణ ప్రాంతాల్లో నిరుద్యోగం మరొకటి. విద్యావంతుల నిరుద్యోగ సమస్య పరిష్కారం కావాలంటే-ఒకవంక వారికి ప్రత్యేకమయిన ఉద్యోగావకాశాలు చూపించాలి; మరోవంక కొత్త కొత్త పనుల్లో వారి నైపుణ్యాన్ని పెంచడానికి తగు శిక్షణ యివ్వాలి. ఇందుకోసమే ప్రత్యేక ఉపాధి పథకాలు ప్రణాళికలోనే ప్రారంభించాం. ప్రస్తుతం అమల్లోవున్న వివిధ పథకాలవల్ల ఈ సంవత్సరం దాదాపు 18,900 మందికి ఉపాధి అవకాశాలు అభిస్తాయని భావిస్తున్నాం. 1981-82 సంవత్సరానికి మూడున్నర కోట్ల రూపాయలు కేటాయించాం. అయితే ఈ పథకాలు కొనసాగించటం వల్లా, కొత్త పథకాలు చేపట్టడం వల్లా వచ్చే పడాది 28 వేల మందికి ఉపాధి అవకాశాలు కలిగించగలమని భావిస్తున్నాం.

గ్రామీణ ప్రాంతాల వారి నిరుద్యోగం మరింత కఠినమైన సమస్య. ఈ సమస్యా పరిష్కారం కోసం తీసుకున్న చర్యల్లో జాతీయ గ్రామీణ ఉపాధి కార్యక్రమం ప్రధానమైంది. ఈ కార్యక్రమం కోసం 1981-82 సంవత్సరంలో మొత్తం 24 కోట్ల రూపాయలు ఖర్చు పెట్టడం జరుగుతుంది. సమీకృత గ్రామీణాభివృద్ధి కార్యక్రమాల వంటివి కూడా గ్రామీణప్రాంతాల్లో ఇతోధికమయినఉపాధి కల్పనకు దోహదం చేస్తాయి, నిరుద్యోగులందరికి ఉపాధి లభించేట్టు చెయ్యాలంటే, ఈ కార్యక్రమా లన్నిటినీ సమీకృతం చెయ్యడానికి స్థానిక ప్రణాళికలు అవసరమౌతాయి. ఉద్యోగం విషయంలో హామీ యివ్వాలంటే —కొన్ని వనరులని అధికం చెయ్యాల్సి వుంటుంది. ప్రభుత్వం ఈ విషయాలన్నిటినీ పరిశీలిస్తోంది; 1981-82 సంవత్సరంలో

రాష్ట్రంలోని కొన్ని ప్రాంతాల్లో ఉద్యోగ హామీ పథకాన్ని చేపట్టాలని సంకల్పిస్తోంది.

రైతులకు రాయితీలు

భూమిశిస్తు, ప్రభుత్వ ఋణాలు, సహకార సంస్థల ఋణాల విషయంలోనూ వరి, చెరకు వంటి పంటల కనీస ధరల విషయంలోనూ కూడా, ప్రభుత్వం రైతుల కనేక రాయితీలిచ్చిన సంగతి గౌరవ సభ్యులకి తెలిసిందే. ఆ రాయితీలన్నిటి గురించి నేనిక్కడ వివరాలు వర్ణించ దల్చుకోలేదు. ప్రభుత్వ ఋణాలూ; భూమిశిస్తు తక్కావిఋణాలు; మొదలైన వాటిలో రైతులకి కల్పించిన రాయితీల ప్రభావం బడ్జెట్ పై వెంటనే పడుతుంది. పోతే సహకార సంస్థల ఋణాల విషయంలో— రాష్ట్ర సహకార బ్యాంకూ, రాష్ట్ర సహకార కేంద్ర వ్యవసాయాభివృద్ధి బ్యాంకుల వంటి సంస్థలు తక్షణచర్యలు తీసుకోవలసి వుంది. ఆ తర్వాతనే, ఈ సంస్థలకి ప్రభుత్వం ఏ మేరలకు సహాయం చెయ్యవలసి వుందో నిర్ణయించడానికి వీలవుతుంది. అయితే, తక్షణ చర్యగా, ఈ రెండు సంస్థలకి సహాయంగా, ప్రస్తుత సంవత్సరపు అనుబంధ అంచనాల్లో నేను 19 కోట్ల రూపాయలు కేటాయించాను. 1981–82 సంవత్సరానికి సంబంధించినంతమట్టుకూ వుజ్జాయింపుగా కొంత మొత్తం కేటాయించడం జరిగింది. ఋణాల కాల పరిమితి మార్చడం మొదలైన కార్యక్రమాలన్నీ ఈ సంస్థలు పూర్తి చేసిన తర్వాత, వాటికి ఖచ్చితంగా ఎంత ఇవ్వాలో నిర్ణయించడము జరుగుతుంది.

అయితే—రైతులకి స్థిరమైన ఆదాయాన్ని లభింప చేసే విధంగా ఒక విధానాన్ని రూపొందించి, అందుకు కొన్ని సంస్థలు నెలకొల్పినప్పుడే వారి సమస్యలకి ప్రాథమిక పరిష్కార మార్గం లభిస్తుంది. ఇలాంటి ప్రధాన చర్యల్లో మద్దతు ధరలు చెల్లించడమన్నది ఒకటి; మంచి మార్కెటింగ్ విధానాన్ని అమలు పర్చడ మన్నది మరొకటి, అందువల్లనే ప్రభుత్వం చాల పెద్ద ఎత్తున మార్కెట్ల అభివృద్ధిని చేపట్టింది. రైతుకి కొంతమేరకు భద్రత కలిగించగల పంటల భీమా పథకం ఇలాంటి ప్రధాన చర్యల్లో మూడోది. అందువల్ల ప్రభుత్వం ఈపథకాన్ని సూత్రప్రాయంగా ఆమోదించింది ; ముందు ప్రయోగాత్మకంగా, వరి, జొన్న, వేరుశనగ పంటలకి భీమా పథకాన్ని ప్రవేశపెట్టాలని సంకల్పించింది.

అనావృష్టి బాధితులకు సహాయము

అతి ప్రధానమైన అనావృష్టి పరిస్థితులగురించి, ప్రభుత్వం తీసుకొంటున్న సహాయ చర్యల గురించి, వివరంగా చర్చించవలసిన సందర్భం మరోసారి వస్తుంది గనక, ఇప్పుడా విషయాల గురించిన వివరాలన్నీయిచ్చి, గౌరవ సభ్యుల సమయం నేను వెచ్చించ దల్చుకోలేదు. రాష్ట్రంలోని 14 జిల్లాలో, 181 తాలూకాలను అనావృష్టి పీడిత ప్రాంతాలుగా ప్రభుత్వం ప్రకటించిన సంగతి గౌరవ సభ్యులకు తెలిసిందే. ఈ విధంగా ప్రకటించడంవల్ల అయా ప్రాంతాల్లోని వాణిజ్య బ్యాంకులూ సహకార బ్యాంకులు ఇతర ఆర్థిక సంస్థలూ దెబ్బతిన్న రైతులకి

కొత్తగా ఋణాలివ్వడానికి, పాతఋణాల వసూళ్లువాయిదా వేయడానికి వీలు కలుగుతుంది. మళ్లీ వుత్తర్వు ఇచ్చే వరకూ అనావృష్టి పీడిత ప్రాంతాల్లో—భూమి శిస్తు ఋణాలు; సుంకాలు; ప్రత్యేక భూమిపన్ను డ్రైనేజీ సుంకం, బకాయిలవసూళ్ళు మొదలైనవన్నీ నిలుపుచేయవలసిందని కూడ ప్రభుత్వం ఆదేశించింది. ఈ ప్రాంతాలో వివిధ రకాలయిన సహాయ కార్యక్రమాలు అమలు జరుపడానికి, ఉపాధి కల్పనకి, 121కోట్ల 38 లక్షల రూపాయలు అవసరమౌతాయని రాష్ట్ర ప్రభుత్వం కేంద్రానికి సూచించింది. అయితే కేంద్రం నుంచి వచ్చిన ఒక బృందం సిఫార్సుల ననుసరించి, 28 కోట్ల 38 లక్షల రూపాయల మేరకు ఖర్చు చేయడానికి కేంద్ర ప్రభుత్వం అంగీకరించింది కాని రాష్ట్ర ప్రభుత్వమప్పుడే—ఉపాధి కల్పనకి సంబంధించిన పనులకి, ఇతర సహాయ కార్యక్రమాలకి 27 కోట్ల రూపాయలు విడుదల చేసింది. ఈ ఆర్థిక సంవత్సర ప్రారంభంలో-అంటే 1980 ఏప్రిల్ నుంచి జూన్ వరకూ అమలుజరిగే అనావృష్టి సహాయకార్యక్రమాలకి కూడా కేంద్ర ప్రభుత్వం 19 కోట్ల 64లక్షల రూపాయల గరిష్ట పరిమితి నిర్ణయించింది. ఈ ఏడాది ఏప్రిల్ తర్వాత అనావృష్టి సహాయ కార్యక్రమాలు కొనసాగించడానికి కావలసిన డబ్బు నిర్ణయించడానికి మరోసారి కేంద్ర బృందం మనరాష్ట్రానికి రాగలదని భావిస్తున్నాం. అయితే దీనితో సంబంధం లేకుండా, ప్రభుత్వం నిరంతరాయంగా అనావృష్టి సహాయ కార్యక్రమాలు కొనసాగించగలదని నేను సభ్యులకు హామీ ఇస్తున్నాను.

1980 సెప్టెంబర్లో వచ్చిన వంశధార వరదల విషయంలో—కేంద్రబృందపు సిఫార్సుల ననుసరించి, సహాయచర్యలకోసం కేంద్ర ప్రభుత్వం 7 కోట్ల 74 లక్షల రూపాయల గరిష్ట పరిమితిని నిర్ణయించింది. అయితే మనం ఇందుకోసం ఖర్చు పెట్టే మొత్తం మాత్రం 8 కోట్ల 74 లక్షల రూపాయల వరకూ వుండవచ్చు. ఎందువల్లనంటే, మరమ్మతులూ మొదలైన ఖర్చుల విషయంలో మనం కేంద్రం సూచించిన పరిమితిని పాటిస్తున్నప్పటికి, ఆహారధాన్యాలు. బట్టలూ మొదలైన వాటి పంపిణీ కోసమూ. ఇతర సహాయ కార్యక్రమాలకోసమూ కేంద్రం సూచించిన పరిమితులకి మించి ఇదివరకే ఖర్చుపెట్టాం.

విద్యుచ్ఛక్తి

ఈ ఏడాది ఫిబ్రవరి 13, 14 తేదీల్లో ఢిల్లీలో జరిగిన జాతీయాభివృద్ధి సమితి సమావేశాల్లో ఆరో పంచవర్ష ప్రణాళికను చర్చించిన సంగతి, ఆమోదించిన సంగతి గౌరవ సభ్యులకు తెలుసు. ఈ ప్రణాళికా కృషిలో భాగంగా, ప్రణాళికా సంఘంవారి సూచనలకి అనుగుణంగా, రాష్ట్ర స్థాయిలో ఏర్పాటు చేసిన వివిధ సంఘాల చర్చల అనంతరం—మన రాష్ట్రానికి కూడా 1980 నుంచి 1985 వరకూ అమలుజరిగే ఆరో ప్రణాళిక ముసాయిదా ప్రతిపాదనలు రూపొందించడం జరిగింది. ఈ ప్రతిపాదనల మొత్తం పెట్టుబడి 4,100కోట్ల రూపాయలు. ప్రణాళికా సంఘానికి సమర్పించిన ముసాయిదా ప్రతిపాదనల్ని గౌరవ సభ్యులకి విడిగా అందజెయ్యడం జరిగింది. ఈ ప్రతిపాదనల్ని ప్రణాళికా సంఘం ఏర్పాటు చేసిన వర్కింగ్ గ్రూపులు పరిశీలించాయి ; ఆ తర్వాత ముఖ్యమంత్రి, నేనూ 1980 డిసెంబర్ 10వ తేదీన ప్రణాళికా సంఘపు ఉపాధ్యక్షుడితో వీటి

గురించి చర్చించాం. అందుబాటులోవున్న వనరుల్ని దృష్టిలో వుంచుకొని, మన రాష్ట్రపు ఆరో పంచవర్ష ప్రణాళికా పెట్టుబడి 3,100 కోట్ల రూపాయలుండాలని ఈ సమావేశంలో నిర్ణయించడం జరిగింది. ఇందులో రాష్ట్రపు స్వంత వనరులు 1,929 కోట్ల 30 లక్షల రూపాయలూ, కేంద్ర సహాయం 905 కోట్ల 70 లక్షల రూపాయలూ వుంది. సవరించిన గాడ్గిల్ ఫార్ములా ఆధారంగా ఈ కేంద్ర సహాయాన్ని నిర్ణయించడం జరిగింది. మనరాష్ట్రంలో తలసరి సగటు ఆదాయం అఖిల భారత తలసరి సగటు ఆదాయం కంటే తక్కువగా వుంది గనక, మార్కెట్ నుంచి అదనంగా 115 కోట్ల రూపాయలు ఋణాలు సేకరించడానికి కూడా కేటాయింపు జరిగింది. ఇది కాక అదనపు వనరుల ద్వారా 150 కోట్ల రూపాయలు సమీకరించుకొనుటకు నిర్ణయం జరిగింది. సంఘ సేవా కార్యక్రమాల కేటాయింపు షుమారు 12 శాతం నుంచి 28 శాతానికి పెంచటము ఆరో ప్రణాళికా ప్రతిపాదనల్లో ఒక విశేషం.

ప్రణాళికా సంఘానికి సమర్పించిన ఆరో పంచవర్ష ప్రణాళిక ముసాయిదా ప్రతిపాదనలోనే రెండవ సంవత్సరపు ప్రణాళిక అనగా 1981—82 పెట్టుబడి ప్రతిపాదనలు కూడా ఇమిడివున్నాయి. వనరుల పరిస్థితిని దృష్టిలో వుంచుకొని, 1981-82 సంవత్సరపు పెట్టుబడిని 531 కోట్ల 41 లక్షల రూపాయలుగా, ప్రణాళికా సంఘపు ఉపాధ్యక్షుడితో జరిగిన చర్చలో నిర్ణయించడం జరిగింది.

కరువు భత్యానికి సంబంధించి, ఋణాలకి సంబంధించి మరికొన్నిటికి సంబంధించి ప్రణాళికేతరమైన ఖర్చు తగినంతగా పెరిగినప్పటికీ, రాష్ట్రస్వంత వనరుల 1980—81 లో కంటే 1981—82 లో పెరుగుతాయి. అయితే, కేంద్ర ప్రభుత్వపు సహాయం మాత్రం 1980-81 సంవత్సరంలో 200 కోట్ల 20 లక్షల రూపాయలు లభించగా, 1981-82 లో 176 కోట్ల 38 లక్షల రూపాయలు మాత్రమే లభిస్తుంది. 1980—81 లో కేంద్రం మొదట ఇస్తానన్నది 173 కోట్లే; అయితే ప్రణాళికా పెట్టుబడిని 501 కోట్ల రూపాయలకి పెంచడానికి ప్రణాళికా సంఘం అంగీకరించినప్పుడు, మరో 27 కోట్ల రూపాయలివ్వడానికి కేంద్రం ఒప్పుకుంది. వచ్చే ఏడాదికి కేంద్ర సహాయం ఆరో పంచవర్ష ప్రణాళికలో లభించే కేంద్ర సహాయంలో రాష్ట్ర వాటానిబట్టి నిర్ణయించడం జరిగింది. 1980—81 సంవత్సరపు ప్రణాళికలో, రిజర్వ్ నిధులనుంచి 15 కోట్ల రూపాయల మేరకు వినియోగం ఉంటుందని మొదట్లో అనుకొన్నాం. 1981-82 సంవత్సరంలో ఈ రకమైన నిధి వినియోగం ఏ మేరకు లభిస్తుందో ఇప్పుడే చెప్పడం కష్టం. అందువల్ల, ఈ విషయాలన్నీ దృష్టిలో వుంచుకొని, అందుబాటులో వున్న వనరులపై ఆధారపడి, 1981—82 సంవత్సరపు ప్రణాళికా పెట్టుబడి నిర్ణయించవలసి వుంటుంది.

ప్రణాళికా సంఘంతో జరిగిన చర్చల్లో అనుకున్న పెట్టుబడి 581 కోట్ల 41 లక్షల రూపాయలు కాగా, ఈ బడ్జెట్ లో 583 కోట్ల 29 లక్షల రూపాయల పెట్టుబడికి వీలు కలిగించటం జరిగింది. 1980—81 సంవత్సరంతో సమానంగా నైనా ప్రతిశాఖకీ, ఖర్చు పెట్టడానికి, హరిజనులు, గిరిజనులూ ఇతర బలహీన వర్గాల సంక్షేమం వంటి కార్యక్రమాలకి లోగడ కంటే అదనంగా ఖర్చుపెట్ట

డానికి వీలుగా— ఈ పెట్టుబడిని పెంచడం తప్పనిసరయింది. అయితే ఈ సంవత్సరం మధ్యలో ప్రణాళికని సమీక్షించి, పెట్టుబడిని పెంచుకోగలిగాం. అదేమాదిరి వచ్చేఏడాది కూడామన వనరుల పెరుగుదలనుబట్టి, అధిక వనరులను సమకూర్చుకోడాన్నిబట్టి కేంద్రప్రభుత్వంనుంచి మనకు లభించే అధిక సహాయాన్నిబట్టి ఈ ప్రణాళికా పెట్టుబడిని ఇప్పుడనుకున్న దానికంటే పెంచగలమని ఆశిస్తున్నాం.

మొత్తం పెట్టుబడి 538కోట్ల 29 లక్షల రూపాయల్లో, షుమారు 55 శాతం అంటే, 295 కోట్ల 58 లక్షల రూపాయలు సేద్యపు నీరు, విద్యుచ్ఛక్తి రంగాలకి కేటాయించడం జరిగింది. ఆరో ప్రణాళికలో ఈ రంగాలకి కేటాయించిన శాతం కంటే ఇది కొద్దిగా ఎక్కువ. అయితే ఈరెండు రంగాల్లోనూ వున్న తప్పనిసరి ఖర్చుల దృష్ట్యా ఈ హెచ్చింపు అవసరమైంది. వార్షిక ప్రణాళిక పెట్టుబడి పెరిగినట్టయితే మిగతా రంగాల కేటాయింపుకూడా పెంచగలమని ఆశిస్తున్నాం.

ఇప్పుడు బడ్జెట్ లో చేర్చిన మరికొన్ని ముఖ్యమైన కార్యక్రమాల గురించి సంగ్రహంగా ప్రస్తావిస్తాను.

వ్యవసాయము

వ్యవసాయానికి, తత్సంబంధమైన రంగాలకి బడ్జెట్ లో 60కోట్ల 29లక్షల రూపాయిలు కేటాయించడం జరిగింది. వ్యవసాయానికి సంబంధించినంతవరకు, ఒకవంక సేద్యపునీటి వంటి సౌకర్యాలు కల్పించడం మరో వంక రసాయనిక ఎరువులు, తెగుళ్ళమందులూ, మేలిరకం విత్తనాలవంటివి సరఫరా చెయ్యడమూ ముఖ్యం. అందువల్ల సేద్యపునీటి కార్యక్రమాలకి ఎక్కువగా కేటాయించడమన్నది ప్రాథమికమైన అవసరం, నేనింతకుముందే చెప్పినట్టుగా, ఈ కార్యక్రమాలని అమలు చేయటం వలన వాతావరణ పరిస్థితులు అనుకూలించని సంవత్సరాలలో కూడా ఆహారధాన్యాల ఉత్పత్తిని ఎక్కువ చేసుకోగలుగుతున్నాం, ఈ ఉత్పత్తి వాతావరణ పరిస్థితులు అనుకూలంగావున్న సంవత్సరాలలో జరిగిన ఉత్పత్తికంటే చాలా ఎక్కువ స్థాయిలోవుంది. దీన్నిబట్టి, మన వ్యవసాయ కార్యక్రమాల ద్వారా సాధించిన ప్రగతిని అంచనా వెయ్యొచ్చు. మన రాష్ట్రానికి 1981 ఖరీఫ్ పంటకాలానికిగాను 8.90 లక్షల టన్నుల N.P.K. ఎరువులు కేటాయించడం జరిగింది. ఇది అపూర్వమైన విషయం.

1981–82 సంవత్సరానికి ఆహారధాన్యాల ఉత్పత్తి విషయంలో మనం నిర్ణయించుకున్న లక్ష్యం 104 లక్షల టన్నులు. సరియైన సాంద్ర వ్యవసాయ విధానాలు అనుసరిస్తూ అధిక దిగుబడినిచ్చే వంగడాలు ఎక్కువగా వెయ్యటం, ఈ లక్ష్యసాధనకోసం మనం అవలంబిస్తున్న ప్రధాన మార్గం. ప్రపంచబ్యాంకు పథకం క్రింద రాష్ట్రమంతటా ముమ్మరమైన వ్యవసాయ విస్తరణ శిక్షణ కార్యక్రమాన్ని ప్రవేశపెట్టాలనికూడా సంకల్పించడం జరిగింది. రైతులకి ఆధునిక

మైనవ్యవసాయ విధానాల్లో శిక్షణ యిచ్చేందుకు గాను మరో రెండు శిక్షణా కేంద్రాలు నెలకొల్పాలని కూడా సంకల్పించడం జరిగింది.

గ్రామీణాభివృద్ధి

1980 సంవత్సరం అక్టోబరు రెండో తేదీకి పూర్వం — రాష్ట్రంలోని సన్నకారు రైతుల అభివృద్ధి సంస్థ కార్యక్రమము, సమీకృత గ్రామీణాభివృద్ధి కార్యక్రమం, అనావృష్టి పీడిత ప్రాంతాల సహాయ కార్యక్రమం మొదలైన అనేక కార్యక్రమాలు గ్రామీణాభివృద్ధి కోసం ప్రత్యేకంగా అమలుపర్చడం జరిగింది. చిన్న, సన్నకారు రైతులకీ, రైతు కార్మికులకీ ఇతోధికంగా రుణాలిప్పించి, ఇతరవిధాల సహాయం చేసి తద్వారా వ్యవసాయంలో వారి పరిస్థితి మెరుగుపర్చడానికి, కోళ్ళ పెంపకం; పాడిపశువుల పెంపకం; పందులూ మొదలైనవాటి పెంపకం ద్వారా వారికి అదనపు ఆదాయాన్ని కల్పించడానికి ఈ కార్యక్రమాలు అమలు పర్చడం జరిగింది. 1980 అక్టోబర్ రెండో తేదీ నుంచీ, కేంద్ర ప్రభుత్వం రాష్ట్రంలోని అన్ని బ్లాకులకీ కూడా సమీకృత గ్రామీణాభివృద్ధి కార్యక్రమాన్ని విస్తరింప చేసింది. మన రాష్ట్రంలో మొత్తం 329 బ్లాకులున్నాయి. 1980-81 సంవత్సరానికిగాను ఈ బ్లాకులన్నిటికీ ఒక్కొక్కదానికి ఐదేసి లక్షల రూపాయల చొప్పున కేంద్రం మంజూరు చేసింది. ఇందులో కేంద్ర రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలు చెరి సగమూ భరించవలసివుంది. 1980 అక్టోబర్ రెండో తేదీకి ముందు అమల్లోవున్న సన్నకారు రైతుల అభివృద్ధి సంస్థ వంటి ప్రత్యేక పథకాలను ఇప్పుడు సమీకృత గ్రామీణాభివృద్ధి కార్యక్రమంతో విలీనం చెయ్యటం జరిగింది. అందువల్ల ఇప్పుడీకార్యక్రమాల ఖర్చు 1981-82లో ప్రతి బ్లాకుకీ ఆరేసి లక్షల రూపాయలకీ, 1982-83లో ఎనిమిదేసి లక్షల రూపాయలకీ పెరుగుతుంది. 1984-85 వరకు ఈ ఖర్చు ఇలాగే వుంటుంది. గ్రామీణాభివృద్ధి కోసం ఈ బడ్జెట్‌లో మొత్తం 15 కోట్ల రూపాయలు కేటాయించడం జరిగింది; ఇందులో అనావృష్టి పీడిత ప్రాంతాల సహాయ కార్యక్రమాలకి 5 కోట్ల 70 లక్షల రూపాయలూ, సమీకృత గ్రామీణాభివృద్ధి కార్యక్రమాలకి 9 కోట్ల 30 లక్షల రూపాయలూ ఖర్చు పెట్టడం జరుగుతుంది. ఈ మొత్తం రాష్ట్రపు వాటా — కేంద్రంనించికూడా దీనికి సమానమైన నిధులు లభిస్తాయి.

పశుపోషణ

ప్రధానమైన కేంద్రాల్లో పశువుల ఆస్పత్రులవంటి సంస్థల్ని పటిష్టం చెయ్యడం ద్వారా పశువుల ఆరోగ్యం పట్ల అధిక శ్రద్ధ చూపాలని సంకల్పించడం జరిగింది. సామర్లకోటలో "వైరల్ వాక్సిన్" తయారుచేసేందుకుగాను అదనపు విభాగాన్ని ప్రారంభించాం. హైదరాబాద్‌లో వున్న విభాగాన్ని అభివృద్ధి పరుస్తున్నాం. పశుగణాభివృద్ధి కార్యక్రమాన్ని మరింత బాగా అమలుపర్చే ఉద్దేశ్యంతో — పశువీర్యాన్ని చల్లబరిచి నిలవచేసే పద్ధతికి బదులు, వీర్యాన్ని ఘనీభవింపజేసి నిలవచేసే పద్ధతిని ఇప్పుడు పశుగణాభివృద్ధి శాఖ అవలంబిస్తోంది.

ప్రస్తుతం రాష్ట్రంలో— వీర్యాన్ని శీతలపర్చి వాడే కేంద్రాలు మొత్తం 2,800 వున్నాయి ; ఈ ఏడాది మార్చి నాటికల్లా వీటిలో షుమారు వెయ్యి విభాగాలకి, వీర్యాన్ని గడ్డకట్టించి నిలవ చేసే సౌకర్యాలు లభిస్తాయి. ఒంగోలు జాతి పశువుల్ని అభివృద్ధి చేసేందుకుగ్గాను—ప్రకాశం జిల్లా రామతీర్థంలో ఒక పశు క్షేత్రాన్ని నెలకొల్పడం జరిగింది. మొక్కలు పెంచే కార్యక్రమానికి ఏమీ భంగం కలగకుండానే, బలహీన వర్గాలవారి ద్వారా మేకల పెంపకాన్ని ప్రోత్సహించి, వాటి సంఖ్యని అధికం చెయ్యాలని కూడా సంకల్పించటం జరిగింది.

ఇటీవలి అనావృష్టి పరిస్థితుల వల్ల—పశుగ్రాసం ప్రధాన సమస్యగా పరిణమించింది. అనావృష్టి పరిస్థితుల్ని ఎప్పుడయినా సరే ఎదుర్కోడానికి వీలుగా, ఇప్పుడున్న రెండూ కాక, మరో రెండు పశువుల మేత సరఫరా కేంద్రాలు నెలకొల్పాలని కూడా ప్రభుత్వం సంకల్పించింది. పశుగ్రాసాన్ని తేలిగ్గానూ, చవగ్గానూ ఎక్కువ దూరం రవాణా చెయ్యడానికి వీలుగా, అడవిలో పెరిగే గడ్డిని మామూలుగా పెంచే గడ్డిని కూడా చిన్న చిన్న ఉండలుగా తయారుచేసి, వాటికి మరికొన్ని పోషక పదార్థాలు కూడా చేర్చే ఒక కర్మాగారాన్ని నెలకొల్పడం గురించి ప్రభుత్వం పరిశీలిస్తోంది. ఈ కార్యక్రమాలన్నిటికోసం 1981-82లో 149 లక్షల 51 వేల రూపాయలు కేటాయించడం జరిగింది.

పాడి పరిశ్రమాభివృద్ధి

రాష్ట్ర పాడి పరిశ్రమాభివృద్ధి సంస్థ వేర్వేరు స్తోమతలు గల 76 పాడి పరిశ్రమ విభాగాలను నెలకొల్పింది. మరో 26 విభాగాలు వివిధ నిర్మాణ దశలో వున్నాయి. ఈ సంస్థ 1979-80 లో రోజువారీ 1,548 లక్షల లీటర్ల పాలు సేకరించగా, 1980-81 లో ఈ సేకరణ 1,692 లక్షల లీటర్లకి పెరిగింది. ఈ సంస్థ పాలుసరి వ్యాపారం 1979-80 లో 36 కోట్ల రూపాయలు కాగా, 1980-81 లో 45 కోట్ల రూపాయలకి పెరిగింది. రాష్ట్రంలో ఫ్లడ్-II కార్యక్రమాన్ని 16 జిల్లాల్లో అమలు పర్చడానికి సంబంధించి, ప్రభుత్వం భారత పాడి పరిశ్రమాభివృద్ధి సంస్థతో ఒక ఒప్పందం కుదుర్చుకుంది. ఈ ఒప్పందం మేరకు—ఆ సంస్థ రాష్ట్రంలో పాడిపరిశ్రమ అభివృద్ధికి గాను—50 కోట్ల రూపాయల ఆర్థిక సహాయాన్ని అందచేస్తుంది. ఈ డబ్బుతో 1986 లో ఈ కార్యక్రమం ముగిసే నాటికల్లా, రాష్ట్రంలో ఏడు పెద్ద పాల ఉత్పత్తి కర్మాగారాలు నెలకొల్పడం జరుగుతుంది. రోజువారీ పాల వినియోగ శక్తి 6 లక్షల లీటర్ల నుండి 19 లక్షల లీటర్లకి పెరుగుతుంది. ఫ్లడ్ II పథకం క్రిందికి రాని మిగతా ఏడు జిల్లాలోనూ, పాడి పరిశ్రమాభివృద్ధి కార్యక్రమాలకోసం ఆరో పంచవర్ష ప్రణాళికా కాలంలో తాత్కాలికంగా అయిదు కోట్ల రూపాయలు కేటాయించడం జరిగింది. 1981-82 సంవత్సరానికి గాను పాడి పరిశ్రమాభివృద్ధి కోసం కోటి రూపాయలు కేటాయించడం జరిగింది.

జాతీయ, గ్రామీణ ఉపాధి కార్యక్రమము

పనికి ఆహారం కార్యక్రమం కింద రాష్ట్రి ప్రభుత్వాని కిప్పటివరకూ 4,89,900 టన్నుల ఆహారధాన్యాలు లభించాయి; రోడ్ల నిర్మాణం; చిన్నతరహా సేద్యపు నీటి పనులు; చెరువుల తవ్వకం, పాఠశాల భవనాల నిర్మాణం వంటి పనుల కోసం ఈ ఆహార ధాన్యాలు వినియోగించటం జరిగింది. 1980–81 సంవత్సరానికి గాను — కేంద్ర ప్రభుత్వం 'జాతీయ గ్రామీణ ఉపాధి కార్యక్రమం' పేరుతో ఒక నూతన కార్యక్రమాన్ని రూపొందించింది. 1,05,000 మెట్రిక్ టన్నుల ఆహార ధాన్యాలు, సామగ్రి ఖర్చులకు గాను 7 కోట్ల 89 లక్షల రూపాయలు, జీతం కింద కిలోగ్రామ్‌కి సరిపడా ఇవ్వడానికి గాను — మరో 2 కోట్ల 36 లక్షల రూపాయలు కేటాయించింది. అనావృష్టివల్ల దెబ్బతిన్న జిల్లాల్లో వివిధ కార్యక్రమాలకి గాను ఈ వనరుల వినియోగించాలని సంకల్పించడం జరిగింది. ఈ కార్యక్రమాలకి గాను 1981–82 సంవత్సరంలో రాష్ట్రపు వాటాగా, 12 కోట్ల రూపాయలు కేటాయించడం జరిగింది; కేంద్ర ప్రభుత్వం నుంచి అంతే మొత్తం లభిస్తుంది.

సేద్యపు నీరు

1981 జూన్ మాసాంతానికి రాష్ట్రంలో భారీ మధ్యతరహా సేద్యపు నీటి పథకాల ద్వారా అదనంగా 2 లక్షల 4 వేల హెక్టార్లకి సేద్యపు నీటి సౌకర్యాలు కల్పించ గలమని భావిస్తున్నాం. ఇందులో 1 లక్షా 51 వేల హెక్టార్లకి నాగార్జున సాగర్ ప్రాజెక్టు కింద 35 వేల హెక్టార్ల శ్రీరామ సాగర్ ప్రాజెక్టు కిందా నీరు లభిస్తుంది.

1981–82 ప్రణాళికా బడ్జెట్‌లో సేద్యపు నీటికోసం 140 కోట్ల రూపాయలు కేటాయించటం జరిగింది. ఇందులో 42 కోట్ల రూపాయలు నాగార్జున సాగర్ ప్రాజెక్టుకి, 38 కోట్ల రూపాయలు శ్రీరామ సాగర్ ప్రాజెక్టుకి, 8 కోట్ల 50 లక్షల రూపాయలు గోదావరి బ్యారేజ్ ప్రాజెక్టుకి కేటాయించడం జరిగింది. 1982 జూన్ మాసాంతానికి, నాగార్జున సాగర్ ప్రాజెక్టు కింద 29 వేల హెక్టార్లకి శ్రీరామ సాగరు ప్రాజెక్టు కింద 35 వేల హెక్టార్లకి అదనంగా నీరు సరఫరా చెయ్యాలని సంకల్పించాం. ఇది కాక, ఈ కాలంలో — ఇతర భారీ, మధ్య తరహా ప్రాజెక్టుల కింద మరో 28,840 హెక్టార్లకి సేద్యపు నీరు లభించ గలదని భావిస్తున్నాం. ప్రియదర్శిని జూరాల ప్రాజెక్టు, పోలవరం ప్రాజెక్టు, శ్రీశైలం కుడి కాలువలకి సంబంధించిన వాటి ప్రాథమిక పనులు చేపట్టడం జరుగుతుంది.

చిన్నతరహా–సేద్యపునీటి పథకాలు

1981 జూన్ మాసాంతానికి చిన్న తరహా సేద్యపు నీటి పథకాల కింద — 7,640 హెక్టార్లకి సేద్యపు నీటి సౌకర్యం కల్పించగలమని భావిస్తున్నాం. రాష్ట్రంలో భూగర్భ జలాల వనరుల అన్వేషణ; ఆ వనరుల్ని వినియోగంలోకి తెచ్చే కార్యక్రమాలను ఉధృతం చెయ్యటం జరిగింది. 1981–82 లో

కూడా ఈ కార్యక్రమాలను ఇదే విధంగా కొనసాగించటం జరుగుతున్నది. 1980-81 సంవత్సరంలో, 537 లక్షల 88 వేల రూపాయల ఖర్చుతో, 405 గొట్టపు బావులు తవ్వాలని రాష్ట్ర సేద్యపు నీటి వనర్ల అభివృద్ధి సంస్థ సంకల్పించింది. ఈ బావులవల్ల—12,324 హెక్టార్లకి సేద్యపు నీరు లభిస్తుంది.

1981-82 లో, చిన్న తరహా సేద్యపు నీటి కార్యక్రమాల కోసం 9 కోట్ల రూపాయలు కేటాయించడం జరిగింది. అనావృష్టి పీడిత ప్రాంతాల సహాయ కార్యక్రమం కింద, అనావృష్టి సహాయ పనుల రూపంలోనూ ఇందు కోసం మరికొంత డబ్బు ఖర్చు పెట్టడం జరుగుతుంది.

ఆయకట్టు ప్రాంతం అభివృద్ధి

సేద్యపునీటి సౌకర్యాలను సక్రమంగా వినియోగించటమే ఆయకట్టు ప్రాంత అభివృద్ధి కార్యక్రమ ముఖ్య ఉద్దేశ్యం. 1980-81 ఖరీఫ్ కాలంలో నాగార్జున ప్రాజెక్టు, శ్రీరామ సాగరు, తుంగభద్ర ప్రాజెక్టు ప్రాంతాల్లో సుమారు రెండు లక్షల ఎకరాల్లో—105 మేజర్ల ద్వారా నీటి నిర్వహణ కార్యక్రమాలు అమలు జరిగాయి; ఇది కాక, భూమి అభివృద్ధి, సాంద్ర వ్యవసాయ విధానాలూ, ఆయకట్టు రోడ్ల నిర్మాణం మొదలైనవి కూడా జరిగాయి. నీటి నిర్వహణ కార్యక్రమం వల్ల ఆయకట్టు ప్రాంతమంతటికీ సక్రమంగా నీరు సరఫరా అవుతుంది. కాలువ ఎగువనున్న భూములకి నీరు ఎక్కువగా వాడటం, కాలువ చివర్లో వున్న భూములకి అసలు నీరే లభించక పోవడం అనే సమస్య వుండదు. ఆయకట్టులో వున్న రైతుల దరికీ సమానంగా నమ్మకంగా నీరు సరఫరా చేసేందుగ్గాను—888 మైనర్లలో సుమారు 95,000 హెక్టార్ల భూమికి గాను—వరాబందీ విధానం అమలు జరిగింది. దీనివల్ల—అందుబాటులో వున్న సేద్యపు నీటి వనర్లను పూర్తిగా వినియోగించుకోడానికి రైతులకు వీలు కలుగుతుంది.

సవరించిన కార్యక్రమం ప్రకారం—నాగార్జున సాగర్ ప్రాజెక్టు ఆయకట్టు ప్రాంతంలో—1984-85 నాటికి 953 కిలోమీటర్ల రోడ్లు నిర్మించ వలసి వుంది. ఇందులో 600 కి.మీ. రోడ్ల నిర్మాణం చేపట్టగా, గత సంవత్సరం డిసెంబర్ నాటికి 466 కి.మీ. రోడ్లు పూర్తయినాయి. 1981-82లో 77 కి.మీ. రోడ్ల నిర్మాణం కొత్తగా చేపట్టాలని సంకల్పించడం జరిగింది అలాగే—శ్రీరామ సాగర్ ప్రాజెక్టు ఆయకట్టు ప్రాంతంలో కూడా 460 కి.మీ. రోడ్లు నిర్మించాలని సంకల్పించగా, గత సంవత్సరాంతానికి 406 కి.మీ. రోడ్ల నిర్మాణం పూర్తయింది. మిగతా 54 కి.మీ. రోడ్లు రానున్న సంవత్సరాల్లో పూర్తి చెయ్యాలని సంకల్పం. ఆయకట్టు ప్రాంతపు అభివృద్ధి కార్యక్రమం కోసం—1981-82 లో 750 లక్షల రూపాయలు కేటాయించడం జరిగింది.

విద్యుచ్ఛక్తి

1980 ఏప్రిల్ మాసంలో—నాగార్జున సాగర్ పంప్డ్ స్టోరేజ్ పథకం కింద—వంద మెగావాట్ల మొదటి విభాగాన్ని ప్రారంభించటం జరిగింది. 1981

జనవరిలో రెండో విభాగం ప్రారంభమైనది. విజయవాడ థర్మల్ కేంద్రంలోని 210 మెగావాట్ల రెండో విభాగాన్నికూడా ప్రారంభించటం జరిగింది. ఈ రకంగా ఒక్క సంవత్సరంలో 410 మెగావాట్ల విద్యుచ్ఛక్తి ఉత్పాదక విభాగాలు ప్రారంభించటంచాలా సంతృప్తికరమైన విషయం. ఈ అదనపు విభాగాలతో — రాష్ట్రంలో మొత్తం విద్యుచ్ఛక్తి ఉత్పాదక శక్తి 2,298 మెగావాట్లకి పెరిగింది; ఇప్పటివరకూ అత్యధిక పరిమాణంలో సరఫరా అయిన విద్యుచ్ఛక్తి — 1,248 మెగావాట్లు.

1980-81లో గ్రామీణ విద్యుదీకరణ కార్పొరేషన్ పథకాల కింద 829 గ్రామాలతోసహా 12 వందల గ్రామాలకి, 5 వందల కుగ్రామాలకి 26,000 పంపుసెట్లకి విద్యుచ్ఛక్తి సరఫరా చేయటం జరిగింది. 1981-82 సంవత్సరంలో నాగార్జున సాగర్ పంప్డ్ స్టోరేజ్ పథకం కింద వందేసి మెగావాట్ల శక్తిగల మూడవ, నాలుగవ విభాగాలూ, శ్రీశైలం జల విద్యుచ్ఛక్తి ప్రాజెక్టు కింద — 110 మెగావాట్ల శక్తిగల మొదటి రెండు విభాగాలూ, డొంకరాయి పవర్ హౌస్ వద్ద 25 మెగావాట్ల శక్తిగల విభాగమూ ఉత్పత్తి ప్రారంభిస్తాయి. వీటితో 1981-82లో ఉత్పాదక శక్తి మరో 445 మెగావాట్లు పెరుగుతుంది. దీనితో రాష్ట్రంలో మొత్తం ఉత్పాదక శక్తి 2,748 మెగావాట్లకి పెరుగుతుంది. 1981-82లో కొత్తగా 16 వందల గ్రామాలకి, 49 వేల పంపుసెట్లకి విద్యుచ్ఛక్తి సరఫరా చెయ్యాలని రాష్ట్ర విద్యుచ్ఛక్తి మండలి సంకల్పిస్తోంది.

పరిశ్రమలు

1980లో రాష్ట్రంలో — మొత్తం 348 కోట్ల 72 లక్షల రూపాయల పెట్టుబడిగల 19 పరిశ్రమలు ఉత్పత్తి ప్రారంభించాయి. దీన్నిబట్టి రాష్ట్రంలో పరిశ్రమల అభివృద్ధి వేగంగా జరుగుతోందన్న విషయం స్పష్టమౌతుంది. 1980 లో ఉత్పత్తి ప్రారంభించిన ప్రధాన పరిశ్రమల్లో భారత స్పాంజి ఇనుము సంస్థ ఒకటి. ఐక్యరాజ్యసమితి అభివృద్ధి కార్యక్రమ సహాయంతో — కేంద్ర, రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలు కలిసి ఈ సంస్థను నెలకొల్పాయి. 1980 లో ఆహారం రసాయనాలు, ఇంజనీరింగ్, ఎలక్ట్రికల్స్, ఎలక్ట్రానిక్స్, ఖనిజాలు మొదలైన వాటికి సంబంధించిన వివిధ పరిశ్రమలు నెలకొల్పడానికి అనుమతికని 107 రిజిస్ట్రేషన్ పత్రాలు వచ్చాయి. ఐదున్నర లక్షల టన్నుల సిమెంటు ఉత్పత్తి చెయ్యగల భారీ కర్మాగారాలు నెలకొల్పడానికిగాను — 11 అనుమతి పత్రాలు అందాయి. వీటిలో మూడు భారీ సిమెంటు కర్మాగారాల పెట్టుబడి సుమారు 485 కోట్ల రూపాయలు ఉంటున్నది. ఇవి కాక — సుమారు 44 కోట్ల 84 లక్షల రూపాయల పెట్టుబడితో చిన్నతరహా సిమెంటు కర్మాగారాలు నెలకొల్పడానికి మరో 14 అనుమతి పత్రాలందాయి. 1981-82లో పరిశ్రమలకి, ఖనిజాలకి 2817 లక్షల రూపాయలు కేటాయించడం జరిగింది.

రాష్ట్ర పరిశ్రమల అభివృద్ధి సంస్థ 14 కొత్త పథకాలను చేపట్టింది. ఈ సంస్థ ఇప్పటిదాకా భారీ, మధ్య తరహాలకి చెందిన 286 పరిశ్రమలకి సహాయం చేసింది; అభివృద్ధి పర్చింది. మొత్తం 920 కోట్ల రూపాయల

పెట్టుబడిగల ఈ పరిశ్రమల్లో—2 లక్షల మందికి ఉపాధి అవకాశాలు లభించాయి. ఈ 920 కోట్ల రూపాయల్లోనూ—వెనుక బడిన ప్రాంతాల్లో పెట్టిన పెట్టుబడి 520 కోట్ల రూపాయల దాకా వుంది. ఈ సంస్థకి సంబంధించిన పరిశ్రమల సాలుసరి సగటు ఉత్పత్తి విలువ షుమారు 800 కోట్ల రూపాయలుంటుంది. మూతపడిన 11 పరిశ్రమల్ని తిరిగి నడిపించే బాధ్యతను కూడా ఈ సంస్థ స్వీకరించింది. ఇందుకుగాను—వాటా మూల ధనంగా 85 లక్షల రూపాయల పెట్టుబడి పెట్టింది; 100 లక్షల రూపాయల మేరకు ఋణ సహాయం అందజేసింది. రాష్ట్రపరిశ్రమల అభివృద్ధి సంస్థకి పెట్టుబడిగా 1981-82 సంవత్సరపు బడ్జెట్‌లో 450 లక్షల రూపాయలు కేటాయించడం జరిగింది.

పరిశ్రమలకు కావలసిన స్థలం సమకూర్చడం, పారిశ్రామిక వాడల స్థాపన, పరిశ్రమల్లో పనిచేసే కార్మికులకి ఇళ్ళుకట్టి ఇవ్వడం—ఇవన్ని రాష్ట్ర పారిశ్రామిక సదుపాయాల సంస్థ చేపట్టే ప్రధాన కార్యక్రమాలు. ప్రస్తుత సంవత్సరములో ఇప్పటిదాకా షెడ్లు నిర్మించటానికీ, ప్లాట్లు వెయ్యటానికీ, రోడ్లు, నీటిసరఫరా, ఇళ్ళ నిర్మాణం మొదలైన వాటికిగాను ఈ సంస్థ 128 లక్షల76 వేల రూపాయలు ఖర్చు పెట్టింది. ఇంతకుముందు జిల్లా పరిశ్రమల కేంద్రాలులేని ఎనిమిది జిల్లాలోనూ ఆ కేంద్రాలు నెలకొల్పాలని కూడా ప్రభుత్వం నిర్ణయించింది. జిల్లా పరిశ్రమల కేంద్రాలు చిన్న పరిశ్రమలకి కావలసిన సహాయ సహకారాలు అందజెయ్యగలవని ఆశిస్తున్నాం.

1979-80 లో, దేశమంతటా కూడా పంచదార కోసం చెరుకు గానుగ పట్టడం తక్కువగా జరిగిందన్న సంగతి గౌరవ సభ్యులకి తెలుసు. అలాగే మన రాష్ట్రంలోనూ జరిగింది. ప్రస్తుత సంవత్సరములో ఈ పరిస్థితి తగినంతగా మెరుగు పడగలదని భావిస్తున్నాం. రాష్ట్రంలో ఇప్పుడున్న సహకార పంచదార కర్మాగారాలు కాక ప్రతికర్మాగారానికి 1250 టి.సి.డి గల మరో ఆరు సహకార పంచదార కర్మాగారాలు వివిధ నిర్మాణ దశలో వున్నాయి.

చేనేత మగ్గాలు

1981-82 సంవత్సరంలో—చేనేతకి 800 లక్షల రూపాయలూ, పట్టు పరిశ్రమకి 80 లక్షల రూపాయలూ కేటాయించడం జరిగింది, రాష్ట్రంలో చేనేత పరిశ్రమ 1980-81లో సర్వతోముఖంగా అభివృద్ధి చెందింది, చేనేత కారుల్ని సహకార సంస్థల కిందికి తీసుకువచ్చి ఈ ప్రగతికి మరింత దోహదం చెయ్యటం జరిగింది. ఈ ఆర్థిక సంవత్సరాంతంలోగా కొత్తగా—ఆరువేల మంది చేనేతకారుల్ని సహకార సంస్థల్లో చేర్చగలమని భావిస్తున్నాం. చేనేతకారుల ప్రాథమిక సహకార సంఘాలు 1979-80లో 80 కోట్ల రూపాయల విలువగల ఉత్పత్తి జరపగా, 1980-81లో ఈ ఉత్పత్తి 86 కోట్ల రూపాయలకి పెరగగలదని అంచనా. షుమారు 880 లక్షల రూపాయలు ఖర్చుతో నేత తర్వాత జరుగు కార్యక్రమానికి కావలసిన ప్రాథమిక సౌకర్యాల ఏర్పాట్లు పూర్తి కావచ్చాయి.

నేతకుముందే కావలసిన సదుపాయ, సౌకర్యాలు 42 లక్షల 85 వేల రూపాయలు పెట్టుబడితో ఈ ఆర్థిక సంవత్సరాంతం లోగా పూర్తి కావలసి వుంది. సహకార రంగంలో మరో ఆరునూలు మిల్లులు నెలకొల్పడానికి కూడా ప్రయత్నాలు జరుగుతున్నాయి.

విద్య

ప్రాథమిక విద్యా విషయంలో, పాఠశాలల్లో విద్యార్థుల సంఖ్యని పెంచడానికి ప్రాధాన్యత యివ్వటం జరిగింది. ఇందుగ్గాను—బడికి మానకుండా వచ్చే వారికి సదుపాయాలూ, ఆడపిల్లలకి స్కాలర్ షిప్పులూ, పుస్తకాలకోసం గ్రాంట్లు, మధ్యాహ్న భోజనాలూ మొదలైన సదుపాయాలు పెంచటం జరిగింది. 1980-81 సంవత్సరాంతానికి పాఠశాలల్లో చేర్చుకోబడినవారి సంఖ్య ఒకటి నుంచి అయిదో తరగతి వరకూ 52 లక్షల 85 వేల మంది, 6-7 తరగతులలో 8 లక్షల 60 వేల మంది వుండగలరని భావిస్తున్నాం. అంటే—ఆయా వయోపరిమితులు గలవారిలో ఈ సంఖ్య 88 శాతమూ 38 శాతమూ వుంటుంది. ఆరో ప్రణాళికాంతానికి—6-12 సంవత్సరాల మధ్య వయసుగలవారిలో 95.5 శాతం మందినీ 11-13 సంవత్సరాల మధ్య వయసుగలవారిలో, 60 శాతం మందినీ పాఠశాలల్లో చేర్చుకునే విధంగా ఈ పథకాలను ఉధృతంగా అమలు పర్చవలసివుంది. బాలికల్ని ఎక్కువగా పాఠశాలలో చేర్చుకోడానికి ప్రత్యేక కృషి చేయాల్సి వుంది.

విద్యా ప్రమాణాలు అభివృద్ధి పర్చడానికికూడా మరోవంక కృషి జరుగుతోంది. ఈ లక్ష్యంతోనే అభ్యుదయ ప్రాథమిక విద్యా సంస్థ నెలకొల్పడం జరిగింది. అలాగే గ్రామీణ ప్రాంతాల్లో వుండే ప్రతిభావంతులయిన విద్యార్థులకు రెసిడెన్షియల్ పాఠశాలలుకూడా మంచి అవకాశాలు కల్పించగలవని భావిస్తున్నాం రాష్ట్రంలో ఇంతకుముందున్న ఆరు రెసిడెన్షియల్ పాఠశాలలూ కాక, రంగారెడ్డి జిల్లా కీసరగుట్టలో ప్రస్తుత సంవత్సరంలో మరో పాఠశాల ప్రారంభించటం జరిగింది మామూలుగా పాఠశాలలకి వెళ్ళనక్కర్లేకుండా చదువు చెప్పే కేంద్రాలు 1980-81 లో అదనంగా 1,380 నెలకొల్పడం జరిగింది. అంటే 23 జిల్లాల్లోనూ జిల్లాకి 60 చొప్పున. 1980 నవంబర్ రెండో తేదీనుంచీ ఈ కేంద్రాలు ప్రారంభించటం జరిగింది. ఈ కేంద్రాల్లో 34,500 మందికి చదువు చెప్తున్నారు. జాతీయ వయోజన విద్యా కార్యక్రమం కింద అన్ని జిల్లాల్లోనూ కలిపి, 23 పథకాలు అమల్లో వున్నాయి. వీటిలో 18 పథకాలకి కేంద్ర ప్రభుత్వం నిధులు సమకూర్చగా, మిగతా అయిదు పథకాలకి రాష్ట్ర ప్రభుత్వం పెట్టుబడి పెడోంది ఎంపిక చేసిన బ్లాకు కేంద్రాల్లో పనిచేస్తున్న ఒక్కొక్క పథకం కిందా—మూడేసి వందల విద్యాకేంద్రాలు నడుస్తున్నాయి. మొత్తం ఈ 6,900 కేంద్రాల్లోనూ కలిపి 1,38,000 మందికి విద్యాబోధన జరుగుతోంది. ప్లస్ టూ స్థాయిలో వృత్తి విద్యాకోర్సులు ప్రవేశపెట్టే పథకం కింద 48, ప్రభుత్వ జూనియర్, డిగ్రీ కళాశాలల్లోనూ, 28 ప్రయివేట్ జూనియర్, డిగ్రీ కళాశాలల్లోనూ, 1980-81 సంవత్సరంలో ఈ కోర్సులు ప్రవేశ పెట్టడం జరిగింది.

కొత్తగా జూనియర్ కళాశాలలూ, డిగ్రీకళాశాలల స్థాపనకి ఎప్పటికప్పుడు గిరాకీ వుంటూనేవుంది. ప్రస్తుత విద్యా సంవత్సరంలో — ప్రభుత్వం ఎనిమిది డిగ్రీ కళాశాలలూ, 20జూనియర్ కళాశాలలూ ప్రారంభించింది. ఇవికాక, ఆరు ప్రయివేట్ డిగ్రీ కళాశాలలు, ఒక ప్రయివేట్ B.Ed. కళాశాల 18 ప్రయివేట్ జూనియర్ కళాశాలలూ ప్రారంభించడానికి కూడా ప్రభుత్వం అనుమతి ఇచ్చింది.

లోగడ తీసుకున్న ఒక నిర్ణయానికి అనుగుణంగా మూడవ దశకింద 1980 ఏప్రిల్ ఒకటో తేదీ నుంచీ 11 ప్రయివేట్ డిగ్రీ కళాశాలలకీ, ఒక లా కాలేజికీ, మూడు పోస్ట్ గ్రాడ్యుయేట్ కేంద్రాలకీ, 15 జూనియర్ కళాశాలలకీ, 85 డిగ్రీ కళాశాలల్లో కొన్ని సెక్షన్లకీ గ్రాంట్ల రూపంలో ధన సహాయం చెయ్యడానికి ప్రభుత్వం అంగీకరించింది.

1981-82 సంవత్సరంలో సాధారణ విద్యకిగాను 990 లక్షల రూపాయలు కేటాయించడం జరిగింది.

యువజన కార్యక్రమాలు, క్రీడా కార్యక్రమాలను మరింత ముమ్మరంగా అమలు జరపాలని ప్రభుత్వం సంకల్పించింది. 1981-82 లో, యువజన సర్వీసుల కోసం 50 లక్షల రూపాయలూ, క్రీడల కోసం 80 లక్షల రూపాయలూ కేటాయించడం జరిగింది.

శిక్షణ, సాంకేతిక విద్య

వృత్తి పనుల శిక్షణా కార్యక్రమం కింద బాగా గిరాకీ వున్న వృత్తుల్లో శిక్షణకి 1980-81 లో ప్రాధాన్యం ఇవ్వడం జరిగింది. ప్రత్యేకంగా షెడ్యూల్డు కులాలు షెడ్యూల్డు జాతుల వారికోసం ఉపప్రణాళిక కింద కొత్త కోర్సులు ప్రారంభించటం జరిగింది. విశాఖ ఉక్కు కర్మాగారానికి కావలసిన సిబ్బందికి శిక్షణ యిచ్చేందుకు గాను-విశాఖ పట్నంలో 1980—81 లో అదనంగా ఒక పారిశ్రామిక శిక్షణా సంస్థని ప్రారంభించాం; ఇందులో 472 సీట్లున్నాయి. ఇదే ఉద్దేశంతో రాష్ట్రంలోని ఇతర పారిశ్రామిక శిక్షణా సంస్థల్లో అదనంగా 160 సీట్లు చేర్చడం జరిగింది. విశాఖ ఉక్కు కర్మాగారానికి కావలసిన సిబ్బంది కోసమే పారిశ్రామిక సంస్థల్లో వివిధ రకాల ఉద్యోగాల్లో వున్న వారికీ, లోగడ I.T.I శిక్షణ పొందిన వారికీ ప్రత్యేకమైన శిక్షణయిచ్చే కార్యక్రమంకూడా జరుగుతోంది 1980-81 లో, మరో మూడు కొత్త పాలిటెక్నిక్‌లు ప్రారంభించాం.

సాంకేతిక విద్య, శిక్షణ కార్యక్రమాలకోసం 1981-82 సంవత్సరానికి గాను—188 లక్షల 50వేల రూపాయలు కేటాయించాం.

వైద్యం, ప్రజారోగ్యం

1981-82 లో వైద్య, ప్రజారోగ్య కార్యక్రమాలకోసం 11 కోట్ల రూపాయలు కేటాయించడం జరిగింది. ఇందులో 2 కోట్ల 89 లక్షల రూపాయలు వైద్య కార్యక్రమాలకి, 8 కోట్ల 11 లక్షల రూపాయలు ప్రజారోగ్య కార్యక్రమాలకి ఖర్చుపెట్టడం జరుగుతుంది. ప్రజారోగ్యానికి కేటాయించి

కబ్బులో సుమారు 4 కోట్ల 39 లక్షల రూపాయలు—వివిధ రోగనివారణ పథకాలకోసమూ, ఇతరసాధారణ ప్రజారోగ్య కార్యక్రమాలకోసమూ వెచ్చించటం జరిగుతుంది. వీటికితోడు కేంద్ర సహాయంతో కూడా అనేక పథకాలు అమలు జరుగుతాయి. కనీసావసరాల కార్యక్రమానికి సుమారు 3 కోట్ల 72 లక్షల రూపాయలు కేటాయించడం జరిగింది. ఈ కార్యక్రమం ప్రకారం—ప్రాథమిక ఆరోగ్య కేంద్రాలస్థాయిని క్రమంగా పెంచడమూ, ఉప కేంద్రాలు ప్రారంభించటమూ జరుగుతుంది. ప్రస్తుత సంవత్సరంలో-35 ప్రాథమిక ఆరోగ్య కేంద్రాలను-30 పడకల ఆస్పత్రులుగా మార్చటానికి; 2వేల ఉప కేంద్రాలు కూడా ప్రారంభించటానికి సంకల్పించాం. 1981-82లో, 20 ప్రాథమిక ఆరోగ్య కేంద్రాల్లో పనిచేసే సిబ్బందికి క్వార్టర్స్ నిర్మించాలనీ, మరికొన్ని ప్రాథమిక ఆరోగ్య కేంద్రాలస్థాయిని పెంచాలనీ సంకల్పించాం. గిరిజన ప్రాంతాల్లో కొత్తగా నాలుగు ప్రాథమిక ఆరోగ్య కేంద్రాలు ప్రారంభించాలని కూడా సంకల్పించడం జరిగింది. అలాగే—తాలూకా ఆస్పత్రుల్ని క్రమంగా 30 పడకల ఆస్పత్రులుగా మార్చాలనీ, జిల్లా ఆస్పత్రుల్లో కూడా పడకల సంఖ్య పెంచాలనీ అనుకుంటున్నాం.

బోధనా సౌకర్యాలుగల ఆస్పత్రుల్లో ఈ సౌకర్యాలను మరింత పెంచాలనీ ముఖ్యంగా ప్రత్యేక వైద్య శాస్త్రానికి సంబంధించిన సౌకర్యాలు పెంచాలనీ సంకల్పించడం జరిగింది. కర్నూలులో ప్రాంతీయ కంటి ఆస్పత్రి పనులు సాగుతున్నాయి. హైదరాబాదు కాన్సర్ ఆస్పత్రిలో పడకల సంఖ్య పెంచాలనీ, తిరుపతి, వరంగల్లు, కర్నూలు ఆస్పత్రుల్లో కోబాల్ట్ చికిత్సా విభాగాలు నెలకొల్పాలనీ సంకల్పించాం.

పట్టణాల్లో నీటి సరఫరా

పట్టణ ప్రాంతాల్లో నీటి సరఫరా కోసం—1981-82లో 11 కోట్ల 20 లక్షల రూపాయలు కేటాయించటం జరిగింది. ఇది స్థూలంగా మూడు విభాగాలుగా చెయ్యటం జరుగుతుంది. పురపాలక సంఘాల్లో నీటి సరఫరా పథకాలకి సుమారు 4 కోట్ల 11 లక్షల రూపాయలూ, మంజీరా నీటి పథకానికీ, హైదరాబాద్ వాటర్ వర్క్సుకీ 3 కోట్ల 26 లక్షల రూపాయలూ, సింగూరు ప్రోజెక్టుకి 3 కోట్ల రూపాయలూ కేటాయించాం.

గ్రామీణ నీటి సరఫరా పథకాలు

1980-81 సంవత్సరంలో—పంచాయతీరాజ్ ఇంజినీరింగ్ శాఖ రాష్ట్రంలోని 588 గ్రామాలు, కుగ్రామాల్లో— బావులూ, గొట్టపుబావుల తవ్వకాలూ, ఇతరపనులూ చేపట్టింది. ప్రకాశం, నల్లగొండ మొదలయిన జిల్లాల్లో—నీటిలో ఫ్లోరయిడ్ శాతం ఎక్కువగావున్న 171 గ్రామాల్లో మంచినీరు సరఫరా చేసే పథకం— నెదర్లండ్ సహాయంతో చురుగ్గా సాగుతోంది. ఈ పథకానికి మొత్తం 11 కోట్ల 55 లక్షల రూపాయలు ఖర్చవుతుంది. 1981-82 సంవత్సరాంతానికి ఈ పథకం పూర్తి కాగలదని భావిస్తున్నాం. 1981-82 సంవత్సరంలో—

2,851 గొట్టపు బావులూ, వంద మామూలు బావులు తవ్వాలనీ, చిన్నవిగాని పెద్దవిగాని 918 రక్షిత నీటి సరఫరా పథకాలు అమలు పర్చాలనీ పంచాయతీరాజ్ శాఖ సంకల్పించింది. ఈ కార్యక్రమానికి మొత్తం—28 కోట్ల 51 లక్షల రూపాయలు ఖర్చవుతుంది.

పట్టణాభివృద్ధి

పట్టణాభివృద్ధి కార్యక్రమానికి స్థూలంగా మూడు తరగతులుగా కేటాయింపు జరుగుతోంది. ఇవి—మురికివాడల అభివృద్ధి; జంట నగరాల అభివృద్ధి; వివిధ పట్టణాభివృద్ధి సంస్థలకి చెందిన కార్యక్రమాలు. మురికివాడల అభివృద్ధి కార్యక్రమానికి ప్రభుత్వం చాలా ప్రాధాన్యమిస్తోంది. ఇందుకోసం 1981-82లో దాదాపు 3 కోట్ల రూపాయలు కేటాయించడం జరిగింది. జంటనగరాల అభివృద్ధికోసం కోటి 34లక్షల రూపాయలూ, రాష్ట్రంలోని మూడు పట్టణాభివృద్ధి సంస్థలకి సహాయంగా షుమారు 2 కోట్ల 7 లక్షల రూపాయలూ కేటాయించాం.

బలహీన వర్గాల సంక్షేమం

బలహీనవర్గాల సంక్షేమం కోసం ఉద్దేశించిన కార్యక్రమాలు—స్థూలంగా; షెడ్యూల్డు కులాలు; షెడ్యూల్డు జాతులు; వెనుకబడిన తరగతులు. ఆర్థికంగా వెనుకబడిన తరగతులు; వికలాంగులూ మొదలైన వారికోసం అమలు జరుగుతున్నాయి, అయితే బలహీన వర్గాల సంక్షేమ కార్యక్రమాలను ప్రధానంగా మూడు తరగతులుగా విభజించవచ్చు. (ఏ) ఆర్థిక సహాయ కార్యక్రమాలు, (బి) ఇళ్ళ స్థలాల సేకరణ, స్థలాలను అభివృద్ధి పర్చడం, ఇళ్ళ నిర్మాణం. (సి) విద్యా కార్యక్రమాలు—ఈ కార్యక్రమాల క్రింద స్కాలర్ షిప్పులివ్వడం. హాస్టళ్ళు నిర్మించడం. వీటిలో ఆర్థిక సహాయ కార్యక్రమాలకి—షెడ్యూల్డు కులాలు. వెనుకబడిన తరగతుల ఆర్థిక సహాయ సంస్థలు కూడా సహాయం చేస్తున్నాయి. షెడ్యూల్డు కులాల ఆర్థికాభివృద్ధికోసం ఒక ప్రత్యేక ప్రణాళికను కూడా అమలు పర్చడం జరుగుతుంది.

షెడ్యూల్డు కులాల వారికోసం ప్రత్యేక ప్రణాళిక

షెడ్యూల్డు కులాలవారు సాంఘికముగా పైకి రావాలంటే—వారికి ఆర్థికాభివృద్ధి అవసరం. ఈ కృషిలో భాగంగా—షెడ్యూల్డు కులాల వారిలో కనీసం సగం మందిని ఆరో ప్రణాళికా కాలంలో దారిద్ర్యరేఖని దాటించే విధంగా సహాయం చెయ్యాలని ప్రధాన మంత్రి అన్నారు. 1980-81 లో వివిధ అభివృద్ధి పథకాల ద్వారా, నిరుపేదలయిన షెడ్యూల్డు కులాల వారిలో జిల్లాకు కనీసం అయిదు వేలకుటుంబాలకు వారి ఆర్థికాభ్యుదయానికి సహాయం చెయ్యవలసినదని—జిల్లా కలెక్టర్లందరికీ ఆదేశాలివ్వడం జరిగింది. ఈ లక్ష్యసాధనకోసం—వనర్ల సమీకరణకి ప్రయత్నాలు జరుగుతున్నాయి వివిధ శాఖలు అమలుపర్చే ప్రత్యేక ప్రణాళిక ద్వారా, షుమారు 48 వేల షెడ్యూల్డు కులాల కుటుంబాలకి సహాయం చెయ్యాలని సంకల్పించడం జరిగింది. షెడ్యూల్డు కులాల సహకార ఆర్థిక సహాయ సంస్థకి ప్రధానంగా ఈ బాధ్యత అప్పగించటం జరిగింది. గ్రామీణాభివృద్ధి శాఖ

వివిధ సాంకేతిక, అభివృద్ధి శాఖలు, వాణిజ్య సహకార బ్యాంకులూ ఈ కృషిలో ఆ సంస్థతో సహకరిస్తాయి.

1980-81లో, రాష్ట్ర వార్షిక ప్రణాళిక మొత్తం పెట్టుబడి—462 కోట్ల 26 లక్షల రూపాయల్లోనూ, షెడ్యూల్డు కులాల ఆర్థిక సహాయం కోసం వివిధ శాఖలు అమలుపర్చే ప్రత్యేక ప్రణాళిక—75 కోట్ల82 లక్షల రూపాయలు కేటాయించడం జరిగింది. అంటే ప్రణాళికా పెట్టుబడిలో 15.8 శాతం ఇందుకోసం కేటాయించడం జరిగిందన్నమాట. ఇదే పద్ధతిలో 1981-82 సంవత్సరానికి కూడా షెడ్యూల్డు కులాల వారికోసం ఒక ప్రత్యేక ప్రణాళిక రూపొందించడానికి ప్రయత్నాలు జరుగుతున్నాయి.

గృహ నిర్మాణ కార్యక్రమాలు

బలహీన వర్గాలవారు తమ స్వంతపాకలు వేసుకోడానికి, ఇళ్ళుకట్టుకోడానికి సహాయం చేసేందుకుగాను—ప్రభుత్వం స్థలాలు, సౌకర్యాల కార్యక్రమాన్ని ప్రారంభించింది. 1980-81 లో బలహీనవర్గాలవారికి ఇళ్ళస్థలాలు ఇవ్వడానిగ్గాను—8 కోట్ల రూపాయలు కేటాయించడం జరిగింది. 1980-81లో, బలహీన వర్గాలవారికి చెందిన 16,598 కుటుంబాలకి ఇళ్ళ స్థలాలివ్వడం జరిగింది. 1981-82 లో కూడా ఇదేమొస్తరుగా, ఈ కార్యక్రమాన్ని కొనసాగించటం జరుగుతుంది.

ప్రణాళికలో గృహ నిర్మాణంకోసం కేటాయింపుకు తోడు HUDCO సంస్థ కొంత ఋణసహాయం అందజేస్తుంది. అందువల్ల ప్రణాళికలో ఇందుకోసం కేటాయించింది 7 కోట్ల రూపాయలే అయినా ఈ కార్యక్రమం ఇంకా పెద్ద ఎత్తున జరుగుతుంది. స్థలాలు, సౌకర్యాల కార్యక్రమం కింద—ప్రభుత్వం పంపిణీ చేసిన స్థలాల్లో—బలహీనవర్గాలవారు చవగ్గా తాత్కాలికమైన ఇళ్ళు నిర్మించుకోడానికి సహాయం చెయ్యడం జరుగుతోంది. ఈ పథకం కింద 1980-81లో, మొత్తం—14 కోట్ల రూపాయల ఖర్చుతో మూడున్నర లక్షల తక్కువ ఖర్చు ఇళ్ళ నిర్మాణం చేపట్టడం జరిగింది. ఇలాంటి ఇళ్ళ నిర్మాణానికి ఇప్పుడిస్తున్న 400 రూపాయల సహాయాన్ని—1000 రూపాయలకి పెంచాలని ప్రభుత్వం నిర్ణయించింది. ఈ విషయాన్ని దృష్టిలో వుంచుకుని 1981-82 సంవత్సరానికి ఈగృహనిర్మాణ కార్యక్రమాన్ని రూపొందించటం జరుగుతుంది.

రాష్ట్ర షెడ్యూల్డు కులాలు, జాతులవారి సహకార గృహ నిర్మాణ సంఘాల సమాఖ్య—కొన్ని పట్టణ ప్రాంతాల్లోనూ, గ్రామీణ ప్రాంతాల్లోనూ పక్కా ఇళ్ళ నిర్మాణం చేపట్టింది. సాధారణ భీమాసంస్థ, HUDCO వంటి వివిధ సంస్థలు ఆర్థిక సహాయం చేస్తున్నాయి. నిర్ణీతమైన పట్టణ ప్రాంతాల్లో ఇప్పటి దాకా 21,159 ఈ తరహా ఇళ్ళ నిర్మాణాన్ని మంజూరు చెయ్యటం జరిగింది. ఇందుకు షుమారు 15 కోట్ల 82 లక్షల రూపాయలు ఖర్చవుతుంది. ఇందులో 12 కోట్ల18 లక్షల రూపాయలు అప్పుగా లభిస్తుంది. పోతే గ్రామీణ ప్రాంతాల్లో—ఇప్పటి దాకా,81 వేల 258 ఇళ్ళ నిర్మాణాన్ని మంజూరు చేయటం జరిగింది.

ఇందుకయ్యే 9కోట్ల 42 లక్షల రూపాయల ఖర్చులో అప్పుగా తెచ్చే మొత్తం— 4 కోట్ల 79 లక్షల రూపాయలు.

హరిజనులు, గిరిజనులు, వెనకబడిన తరగతులవారి సంక్షేమం

ఈ కార్యక్రమాల కోసం 1981–82 సంవత్సరంలో, మొత్తం 17 కోట్ల 26 లక్షల రూపాయలు కేటాయించడం జరిగింది. ఇందులో 9 కోట్ల 49 లక్షల రూపాయలు హరిజన సంక్షేమానికీ, 5కోట్ల 18 లక్షల రూపాయలు వెనుకబడిన తరగతులవారి సంక్షేమానికీ, 2 కోట్ల 59 లక్షల రూపాయలు గిరిజన సంక్షేమానికీ వెచ్చించడం జరుగుతుంది.

హరిజన సంక్షేమం

1980–81 లో హరిజన విద్యార్థులకోసం కొత్తగా 112 హాస్టళ్ళు ప్రారంభించటం జరిగింది; ఈ హాస్టళ్ళలో అదనంగా 24 వేల మంది హరిజన విద్యార్థులకి వసతి లభించింది. ఇవికాక, 236 బాలుర హాస్టల్ భవనాలు, 117 బాలికల హాస్టల్ భవనాలూ వివిధ నిర్మాణ దశల్లో వున్నాయి.

షెడ్యూల్డు కులాల వారి ఆర్థికాభ్యుదయం కోసం–రాష్ట్ర ప్రణాళికలో కేటాయించిందికాక, పశుపోషణ; వ్యవసాయం; ఖాదీ గ్రామోద్యోగ మండలి మొదలైన రంగాల్లో–ప్రత్యేక కేంద్ర సహాయం కూడ లభిస్తుంది. 1980-81 లో కేంద్ర ప్రభుత్వం ఇందుకోసం 5 కోట్ల 41 లక్షల రూపాయలు కేటాయించింది. 1981–82 లో ఇదే విధమైన సహాయం లభించగలదని ఆశిస్తున్నాం.

ప్రధానమంత్రి ఆదేశాల ననుసరించి, రాష్ట్ర షెడ్యూల్డు కులాల సహకార ఆర్థిక సహాయ సంస్థ -1981-82 లో 1,15,000 కుటుంబాలను దారిద్ర్య రేఖను దాటించే విధంగా సహాయం చెయ్యాలని సంకల్పించింది. ఇందుకోసం ఈ సంస్థ సుమారు 90 కోట్ల రూపాయలు పెట్టుబడి పెడ్తుంది.

వెనకబడిన తరగతుల సంక్షేమం

వెనకబడిన తరగతుల వారికిచ్చే రాయితీలు మరో పదేళ్ళపాటు పొడిగించాలని—1980 లో నిర్ణయించడం జరిగింది. వెనుకబడిన తరగతులవారి ఆదాయాన్ని అభివృద్ధిచేసే విధంగా —రాష్ట్ర వెనుకబడిన తరగతులవారి సహకార ఆర్థిక సంస్థ వారికి సహాయం చేస్తోంది. 1981-82 సంవత్సరంలో, ఈ సంస్థ మూలధనంగా తనవాటా బాగా పెంచాలని ప్రభుత్వం సంకల్పించింది. ఈ విధంగాచేస్తే—వెనుకబడిన తరగతులకి చెందిన వృత్తి పని వారికీ ఇతరులకీ ఈ సంస్థ మరింత సహాయం చెయ్యటానికి వీలుంటుంది.

వెనకబడిన తరగతుల వారి సంక్షేమం కోసం—1981-82లో, 517 లక్షల 80 వేల రూపాయలు కేటాయించడం జరిగింది.

గిరిజన సంక్షేమం

1980-81 లో గిరిజన విద్యార్థుల కోసం కొత్తగా 24 హాస్టళ్ళు తెరవడం జరిగింది. వీటిలో ఒక్కొక్కదానిలోనూ, యాభయ్యేసి మందికి వసతి లభిస్తుంది. 1981-82 లో హాస్టళ్ళు, ఆశ్రమ పాఠశాలల స్థాపన కోసం ఇంకా ఎక్కువ డబ్బు కేటాయించడం జరుగుతుంది. గిరిజన ఉప ప్రణాళిక కిందికి 11 లక్షల 81 వేల మంది గిరిజనులు వస్తారు. 1980-81 లో గిరిజన ఉప ప్రణాళిక క్రింద—22,750 గిరిజన కుటుంబాల ఆర్థికాభివృద్ధి కార్యక్రమాలకోసం — 27 కోట్ల 90 లక్షల రూపాయలు కేటాయించగా, 1981-82లో 80 వేల కుటుంబాల సంక్షేమంకోసం 41 కోట్ల 65 లక్షల రూపాయలు ఖర్చు పెట్టాలని సంకల్పించడం జరిగింది.

వివిధ ప్రభుత్వ, ప్రయివేటు సంస్థల్లో—సాంకేతిక సంబంధమయిన ఉద్యోగాల్లో —గిరిజనులకి ప్రత్యేకించిన స్థానాలను భర్తీ చెయ్యడం కోసం— 1980-81 లో, విశాఖపట్నం జిల్లా ఎగువ సీలేరులో, ఒక నివాస పారిశ్రామిక శిక్షణా కేంద్రాన్ని ప్రారంభించటం జరిగింది. ఇందుకు 9 లక్షల 82 వేల రూపాయలు ఖర్చుఅయింది.

1980-81లో, రాష్ట్ర గిరిజన సహకార ఆర్థిక సహాయ సంస్థ—సుమారు 6 వేల గిరిజన కుటుంబాల సంక్షేమం కోసం—161 లక్షల 53 వేల రూపాయలు ఖర్చుకాగల కార్యక్రమాలను అమలు పర్చింది. 1981-82లో, మరింత పెద్ద ఎత్తున ఈ కార్యక్రమాలు అమలు జరుగుతాయి.

వృద్ధాప్య పింఛన్లు

1980-81 బడ్జెటులో, ప్రణాళికేతరఖర్చుగా, వృద్ధాప్యపింఛన్లకోసం 151 లక్షల రూపాయలు కేటాయించడం జరిగింది. ఈ సంవత్సరంలో, మరో 65 వేల మందికిగాను— అదనంగా-ప్రభుత్వం 65 లక్షల రూపాయలు కేటాయించింది. 1981 ఏప్రిల్ ఒకటో తేది నుంచి, నివాస స్థలంతో ప్రమేయం లేకుండా, అందరికీ ఒకే విధంగా నెలకి 30 రూపాయల చొప్పున వృద్ధాప్య పింఛన్లు మంజూరు చెయ్యాలని కూడా ప్రభుత్వం నిర్ణయించింది. 1981-82లో లక్షా 50 వేల మందికి పింఛను ఇవ్వడానికిగాను-మొత్తం 5 కోట్ల రూపాయలు ఖర్చవుతుంది, ఈ విధంగా, రాష్ట్రంలోని అనేక ప్రాంతాల్లో — పింఛను పెరగటమే కాకుండా, పింఛనుదార్ల సంఖ్యకూడ రెట్టింపుకిపైగా పెరుగుతుంది.

సంస్థాపరమైన పెట్టుబడుల సమీకరణ

సంస్థాపరమైన పెట్టుబడుల సమీకరణకోసం రాష్ట్ర ప్రభుత్వం నిరంతరం కృషి చేస్తూనే వుంది. రాష్ట్రం యొక్క సర్వతోముఖాభివృద్ధి కోసం — పరపతి ప్రణాళికలు రూపొందించి, అమలుపర్చడానికి ఈ పెట్టుబడులు ఉపయోగపడు తున్నాయి. రాష్ట్రంలోని జిల్లాలన్నిటికీ రూపొందించిన రెండోవరస పరపతి

ప్రణాళికల ప్రకారం - 1980-82 సంవత్సరాల మధ్య కాలంలో – మొత్తం 938 కోట్ల 71 లక్షల రూపాయల ఋణాలు సమీకరించవలసివుంది. ఈ ప్రణాళికల మొదటి వరసలో 1974–79 సంవత్సరాల మధ్య 845 కోట్ల 4లక్షల రూపాయలు సేకరించడం జరిగింది.

ప్రాంతీయ గ్రామీణ బ్యాంకులు

రాష్ట్రంలోని నాలుగు గ్రామీణ బ్యాంకులు–ఋణాల పంపిణిలోనూ బ్యాంకు శాఖల విస్తరణలోనూ కూడా బాగా పని చేస్తూవుండటంతో–రాష్ట్రంలోని 10 జిల్లాల కోసం–కొత్తగా మరో అయిదు ప్రాంతీయ గ్రామీణ బ్యాంకులు తెరవాలని ప్రభుత్వం ఇటీవల సంకల్పించింది.

బ్యాంకులిచ్చే ఋణాలు

వివిధ బ్యాంకుల వారిచ్చే ఋణాలు మొత్తంమీద బాగా పెరిగాయి. 1985 నాటికల్లా, బాంకులిచ్చే ఋణాల్లో కనీసం 40 శాతం ప్రాధాన్యతా రంగానికే వినియోగం కావాలన్న రిజర్వ్ బ్యాంక్ నిబంధన మన రాష్ట్రంలో చాల ముందుగానే అమలు జరిగింది. 1980 లోనే ఈ లక్ష్యాన్ని సాధించటమూ అధిగమించమూ కూడా జరిగింది.

సహకార సంస్థల ఋణాలు

1980–81 లో, సహకార సంస్థలిచ్చే అల్పకాలిక, మధ్యకాలిక ఋణాలు వంద కోట్ల రూపాయలకి పైగా వుండవచ్చు. 1979-80 లో ఈ సంస్థల నుంచి 75 కోట్ల రూపాయల ఋణాలు మాత్రమే లభించాయి. ఈ సంవత్సరాంతానికి–భూమి అభివృద్ధి కోసం —సహకార సంస్థలిచ్చే దీర్ఘకాలిక 65 కోట్ల రూపాయల దాకా వుండొచ్చు.

ఉద్యోగులకు సదుపాయాలు

ఉద్యోగులకు ఎప్పటికప్పుడు ప్రభుత్వం అనేక రాయితీలు కల్పిస్తున్న సంగతి గౌరవ సభ్యులకు తెలుసు. వీటిలో ప్రధానమైనది—ఇటీవల పే రివిజన్ కమీషనర్ సిఫార్సుల్ని అమలు పర్చటం. ఉద్యోగులకి మరికొన్ని రాయితీలివ్వాలని కూడ ప్రభుత్వం ఇటీవల నిర్ణయించింది. జీవనవ్యయ సూచికలో ప్రతి ఎనిమిది పాయింట్లకి ఒక్కసారి ప్రభుత్వం అదనపు కరువుభత్యం మంజూరు చేస్తోంది, ఏ తేదీనుంచి అదనపు కరువు భత్యం ఇవ్వాలన్న విషయంలో—కేంద్ర ప్రభుత్వం విధానాన్ని ఇక నుంచి అనుసరించాలని రాష్ట్ర ప్రభుత్వం నిర్ణయించింది. 1980–81 లో ప్రభుత్వం నాలుగుసార్లు కరువు భత్యం పెంచింది. అంటే–1980 నవంబర్ వరకూ, నెలకి 500 రూపాయల వరకూ జీతము గల ఉద్యోగుల కరువు భత్యం 5 శాతం నుంచి 15 శాతానికి, నెలకి 500 రూపాయలకి మించి జీతం వచ్చే ఉద్యోగుల కరువు భత్యం–4శాతం నుంచి 12 శాతానికి పెంచటం జరిగింది. ఈ ఆర్థిక సంవత్సరంలో పెంచబోయే కరువు భత్య భారం పూర్తిగా ఈ సంవత్సరం

నడక పోయినా 1981-82 సంవత్సరంలో పూర్తి గా పడుతుంది. కేవలం ఇందుకే వచ్చే ఏడాది అదనంగా 30 కోట్ల రూపాయలు కావలసి వుంటుంది. పంచాయతీ సమితి కేంద్రాల్లో వుండే వుద్యోగులకి కూడా, వారి జీతంలో 4 శాతం చొప్పున ఇంటి అద్దె ఎలవెన్సు ఇవ్వడం జరుగుతోంది, అయిదేళ్ళకి పైగా కొనసాగిన కంటింజెంట్ వుద్యోగాలన్నిటినీ, 1981 ఏప్రిల్ ఒకటో తేదీ నుంచీ ఫుల్ టైమ్ ఉద్యోగాలుగా మార్చాలని ప్రభుత్వం నిర్ణయించింది. ఒకే స్కేలులో, 10 సంవత్సరాల సర్వీసు, 15 సంవత్సరాల సర్వీసు చేసిన వుద్యోగులకు అభివృద్ధి అవకాశాలు కల్పించడానికి ప్రభుత్వం సూత్రప్రాయంగా అంగీకరించింది. ఉద్యోగులందరికీ ప్రభుత్వం నూరు రూపాయల చొప్పున ఉదార వేతనం (ఎక్స్-గ్రేషియా) మంజూరు చేసింది. ఈ రాయితీలన్నిటికీ కలిపి ఒక పూర్తి సంవత్సరంలో సుమారు 5 కోట్ల 25 లక్షల రూపాయలుఖర్చు కాగలదని అంచనా. ఇదికాక 1980-81లో, ఉదార వేతనం (ఎక్స్-గ్రేషియా) కోసం 4 కోట్ల 70 లక్షల రూపాయలు ఖర్చయింది.

1979-80 సంవత్సరపు లెక్కలు

1979-80 సంవత్సరపు సవరించిన బడ్జెట్ లో సూచించిన రెవెన్యూ మిగులు—56 కోట్ల 47 లక్షల రూపాయలు కాగా, ఆ సంవత్సరపు లెక్కల ప్రకారం 121 కోట్ల 29 లక్షల రూపాయల మిగులు లభించింది. రాష్ట్ర ఎక్సయిజు సుంకం, అమ్మకం పన్ను, వాహనాలు, స్టాంపులు, రిజిస్ట్రేషన్ సుంకాల వసూళ్లు పెరగటంవల్లా, ఆదాయంపన్ను, కేంద్ర ఎక్సయిజు సుంకాల్లో రాష్ట్రవాటా పెరుగటంవల్లా, కేంద్రం యిచ్చే గ్రాంట్లు పెరగటంవల్లా ఈ మిగులు సాధ్యమైంది.

1980-81 సంవత్సరానికి సవరించిన అంచనాలు

1980-81 సంవత్సరపు బడ్జెట్ అంచనాల్లో సూచించిన రెవెన్యూ మిగులు 97 కోట్ల 27లక్షల రూపాయలు కాగా, సవరించిన అంచనాల ప్రకారం రెవెన్యూ ఖాతాలో 88 కోట్ల 17 లక్షల రూపాయలు మిగులు తుంది, రెవెన్యూ ఆదాయం 180 కోట్ల 42 లక్షల రూపాయలు పెరిగినా కూడ, సవరించిన అంచనాల ప్రకారం మిగులు తగ్గటానికి అనేక కారణాలున్నాయి. కరువు భత్యం పెంచడం, కొందరు ఉద్యోగుల జీతాల స్కేళ్ళు సవరించినందువల్ల వారికి బకాయీలు చెల్లించడం; ఉద్యోగులకి ఉదార వేతనం ఇవ్వడం, అనావృష్టి, వరద బాధితులకి సహాయ కార్యక్రమాలు అమలు జరపడం-ఇవి ప్రధానమైన కారణాలు. రాష్ట్ర రిజర్వునిధుల వినియోగంతీసుకొని ఈ సంవత్సరం కోటి 35 లక్షల రూపాయల నగదు బాలెన్స్‌తో ముగిస్తుందని భావిస్తున్నాం.

1981–82 సంవత్సరపు బడ్జెటు అంచనాలు

1980-81 సంవత్సరపు సవరించిన అంచనాల ప్రకారం 88 కోట్ల 17 లక్షల రూపాయల మిగులు వుండగా, 1981-82 సంవత్సరపు బడ్జెట్ ప్రకారం 80 కోట్ల 62 లక్షల రూపాయల రెవెన్యూ మిగులు లభిస్తుంది. రెవెన్యూ వసూళ్ళు తగినంతగా పెరిగినప్పటికీ, ప్రకృతి సహజమైన విపత్తులు వచ్చినపుడు అదనంగా ఖర్చుపెట్టడానికి ఏమీ కేటాయించనప్పటికీ,-1980-81 లో కంటే 1981-82 లో మిగులు స్వల్పంగా తగ్గటానికి అనేక కారణాలున్నాయి- ఈ ఏడాది మంజూరు చేసిన అదనపు కరువు భత్యానికిగాను వచ్చే సంవత్సరమంతా అయ్యేఖర్చు, జీవన వ్యయసూచినిబట్టి, వచ్చే ఏడాదిలో పెంచవలసివచ్చే కరువు భత్యానికి కేటాయింపు, కేంద్ర ప్రభుత్వం నుంచి ఇతర చోట్ల నుంచి తెచ్చిన సంచిత ఋణాలపై వడ్డీకోసం కేటాయింపు, పంచాయతీరాజ్ సంస్థల ఎన్నికల కయ్యే ఖర్చు; రోడ్ల నిర్వహణకోసం అదనపు కేటాయింపు-ఇవన్నీ ప్రధానమైన కారణాలు.

రాష్ట్ర ప్రణాళికా పథకాలకి పెట్టుబడిగా కేంద్రం 176 కోట్ల 38 లక్షల రూపాయల సహాయం అందించగలదని వచ్చే సంవత్సరపు బడ్జెట్ అంచనాల్లో తీసుకున్నాం. 1981-82 సంవత్సరం మొత్తం మీద 63 కోట్ల 32 లక్షల రూపాయల నగదు లోటు ఏర్పడగలదని భావిస్తున్నాం. సంవత్సర ప్రారంభంలో కోటి 35 లక్షల రూపాయల నగదు బాలెన్సు మిగిలివుంది గనక, సంవత్సరాంతానికి 61 కోట్ల 97లక్షల రూపాయల లోటు ఏర్పడుతుంది. రెవెన్యూ బకాయిల వసూళ్ళ ద్వారానూ, ఖర్చు తగ్గించటం ద్వారానూ, అదనపు వనర్ల సమీకరణ ద్వారానూ ఈ లోటు భర్తీ చేయవలసి వుంది.

ముగింపు

మన రాష్ట్ర ప్రణాళికా పరిమాణం ఏటేటా పెరుగుతున్న సంగతి గౌరవ సభ్యులకి తెలుసు. 1980-81 లో మొదటిసారిగా మన ప్రణాళిక 500కోట్ల రూపాయల పరిమితిని అధిగమించింది. 1981-82 సంవత్సరపు వార్షిక ప్రణాళికా పెట్టుబడి 538 కోట్ల 29 లక్షల రూపాయలు. అభివృద్ధి వేగం తగ్గకుండా చూడాలంటే, కనీసం ఈ పెట్టుబడి అవసరం. అయితే మన ప్రణాళిక పెరిగినంతగా, ప్రణాళికా కార్యక్రమాలకి కేంద్రంమనకిచ్చే సహాయం పెరగకపోవచ్చు. అందువల్ల వార్షిక ప్రణాళికనీ, ఆరో పంచవర్ష ప్రణాళికనీ పూర్తిగా అమలు పర్చాలంటే, అదనపు వనర్లు ఏర్పాటు చేసుకోవల్సిన అవసరముంది. 1981-82 సంవత్సరంలో 15 కోట్ల రూపాయల మేరకు మనం అదనపు వనర్లు సమీకరించాలి. ఈ మేరకు వార్షిక ప్రణాళిక పెట్టుబడి విధానంలో ఈ విషయాన్ని పరిగణించడం జరిగింది.

నేను ప్రారంభంలోనే ప్రస్తావించినట్లుగా, గత సంవత్సరంకంటే, ఈ సంవత్సరం మరింత ఆశాజనకంగా, ప్రోత్సాహకరంగా ముగుస్తోంది. జాతీయ

Development Authority have taken up slum improvement schemes on a large scale. Construction of permanent houses for weaker sections living in slum area has also been undertaken with the assistance of HUDCO. A revolving fund has been constituted in 21 out of the 82 municipalities in the State to enable advance of loans to the needy house owners to convert dry latrines in to sanitary water seal latrines. The Government have also taken up 4 water supply schemes at Vanasthalipuram, Guntur, Nizamabad and Kakinada at a cost of Rs. 1,233.78 lakhs. The State Government have been providing a sum of Rs. 150 lakhs to the Municipal Corporation of Hyderabad for taking up development activities in and around twin cities.

Any programme is as good as its implementation. A clean, honest and efficient administration is undoubtedly a vital input for any developmental programme. Government propose to introduce the LOKAYUKTA and UPALOKAYUKTA Bill in the current session of the Legislature. This institution, when established, would enquire into allgeation of misconduct against specified public men. Along with an upright and efficient executive, a less costly and speedy system of Judicial administration is also necessary. Government have recently launched the LEGAL AID/ADVICE TO THE POOR Scheme providing for free legal aid to people whose income dose not exceed Rs. 300 per month and whose property does not exceed a value of Rs. 6,000. Coupled with this, the Government also propose taking up revision of court fees on a rational basis and also exempt persons in need of legal aid from such payment. It is also worthy of mention that to train and equip judicial officers with modern methods of dispensation of justice, the Andhra Pradesh Academy of Judicial Administration would be set up soon.

Before I close, I would like to say that whereas what has been done is impressive, the journey ahead is long and arduous. It is only with the co-operation and involvement of all concerned that the task of building a new society can be accomplished. It is my fervent belief that all of you will address yourselves to this task with all the resources at your command. I wish you Godspeed in your deliberations.

JAI HIND